

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENE

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Gospodarske skrbi Anglije

London, 1. februarja.

Trenutno so trije veliki gospodarski problemi, s katerimi se resno pečajo vodilni angleški krogi: kako čim učinkovitejše zaposliti delovne sile, kako dvigniti poljedelstvo na domačem otoku in tretjič narodne finance.

Prvo vprašanje kljub večkratnim poizkusom še ni rešeno. Ne pomaga namreč veliko, če je delovni minister zastopnikom časopisja izjavil, da uradne statistike o brezposelnosti prikazujejo od napačne strani dejanski položaj. Uradni podatki namreč navajajo, da je v Angliji še vedno 1.380.000 nezaposlenih. Gotovo je resnica, da je vsaj polovica od teh za delo nezmognih, bodisi zaradi starosti, bodisi zaradi slabega zdravja. Tudi je res, da je vsaj četrtina od gornje številke brezposelnih le slučajno zaradi letnega časa, da je šestina od omenjenih priložnostno zaposlena tu in tam, čeprav ne stalno. Toda še vedno je vsaj 150.000 oseb, ki so stalno brez dela. To ni nobena velika številka. Toda koncem koncev pa vendarle ostane dejstvo, da je nad 1.380.000 oseb brezposelnih! Mnogi sodijo, da bi se večino teh ljudi dalo zaposliti v raznih vojnih industrijah, ki so posebno v zadnjih mesecih nastale. S tem bi bil državni proračun, ki vse te stotisoče vzdržuje v obliki podpov, občutno olajšan. Toda do sedaj se v resnici to vprašanje še ni temeljito proučilo in razčistilo. Upanje je, da se bo v doglednem času to storilo, kajti nered v gospodarstvu, ki je razumljivo nastal ob pričetku vojne, se je že davno polegel.

Drugo vprašanje, to je vprašanje poljedelske proizvodnje prav tako čaka nujne rešitve. Ob priliki zadnje debate v spodnji zbornici so nekateri govorniki, ki so kritizirali vladno politiko, z veliko nujnostjo opozorili na to rano. Zaradi različnih razlogov, ki jih tu ne morem obširno navajati, se je površina obdelane zemlje v Angliji zmanjšala za 900.000 ha v primeri z letom 1918. Angleški poljedelci so v zadnjih desetletjih svoje gospodarstvo vedno bolj tako usmerjali, da so za mnoge pomembne proizvode računali na uvoz. V glavnem so opustili oranje mnogih rodovitnih predelov in jih pustili zarasti v travnike, da so si tako preskrbeli krmo za domače živali. Toda brez ozira na učinke sedanje podporniške vojne, je Anglija stopila v novo vojno s 6 milijoni ton manj trgovskih ladij, kakor pa jih je imela leta 1914. Zaradi tega je umljivo, da je vlada zadnje mesece pričela zelo intenzivno pritiskati na poljedelce, da zvišajo površino orane zemlje in da je razpisala celo posebne nagrade za novo obdelano zemljo in sicer po dva funta za 40 arov. Nekaj je ta odredba že zalegla in računajo, da je jeseni bilo preoranih na novo okrog 80.000 ha travnikov. Računati moramo, da se je uvoz zaradi vojne občutno zmanjšal. Zaradi nove agrarne politike bodo morali kmetje znižati število glav živine, ker jim bo primanjkovalo krme. Gotovo je tudi, da prav tako tudi prehrane za ljudi Anglija nima v izobilju in je že sedaj strogo raciorirana. Vlada se torej trudi, da bi kmetje čim več zemlje obdelovali. Vseeno pa mnogi mislijo, da najbrž ne bo sprejela predloga Lloyd Georgea, ki je predlagal, da naj se za dobo vojne rekvirira vsa zemlja brez izjeme. Minister za prehrano je poročal v spodnji zbornici, da je preskrba z živili dosegla že 66% normalne aprovizacije. Toda, kakor vidite, kljub temu izostaja še vedno tretjina. Tudi to bo treba na nek način nadomestiti.

Kar se tiče državnih financ, se zdi, da so popolnoma zadovoljive. Na tem področju se vidi, da je vlada že pravočasno še pred izbruhom vojne ukrenila vse potrebno. Zaradi gospodarskih kriz, ki se prav za prav vlečejo že dvajset let, je vlada bila prisiljena tako rekoč izvajati trajno nadzorstvo nad denarnim trgov. Od 3. septembra dalje pa nadzira tudi vso trgovino z inozemstvom. V primeru potrebe pa bo država mobilizirala tudi še vse angleške kapitale, ki so plasirani v tujih vrednostih. Spočetka vojne je iz previdnosti vlada dvignila obresti narodne banke od 2 na 4%, toda ker je bil trg čvrst in zaupanje v funt neporušeno, je že 26. septembra obrestna mera znašala 3% in od 26. oktobra dalje zopet le 2%. Danes finančni strokovnjaki izjavljajo, da je denarni položaj Velike Britanije popolnoma zdrav in čvrst.

Kljub temu pa je opazovati malenkostno denarno inflacijo zaradi neizbežnega povišanja cen. Vlada se sprašuje, kako bi mogla preprečiti nevarno dviganje cen za življenjske potrebščine in kajpada tudi istočasno dviganje plač. Kajti en pojav povzroča drugega, oba pa grozita ako se jima ne odpmore, da povzročita inflacijo v državi. Oblasti so torej delavstvu nujno nasvetovale, naj zaradi tega, ker zasluži več kot v mirni dobi, kljub temu ne troši čez nujne potrebe in naj se vzdrži vseh izdatkov, ki niso bistveno potrebni. Le na ta način bo mogoče preprečiti novo dviganje cen. Nekaj uspeha so ta navodila že imela, vendar popolnega ne, ker cene vendar le rastejo. Sedaj nastaja vprašanje: ali naj se tudi Anglija po zgledu nekaterih drugih držav, kakor na primer Nemčije, zateče k prisilnemu gospodarskemu sistemu, kar svetuje priznani gospodarski strokovnjak Keynes, ali pa naj oblast zaupa discipliniranosti prebivalstva in pričakuje, da se bo v resnici prostovoljno odreklo čezmernim in nepotrebnim izdatkom in raje denar hranilo. Zanimivo je, da so se voditelji delavskih organizacij in prav tako tudi predstavniki bankarstva soglasno izrekli za načrt g. Keynosa, ki je splošno priznana gospodarska avtoriteta. Vlada še vedno okleva, da bi se odločila za Keynesov načrt prisilnega gospodarstva nad vsem javnim življenjem, ki bi v resnici pomenjal najglobljo revolucijo v značaju in navadah Anglije. Tudi to še ni gotovo, ali se bo odločila za nasvete političnih strank in tiska, ki zahteva ustanovitev neke vrste vrhovnega poveljstva na gospodarski fronti. Toda nekaj bo treba ukreniti, kajti stvar postaja nujna. Treba je hitre in odločne akcije, da se pravilno porazdelje delovne sile in da država ne bo podpirala zdravih in delavoljnih ljudi s podporami, ko smo sredi vojne. Treba je nujno dvigniti poljedelsko proizvodnjo na vseh področjih in prav tako je treba mobilizirati finančne rezerve, da se dvigne izvoz in da se ohrani vse dosedanje zunanje trge, ki so jih imeli zavezniki. Vse to postaja danes za Anglijo neobhodna življenjska nujnost.

Sklepi belgrajske konference

Mir na Balkanu, prijateljski odnošaji s sosedi, toda vse v okviru dosedanjih obveznosti balkanskega pakta

Metaksas in Saradžoglu gosta predsednika vlade Dragiša Cvetkoviča v Nišu

Po končani konferenci stalnega sveta Balkanske zveze je bilo izdano tole uradno sporočilo:

Stalni svet Balkanske zveze se je sestal v Belgradu 2., 3. in 4. februarja 1940. Grčijo je zastopal Jean Metaxas, predsednik vlade in zunanji minister; Romunijo Grigori Gafencu, minister za zunanje zadeve; Turčijo Sukri Saradžoglu, minister za zunanje zadeve, in Jugoslavijo Aleksander Cincar-Marković, minister za zunanje zadeve. Izmenjava mnenj med člani stalnega Sveta v ozračju prisrčnosti in polnem zaupanju jim je omogočila soglasno ugotoviti:

1. Skupni interes štirih držav, da se ohranijo mir, red in varnost na jugovzhodu Evrope;
2. njihovo trdno odločnost nadaljevati odločno miroljubno politiko, držeč se točno njihovih stališč glede današnjega spopada, da bi obvarovali pred izkušnjami vojne ta del Evrope;
3. njihovo voljo, da ostanejo združeni v krogu sporazuma, ki izvaja samo svoje lastne cilje in ki ni naperjen proti nikomur, ter da skupno skrb za ohranitev pravice vsake članice na neodvisnost in nacionalno ozemlje;
4. njihovo iskreno željo ohraniti in gojiti prijateljske odnošaje s sosednimi državami v pomirljivem duhu medsebojnega razumevanja in miroljubnega sodelovanja;
5. potrebo, da se izpopolnijo in napravijo čim tesnejše gospodarske in prometne zveze med balkanskimi državami, pri čemur naj se organizirajo posebni trgovinski odnošaji v okviru sporazuma;
6. podaljšanje Balkanskega pakta za novo statutarno dobo sedmih let, začeti z 9. februarjem 1941;
7. Sklep štirih zunanjih ministrov, ohraniti medsebojne tesne stike do prihodnjega rednega zasedanja stalnega Sveta, ki bo v Atenah februarja 1941.

Belgrad, 4. februarja 1940.

Štirje balkanski državniki razlagajo dosežene uspehe

Gafencu:

»Prijateljski odnošaji s sosedi«

Potem ko je prečital komunike o sestanku stalnega Balkanskega sporazuma je romunski zunanji minister Grigorij Gafencu prečital predstavnikom tiska tole izjavo:

Nimam kaj dodati sporočilu, ki je takšno, da so vsi komentariji odveč. V ostalem pa boste moje poglede na cilje in metode Balkanskega sporazuma našli v mojem govoru, ki je kakor upam bil jase. Kot bivši novinar — in če je človek bil novinar, potem ostane to malo vse svoje življenje — čutim poklicno dolžnost in zadovoljnost, da zanimam vse pretirane novice, ki so se menda širile glede naše konference. Gotova nervoznost, ki se tu pa tam pojavlja, kadar se zberemo, ni na mestu, kajti tu, v tej dvorani, kjer smo imeli konferenco, je ni. Delali smo popolnoma mirno in v popolnem soglasju. Prepričan sem, da boste na osnovi uspehov, ki so vam sedaj znani, pred javnim mnenjem tolmači našega iskrenega napora, napravljenega za ostvaritev dela miru in konsolidacije. Meni je na tem, da se vam vnaprej zahvalim za vaše lojalno sodelovanje. Tiste dnevi, ki smo jih prebili skupno, so dovolili mojim tovarišem in meni ugotoviti skupno voljo, da ostanemo združeni in gojimo skupnost pravice in koristi, ki jih predstavljamo, da v vsej lojalnosti služimo miru, da gojimo prijatelj. odnošaje z našimi sosednimi državami. Prepričani smo, da postaja naš sporazum vedno bolj in bolj orodje, ki je koristno za mir in varnost naših držav, koristno tudi za naše sosede in za idejo Evrope, ki sedanje dni tako trpi, ki ji pa toliko bolj ostanemo zvesti in udani.

Objavljam, da je sedanje zasedanje stalnega sveta Balkanskega sporazuma končano ter se še enkrat zahvalim jugoslovanski vladi, posebno pa svojemu prijatelju Cincar-Markoviču za tako prisrčno in bratsko gostoljubnost, ki smo je bili tu deležni.

Metaksas:

»Mir bo ostal ohranjen«

Za romunskim zunanjim ministrom Gafencu je predsednik grške vlade in grški zunanji minister Metaxas prečital izjavo, ki se glasi:

Belgrad nas je tudi ob tej priliki sprejel z njeno lastno kurtuazijo in gostoljubnostjo. Leži mi na tem, da z vašim posredovanjem izrazim svojo najtoplejšo hvalenost prebivalstva prestolnice in vsemu jugoslovanskemu narodu. Veselim se, da bom ljubeznivo povabilo jugoslovanskega predsednika vlade obiskal Niš ter imel priložnost, da v še večjem obsegu ocenim ves oni veliki napredek, ki je bil dosežen z neutrudnim delom mojega prijatelja predsednika Cvetkoviča. Nimam potrebe ponavljati vam, da je naše delo teklo v prisrčnem ozračju. Naše sporočilo kakor tudi govori, ki so bili izročeni snoči, vas v polni meri obveščajo o plodnih uspehih našega dela. Trdno smo prepričani, da bo z ozirom na naš duh polne vzajemnosti in ozkega sodelovanja ostal mir v tem delu Evrope v polni meri ohranjen.

Saradžoglu:

»Še lepše sadove - v bodočnosti«

Za predsednikom grške vlade Metaxasom je prečital svojo izjavo turški zunanji minister Sukri Saradžoglu. Izjava se glasi:

Kot zunanji minister turške republike se veselim srečnega zaključka osmega rednega zasedanja sveta Balkanske zveze, ki je na ta način napisala novo stran v letopisu svojega obstoja. Ne morem pa dajati kakšne izjave pred uglednimi predstavniki tiska v lepi prestolnici Jugoslavije, ne da bi v velikem spoštovanju napotil svojih misli na pot spomina na dva velika graditelja naše zveze kralja Aleksandra in predsednika Atatürka. Ob koncu šestega leta ustanovitve Balkanske zveze čutimo

popolnoma upravičen ponos, kadar pogledamo na že dosežene uspehe ter na še lepše plodove, v katere upravičeno upamo v bodočnosti. Balkan, nekdanj klasično in nepopravljivo ognjišče nemirov, ime, ki se je uporabljalo v slabem smislu, kadarkoli so zemljepisno hoteli na kratko obeležiti neugoden položaj v kakem nemirnem kraju, nudi danes izmučenemu svetu pred negotovostjo in strahom, kaj bo jutri, zgled modrosti, ustaljenosti, solidnosti, sloge in opreznosti, vrlin, katerim se lahko zahvalimo, da bodo naše države in naši narodi ostali izven težkih izkušenj sedanjega spopada. Za tak uspeh se imamo zahvaliti koristnim naukom, ki so si jih naši narodi napravili iz težkih izkušenj minulosti. Pri vsem tem pa se mi zdi, da ni nič manj pomemben tudi stalni vpliv činitelja, ki se imenuje Balkanska zveza. Ne bi želel končati teh razglabljanj brez izraza priznanja smislu za stvarnost in duhu razumevanja svojih tovarišev, uglednih predstavnikov zaveznških držav, ki s svojim modrim in dalekovidnim zadržanjem vodijo usodo Balkanske zveze po poti stalnega napredka, ki ga ničesar več ne more zadržati.

Cincar-Marković:

»Prisrčno ozračje«

Zunanji minister dr. Cincar-Marković je dal nato predstavnikom tiska tole izjavo:

Mislím, da ni potrebno povedati, ker ste to lahko že sami ugotovili, kako je bila jugoslovanska prestolnica srečna, da se ji je nudila prilika pozdraviti in sprejeti te dni odlične predstavnike prijateljskih držav ter predstavnike inozemskega javnega mnenja in da je lahko bila sedež sedanjega zasedanja Balkanske zveze, čije uspehi, o tem sem prepričan, bodo imeli ugodne posledice za nadaljnji razvoj dogodkov na Balkanu in Podunavju. V trenutku, ko se končuje to zasedanje Sveta, mi je mnogo na tem, da posebno naglasim duh popolnega in soglasnega sodelovanja, ki je preveval delo Sveta B. z. Istočasno naj mi bo dovoljeno posebno zahvaliti se dragemu tovarišu in prijatelju, ki je kot predsednik vodil naša dela s takšno spretnostjo in razumevanjem. Prisrčno ozračje, v katerem se je razvijal naš sestanek in mnenja, ki so se pojavila v toku posvetovanj, so jasno povedala, tako včerajšnjih govorih kakor v današnjem sporočilu. Vsakdo bo imel možnost ugotoviti, kolikšnega pomena je bilo to delo za ohranitev miru na našem odseku Evrope, kakor tudi za sodelovanje med vsemi balkanskimi državami. Ne bi želel končati te kratke izjave brez izraza priznanja načinu, na kateri ste nam vi častnikarji pomagali ter vas pozivam in vas prosim za vašo naklonjeno sodelovanje pri miroljubnih naporih, ki jih opravljajo vse balkanske vlade.

Saradžoglu ostane spet en dan v Sofiji

Sofija, 5. febr. b. Tukaj z največjim zanimanjem pričakujejo prihod turškega zunanjega ministra Saradžogla. Politični krogi se nadejajo, da bo v Sofiji ostal vsaj en dan in izkoristil to priliko za daljše razgovore s predsednikom vlade in zunanjim ministrom dr. Kjoševanovim. Turški zunanji minister Saradžoglu pa se bo bržčas sestal še z nekaterimi drugimi uglednimi bolgarskimi politikí.

Zunanji minister Cincar-Marković se posavlja od romunskega zunanjega ministra Gafenca, predsednika Balkanske zveze.

Zagrebska vremenska napoved: Toplo, nestalno, oblačno in deževno.

Romunija-Bolgarija-Grčija

Zanimive izjave Gafenca in Metaksasa

Pariz, 5. februarja. AA. Havas. Grški predsednik vlade Metaxas in romunski zunanji minister Gafencu sta dala posebni izjavi dopisniku agencije Havas. Metaxas je izjavil: Vedno sem pravil, da Grčija želi zavarovati svoj mir, toda ne mir, ki ne bi bil v skladu z njenim nacionalnim dostojanstvom in neodvisnostjo. Zelo sem srečen, da morem ugotoviti, da vse balkanske države ne samo države Balkanske zveze, pač pa tudi tiste izven nje, mislijo enako. Na ta način je mir Balkana, mir, ki je v skladu z dostojanstvom in neodvisnostjo Balkana, da ohrani svojo nacionalno neodvisnost, zavarovan.

Na vprašanje o odnošajih med Grčijo in Bolgarsko je Metaxas odgovoril: Odnošaji so popolnoma redni in pravilni. Vedno sem gojil trdno upanje in lahko smatram, da tudi Kjoševanov čuti, da bodo ti odnošaji v bodoče še bolj prijateljski.

Romunski zunanji minister Gafencu pa je izjavil naslednje: Prijateljske besede, ki smo jih naslovili svojim sosedom, so iskrene. Nadejam se, da bodo razumeli naša prizadevanja povsod, kjerkoli imamo prijatelje in da bodo uspehi nekega dne mogli služiti za to, da se omogoči skorajšnje uresničenje ene najvažnejših nalog — miroljubne organizacije naše celine.

Že v znamenju prijateljstva...

Sofija, 5. februarja. AA. Bolgarska telegrafna agencija: Dva turška vojaka sta prekoračila nehoti bolgarsko mejo ter sta bila na bolgarskem ozemlju prijeta. Z ozirom na dobre sosedne odnošaje med Bolgarijo in Turčijo sta bila turška vojaka osvobojena ter skupno z njunim orožjem predana turškim oblastvom.

Politični zapiski

Zborovanje »Srpskega kluba« v Subotici

V nedeljo je bilo v Subotici ustanovno zborovanje Srbskega kulturnega kluba. Na zborovanje je prišlo nad 500 ljudi. Med drugimi je govoril dr. Miodrag Ačimović, ki je dejal: »Komaj se moremo enkrat brez strahu pozdraviti s srbskim imenom. Ko smo odvrli s sebe strankarske in osebne ozire, se moramo vsi Srbi združiti pod srbskim imenom. Hočem govoriti zoper peklenske namere glede usode teh krajev. Edino le srbstvo ima pravico odločati o usodi teh krajev. Srbstvo bo ohranilo enotnost Vojvodine s svojo silo in zanesljivostjo, če treba tudi z žrtvami. To je srbska zemlja in mi se bomo potrudili, da ohranimo srbske pravice na to deželo. Govoril je tudi odposlanec Srbskega kulturnega kluba iz Beograda dr. Vladimir Corović, ki je med drugim tako le dejal: »Ali bi si bil pred 20 leti mogel kdo misliti, da bo čez 20 let skupnega življenja postavljeno vprašanje Vojvodine. Mislim, da bi se v svojih grobovih obrnile žrtve, ko bi izvedele za ta apetit tistih, ki so mislili, da smo mi Srbi izgubili tisto, kar je Srbe napravilo za Srbe.« Dr. Corović je svoj govor končal s pesmijo »Iz zasužnjene Mostarja«. Nazadnje je Dragoljub Dimitrijević govoril o bunjevskem vprašanju ter dejal: »Vojvodina je srbska zemlja. Tisti črno-rumeni elementi, ki so prišli v te kraje sejat razdor, naj čim prej izginejo. Vojvodina nikdar ni bila nikogar drugega kakor srbska in ne bo. Vojvodina je srbska ne le po zmagi orožja, temveč tudi po človeških in božjih postavah. Subotica je bila ter ostane srbska ter je svoj srbski značaj dobila že za časa carja Jovana, ki je Subotico napravil za svojo prestolnico.« Na koncu zborovanja je bila sprejeta primerna resolucija.

Radikalna posvetovanja v Nišu

Posveti treh radikalnih prvakov Krste Miletića, dr. Bobića in dr. Mirka Kosića z Aco Stanojevičem so se nadaljevali v Nišu še v nedeljo ves dan. Izšli so za javnost sporočili, da so v soboto večer imeli tudi večji shod z nižskimi radikali ter so obravnavali položaj, ki je nastal po sporazumu Cvetković—dr. Maček. Na tej konferenci z nižskimi radikali je dr. Kosić izjavil na vzhodu Vojvodine, kako množična in zapletena so dejstva politike Zagreba in Beograda na tem področju, ki je nenavadno običajno za skupno državno politiko, to pa zaradi narodnostnih manjšin v Vojvodini in pa zaradi prizadevanj nekaterih, da bi te zapletene odnose izkoristili v posebne namene. — Kakor poročajo beograjski listi nadalje, je trojica radikalnih prvakov v nedeljo pred odhodom še enkrat obiskala Aco Stanojevića, s katerim so končali svoje posvete, zlasti glede organizacije radikalne stranke. — Veliko zborovanje so v nedeljo imeli tudi radikali v Sarajevu, ki so brezpogojno zahtevali, da se mora radikalna stranka čim prej organizirati.

Kaj pravi Milan Grol

Med demokrati ima veliko besedo g. Milan Grol, ki je zadnje čase dajal v imenu demokratske stranke važne izjave, katere so dvignile mnogo prahu. Te dni je g. Milan Grol imel sestanek svojih prijateljev v Nišu. Tam je navzočnim časnikiarjem dal za liste tudi izjavo, kjer med drugim tako pravi: »Mi demokrati smo svoje že povedali... Kakor vidite, je v vladi šest strank. Od teh šest strank so se štiri že izrekle o vprašanju ureditve države in volitev. Dve izmed njih — dr. Korošec in dr. Budisavljević — sta se izrekle za preureditev države pred volitvami, dr. Maček in dr. Kulenović sta se izrekle za obratni vrstni red, načelnika dveh srbskih strank, Dragiša Cvetković in dr. Gavrilović pa se še nista izjavila o ureditvi tretje, to je srbske enote pred volitvami... Po tem takim bo treba počakati, da se končajo pogajanja.« — Tako je g. Milan Grol tokrat docela enostransko orisal politični položaj.

Pisava »Srpske Riječi«

V Zagrebu je začel te dni izhajati nov srbski tednik, ki se imenuje »Srpska Riječ«. List se tiska v cirilici, toda v ijkavščini, med tem ko Srbi sicer pišejo v ekavščini. V uvodnem članku naglašajo list, zakaj je začel izhajati ter med drugim naglašajo: »Svoje vlogo prevzema »Srpska Riječ« v duhu srbskega sodelovanja s Hrvati ter si bo v vsem silami prizadevala zavarovati pravice in interese srbskega naroda kakor tudi delovati na to, da bodo Srbi v banovini Hrvatski zavzeli tisto mesto, ki jim po njihovem številu, vrednosti in bojevitosti tudi gre. V ta namen pozivljamo vse poštene in dobro Srbe k sodelovanju, najprej pa našo narodno inteligenco, svečeništvo in učitelje, ki so v vednem stiku z ljudstvom... »Srpska Riječ« se bo zlasti borila zoper tiste, ki iz malenkostnih strankarskih interesov zastopajo interese srbskega naroda in ki se v svoji zaslepljenosti večkrat sramujejo svojega srbskega imena in rodu. Z lažno izkaznico v rokah se ti ljudje že predstavljajo kot zastopniki večine Srbov, da bi od zgoraj mogli preganjati svoje brate Srbe, da bi tako okrepili svoje politične postojanke med ljudstvom. Njihova prva skrb po sporazumu je bila, maščevati se nad tistimi, ki niso bili z njimi, s tem, da so jih premeščali. K sreči je kmečki srbski narod to pravočasno razumel...« Skoda, da list bolj jasno ne pove, koga misli nadati in koga misli zastopati.

Spori v SDS

Kakor poročajo listi, so v odboru splitske organizacije SDS nastali veliki spori med predsednikom dr. Ljubom Leontićem ter nekaterimi člani odbora. Zaradi teh sporov so trije ugledni člani izstopili iz odbora. Ti so Franjo Alilović, dr. Blaško Tomašić, Srećko Jakić.

Irski teroristi

Birmingham, 5. febr. b. V nekem avtobusu so našli bombe, ki se jih poslužujejo irski teroristi tako zvane republikanske vojske. Bombe so bile pravočasno odstranjene, tako da ni bila povzročena nobena škoda.

Nov nemški izum

Berlin, 5. febr. AA. DNB: Poročajo o novem nemškem izumu. Nemški učenjak dr. Nahl, ki deluje pri družbi AEG, je izdelal nov tip supermikroskopa, čigar leča ne sestoji iz magnetnih, ampak iz električnih polj. Aparat dela z napetostjo 40 do 50 tisoč voltov. Ta supermikroskop poveča 5000 krat, da povečava se pa potem optično razširi v 90.000 kratno povečavo.

Metaksas in Saradžoglu v Nišu

Niš, 5. februarja. AA. Predsednik grške vlade in zunanji minister Metaxas ter zunanji minister republike Turčije Saradžoglu sta prispela dopoldne ob 9.20 v Niš v družbi predsednika vlade Dragiša Cvetkovića. Na niški železniški postaji, ki je bila razkošno okrašena z jugoslovanskimi, turškimi in grškimi zastavami, so Metaxasa in Saradžoglu pozdravili ban moravske banovine Krasojević, poveljnik pete armade oblasti general Naumović, niški župan Zivković, zastopniki raznih krajevnih organizacij in velika množica ljudstva, ki se je zbrala na peronu in na trgu pred kolodvorom.

Potem ko je godba zaigrala grško in turško himno in so se polegli prišenci pozdravi navdušenja, je imel predsednik niške občine pozdravni govor. Predsednik grške vlade Metaxas in turški zunanji minister Saradžoglu sta se zahvalila županu Zivkoviću za toplejše sprejem, ki jima ga je priredilo niško prebivalstvo. Ko sta odhajala s kolodvora, jima je ljudstvo znova navdušeno vzklikalo.

Opoldne je priredil predsednik vlade Dragiša Cvetković v svoji vili kosilo na čast Metaksasu in Saradžoglu ter članom njihovih spremstev.

Odmevi po Evropi

V Berlinu

Berlin, 5. febr. AA. DNB: Uspeh belgrajske konference, ki izraža skupno korist balkanskih držav za ohranitev miru na jugovzhodu Evrope, je v skladu s pričakovanjem političnih krogov nemške prestolnice. Na podlagi razvoja politike balkanskih držav, se je že zdavnaj lahko videlo, da so znale izrabiti izkustva zgodovine, da prilagode svoje stališče izključno samo svojim lastnim koristim in naravnim potrebam, političnim in gospodarskim, ki izvirajo iz njihovega položaja v evropskem prostoru. Tukaj tudi mislijo, da se s tem, da se vojna ne zanese na ozemlje balkanskih držav, ne samo ustreže tem državam, ampak tudi podpre prizadevanje vseh neutralskih, ki brez izjeme žele omejitev vojne.

V Angliji

London, 5. februarja. t. »Reuter«. Na mero-dajnih mestih v Londonu so sprejeli razpisne balkanske konference z zadovoljstvom ter priznavajo, da je razbremenila mnoge napetosti. Podčrtavajo

Izjava predsednika vlade:

Ob obletnici Cvetkoviće vlade

Kakor je obširneje poročal »Slovenski dom«, je ob obletnici svoje vlade g. predsednik vlade Cvetković časnikiarjem dal daljšo izjavo, v kateri je omenil veliko delo sporazuma, ki je bilo v tem času izvršeno. O pripravah za sporazum je predsednik vlade v svoji izjavi med drugim naglasil: Pred največjim forumom sem naglasil, da je treba opustiti vse metode preteklosti ter razna taktiziranja, ki so ovirala rešitev celih 20 let. S tem se je v naši notranji politiki začela nova orientacija. Še jasneje je bilo to naglašeno ob proračunski debati, ko sem naglasil, da mora rešitev tega vprašanja biti formalna in stvarna enakopravnost v mejah državne skupnosti, katere Hrvati nikdar niso zanikali. Bili so skeptiki, ki so govorili, češ da s Hrvati ni mogoče najti pravilne rešitve. Namesto praznih ugiibanj pa sem

Reševanje »Ljubljane«

Šibenik, 5. febr. b. V soboto je bil sklenjen dogovor med našim mornariškim poveljstvom in zastopnikom tvrde Tripkovića iz Splita, ki bo sodelovala pri reševanju rušila »Ljubljana«. V teku današnjega dopoldneva so poplajali tvrde Tripkovića že pričeli delati in so se spustili na morskno dno. Najprej bodo rušilec naravnali v morju v normalen položaj, s palube pa bodo odstranili ves balast, da bo ladja pri dvigavanju čim lažja. Takoj nato jo bodo skušali dvigniti na površino. Dela vodijo strokovnjaki kraljevske mornarice in tvrde Tripkovića, ki je dala na razpolago vsa potrebna sredstva v kolikor jih mornarica nima. Tvrda Tripkovića bo eventualno uporabila pri reševanju tudi druge svoje ladje poleg »Gladatorja«. Bržkone bo pri dvigavanju rušila sodelovala tudi ladja »Ciklop«.

Opomin dolžnikom

Državne hipotekarne banke

Belgrad, 5. febr. AA. Mnogi dolžniki Državne hipotekarne banke zadnje čase ne izpolnjujejo točno in v redu svojih obveznosti. Nekateri niso ob roku plačali anuitet in so prekršili pogodbo in pogoje, ki jih vsakdo dobi pri najetu posojila. Vzkroči tega nerada niso zmerom gospodarskega značaja. Lani so kmetje dobro spravili v denar svoje pridele, a kljub temu težko plačujejo svoje dolgeve. To pomeni, da je treba zadevo pripisati še drugim vplivom. Ponekod gre za politično agitacijo in za propagando vseh možgih vrst, češ da dolgov ni treba plačevati, ker jih bo država vesem črtala itd. Ti glasovi so brez sleherne podlage in izvirajo od neodgovornih ljudi, ki bi z njimi hoteli zanesti zmedo v narodno gospodarstvo.

Finančnemu ministertvu kot nadzorni oblasti nad delovanjem DHB se zdi potrebno po tej poti obvestiti javnost, da bo DNB prijeljena nastopiti proti nemarnim dolžnikom tako kakor določajo njena pravila, t. j., da bo zahtevala izvršeno prodajo vseh tistih nepremičnin, ki služijo kot zastava najetemu posojilu kakor je znano, je DHB ugodila dolžnikom, ki so zašli v težaven položaj zaradi gospodarske krize ali drugih nepričakovanih dogodkov gmojnega značaja, nikakor pa ne bo delala izjema nasproti tistim, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti, čeprav bi lahko plačali, ampak pričakujejo novih olajšav ali pa odpisa dolga.

Zato se taki dolžniki vnovič opominjajo, naj strogo pazijo na svoje obveznosti.

Belgrad, 5. febr. m. Z odlokom prosvetnega ministra je preveden veroučitelj Ignacij Zaplotnik v 5. pol. skup. z drugim periodnim zvišanjem. Z odlokom gradbenega ministra je postavljen za tehničnega pristava 8. pol. skup. v tehničnem oddelku okrajnega načelstva v Kranju ing. F. Jenko, banski tehnični pristav 8. pol. skup. na tehničnem oddelku banske uprave v Nišu.

Danes dopoldne sta si predsednik grške vlade Metaxas in turški zunanji minister Saradžoglu v družbi predsednika vlade Dragiša Cvetkovića ogledala tobačno tovarno v Nišu. V tovarni jih je sprejel in jim razkazal vse oddelke upravnik Tanasije Artonović. Pri ogledovanju tovarne se je Metaxas nenavadno zanimal za sleherno podrobnost v tovarni.

Po ogledu tovarne je predsednik grške vlade Metaxas dal časnikiarjem izjavo, kateri je dejal:

Odhajam iz Jugoslavije s trdnim prepričanjem, ki sem ga imel že več let in ki se mi je to pot še utrdilo, da sta naša dva naroda trdno zvezana med seboj in da bosta tako zvezana za ohrambo svojih neodvisnosti in svojih koristi.

Turški zunanji minister Saradžoglu je pa časnikiarjem med drugim dejal:

Naj se jugoslovanski narod zaveda, da je to prijateljstvo, da so ti znaki solidarnosti srca solidarni. Etnost v državi, edinstvo med balkanskimi državami: to je moč, ki se nanjo vsi naslanjamo.

Po obisku v tobačni tovarni so se gosti odpeljali v mesto, nato pa v Niško Banjo, kjer jim je predsednik vlade Cvetković, kakor smo že poročali, priredil intimno kosilo.

predvsem dejstvo »ponujene roke« Bolgariji. Na drugi strani pa poudarjajo, da belgrajski sklepi ne povedo, da je bila sklenjena kakšna trdnja fronta proti napadalcu iz tujine, naj se ta napadalec imenuje Sovjetija ali Nemčija. V Londonu se sprašujejo tudi, kaj pomeni obljuba, da bodo balkanske zaveznice ustanovile še bolj prijateljske odnose s sosednimi državami. Na politično stran te obljube ne stavljajo v Londonu mnogo, marveč se bolj zanimajo za gospodarsko stran ter se sprašujejo, če balkanske države v bodočnosti prijateljstva s sosednimi državami ne bodo gradile predvsem z večjimi pošiljkami gospodarskih dobrin v Nemčijo.

V Moskvi

Moskva, 5. febr. AA. Tass: Moskovski listi mislijo, da je sklep stalnega sveta Balkanske zveze, da se balkanski pakt podaljša za nadaljnjih 7 let, najvažnejši sklep, ki so ga štiri bankanske države mogle objaviti v sedanjem trenutku. Po pisanju moskovskih listov pomeni ta sklep obenem popoln polom vseh poskusov, da bi se balkanske države zapletle v vojno pustolovščino.

stopal naprej, da bi na podlagi popolnega zaupanja z zastopnikom Hrvatov, dr. Mačkom, izvedel, kar je bila moja dolžnost. JRZ me je odločno podprla. Tudi prejšnja narodna skupščina je moje delo podprla, kar je dejanje velikega pomena. Smatram tudi za svojo dolžnost, da se zdaj svojim sotrudnikom zahvalim. Pravilno postavljeno vprašanje je kmalu našlo rešitev.

Nato predsednik vlade naznanja, kako so potekala pogajanja med njim in dr. Mačkom ter o svojem prizadevanju za nove politične zakone, nakar je dejal:

Sam dr. Maček je v svojih izjavah jasno razglasil svojo jugoslovansko orientacijo, kar mora biti jamstvo za vsakega dobrega Hrvata, Srba in Slovenca. Naši politiki danes napačno razpravljajo o mejah banovine, ko vedo, da obstoji nad vsemi banovinami širša, močnejša in večja zunanja meja Jugoslavije, ki smo jo vsi odločno branili in ki kot takšna omogoča rešitev vseh notranjih problemov. Če se problem postavi tako, potem se bo sporazum o enakosti in enakopravnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev izvedel popolnoma do kraja.

Nato je govoril še o socialnem delu, delu za kmeti in delavca ter svojih načrtih glede socialne zakonodaje.

Brez važnejših političnih dogodkov

Belgrad, 5. febr. m. Zaradi odsotnosti vodilnih politikov sedanjega režima v Belgradu danes v prestolnici ni bilo važnejših političnih dogodkov. Od hrvatskih ministrov se je vrnil v Belgrad poštni minister dr. Torbar, minister za gozdove in rudnike dr. Kulenović je dopoldne sprejel več muslimanskih prvakov, s katerimi je dal časa konferenci. Predvsem so bili sprejeti dr. Kulenovića Reis ul Ulema Fehim Spaho, senator Nurija Pozderac in Husein Aga Hadži Hasanović. Reis ul Ulema Fehim Spaho je bil sprejet tudi pri predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviću in pri patrijarhu Gavrilu.

Večjih važnejših političnih dogodkov v Belgradu ni bilo. Po državi je bilo več zborovanj, ki so jih imele predvsem opozicijske stranke. Demokratski so zborovali v Kragujevcu in Belgradu. Med drugimi je govoril v Kragujevcu dr. Božo Marković, na zborovanju v Belgradu pa Boža Vlaijić.

Veljavnost dovršenih šol za uradnike

Belgrad, 5. febr. m. Po pooblastilih prosvetnega ministra je njegov pomočnik dr. Fedor Nikić v smislu § 5 v smislu določil uredbe v rang strokovnih šol napram srednjim šolam in fakultetam po zahtevanju mnenja glavnega prosvetnega sveta med drugim odločil: šestrazredna osnovna šola s slovenskim učnikom jezikom v Istri, dovršena do 31. oktobra 1924 leta ustreza izobrazbi dveh razredov srednjih šol in daje šoleke kvalifikacije za zvanje šole po § 10 uradniškega zakona.

Končna dvorazredna obrtna nadaljevalna šola v Idriji ne povečuje kvalifikacij, toda daje te kvalifikacije za stroko.

Nadalje po § 5. zakona o srednjih trgovskih šolah (od leta 1932) imajo dvorazredne trgovske šole rang šestrazredne srednje šole (gimnazije, realne, realne gimnazije). To velja samo za razvrstitev v državno službo in za olajšave za odslužitev skrajšanega roka v stalnem kadru.

Dveletna nižja kmetijska šola z naknadnim tretjim razredom nižje kmetijske šole odgovarja izobrazbi nepopolne srednje šole in daje kvalifikacije za uradnike po § 45., odst. 1 uradniškega zakona.

Trirazredna strokovna šola za kiparstvo in risbarstvo pri Srednji tehnični šoli v Ljubljani odgovarja izobrazbi nepopolne srednje

Poročila iz Poljske

Poljska tiskovna agencija PAT poroča: Bivališe poljskega predsednika republike v Varšavi, imenovani »Kraljevski dvor«, ker so v njem svoje dni prebivali poljski kralji, je zaradi bombardiranja Varšave v nemško-poljski vojni precej trpel. Nemške oblasti so sklenile, da ga ne bodo več popravile in bo verjetno porušen, prostor pa, ki leži ob Visli, uporabljen v druge namene. V Italiji bivajoča gospa Dlugoševska je zaprosila grofa Ciana, naj pri nemški vladi posreduje, da bi grad, ki je spominska zgradba, ostal. Ni znano, kakšen uspeh je to posredovanje rodilo. Vse zgodovinske vrednosti, ki so se nahajale v dvorcu, so bile odstranjene in spravljene drugam, izven Poljske.

Iz sovjetskega dela bivše Poljske javljajo, da so v Lvovu internirali okrog 2000 poljskih časnikov. Nadaljnja poročila pravijo, da Sovjeti še vedno zapirajo poljsko izobraženstvo in da mnogim mestom preti glad, ker Sovjeti ne skrbijo za prehrano, ter so prometne razmere v polni zmedi.

Poljski poslanik pri Vatikanu je predložil Sveti stolici novo poročilo o položaju na Poljskem, tako v od Nemcev, kakor od Sovjetov zasledenem delu, predvsem o prizadevanjih novih oblastnikov, da bi poljsko ozemlje popolnoma raznorodilo. Poročilo vsebuje tudi mnogo podrobnosti o zatiranju verskega življenja. Poročilo je priloženo tudi lista z imeni vseh tistih, ki so bili zadnje čase ustreljeni. Med njimi je mnogo duhovnikov.

V Kijev so prignali večmoma vse voditelje Ukrajincev, ki so se pod nekdanjo Poljsko potegovali za pravice Ukrajincev. Sovjeti so jih sedaj polovili in jih zaprli.

V Ameriki se nahaja poljski general Haller, ki agitira za vstop Poljakov v poljsko armado v Franciji. Imel je velika zborovanja po mnogih poljskih naselbinah in je njegova agitacija uspešna. Priglasiti se smejo seveda samo tisti Poljaki, ki niso ameriški državljani.

V Poznanju in v Bidgošti so bile izdane naredbe, da je treba vse nagrobne spomenike z nemških poljske odstraniti in jih nadomestiti z nemškimi. Rok je bil postavljen do 15. februarja.

Neresnična poročila

o »Aleksandrovem kolegiju« v Pragi

Praga, 5. febr. AA. NDB. Agencija Havas je v nekem poročilu trdila, da je meseca novembra lanskega leta Gestapo zasedla jugoslovanski dijaški dom v Pragi in zapečatila njegove prostore ter da so pri tej priložnosti našli štiri jugoslovanske študentje. Ta dom naj bi bil zdaj bivališe Gestapo.

Glede na to vstajanje Havas je upravnik jugoslovanskega dijaškega doma »Aleksandrov kolegij« v Pragi, Stanislav Fijana, izjavil poročevalcem listov, da ne more biti niti govora o kakšni zasedbi in zapečatenju tega doma po nemških oblastvih. Trditve o aretaciji in ubijanju študentov v Češko-moravskem protektoratu spada v kraljevstvo pravlic. Fijana pravi dalje, da ni noben izmed jugoslovanskih študentov, ki prebivajo v dijaškem domu, sodeloval pri dogodku 15. nov. in da tudi nobeden ni ubit. Ni nobene pritožbe proti ravnanju oblasti glede tega doma, a vsi študentje so deležni popolne svobode.

Poročila iz Slovaške

»Slovak Press« poroča:

V Budimpešti so prišle tri slovaške delegacije. Prva ima nalogo, da reši vprašanja državljanstva, predvsem pa, da razčisti ona vprašanja, ki so v zvezi z izgoni. Druga delegacija ima nalogo razpravljati o vprašanju obojestranske amnestije za politične krivce, tretja pa bo razpravljala o vprašanju razmejitve in razdelitve zemljskih knjiž ter varuštva, ker se je pokazala za to potreba po spremembi meja v novemburu leta 1938 in v marcu 1939.

V Batinih tovarnah v Bošanah je izbruhnil 20. januarja požar, ki je uničil skladišče. Škoda je velika.

V okolici Spiške Beke so odkrili premog v neznatni globini. Sistematično izkoriščanje rudnika bodo pričeli v najkrajšem času.

Policijsko ravnanje v Bratislavi je kaznovalo neko veldrogerijo z 11.000 kron denarne kazni in njenega lastnika s 15 dni zapora, ker je prodajal mlo, ki ga je nakupoval po 7 slov. kron, pa 11,20 slov. kron.

Dr. Marković je razčlenjal sporazum, ki so ga z dr. Mačkom napravile opozicijske stranke. V istem smislu je govoril tudi Boža Vlaijić.

Glavni odbor radikalne stranke je imel zborovanje v Mošorinu. Na shodu je govoril Spadier ter zagovarjal potrebo po obnovitvi stare radikalne stranke ter po združitvi vseh radikalov. Iz Niša so se vrnili snovi v Belgrad člani glavnega odbora radikalne stranke Krsta Miletić, Miloš Bobić in dr. Mirko Kosić, ki so bili včeraj sprejeti pri voditelju radikalov Aci Stanojeviću. Stari radikali tudi letos pripravljajo svojo tradicionalno radikalno zabavo na praznik pravoslavnih Treh Kraljev, ko je radikalna stranka imela svojo slavo. Ta zabava bo v ponedeljek 12. februarja v vseh prostorih Kolarca. Svojo zabavo so oblastem naznanili kot belgrajski radikalni in ne stranka kot taka.

šole ter daje kvalifikacijo po § 45., odst. 1 uradniškega zakona, dokler te osebe ostanejo s to izobrazbo v svoji stroki.

Dveletna šola za zdravstveno službo z izvršenim izpitom in šestrazredna srednja šola je enaka srednji šoli z zrelostnim izpitom. V pogledu kvalifikacije za uradniški položaj v socialni ali zdravstveni službi po § 45., odst. 2 uradniškega zakona.

Strokovni izpiti uradništva Poštne hranilnice

Belgrad, 5. februarja b. Na podlagi § 1 uredbe o notranji organizaciji Poštne hranilnice kraljevine Jugoslavije je finančni minister dr. Sutej sprejmenil pravilnik o državnih strokovnih izpiti uradništva Poštne hranilnice in njenih podružnic. Finančni minister je sprejmenil drugi odelavek § 9. ki se sedaj glasi: Pred izpitno komisijo generalne direkcije Poštne hranilnice v Belgradu in njenih podružnicah v Zagrebu in Ljubljani polagajo državni strokovni izpiti vsi uradniški pripravniki 8. in 9. položajne skupine in sicer vsak v svojem pristojnem ravnanstvu. Pred izpitno komisijo drugih podružnic delajo državne strokovne izpite uradniški pripravniki 10. skupine, in sicer vsak pri svojem pristojnem ravnanstvu.

Se vedno aktualno

Kakor vemo, je znani kulturni filozof Oswald Spengler v svojem delu »Propaganda«, ki je prvič izšlo l. 1918, napovedal sodobne diktature in tudi precej točno orisal, kakšne bodo. Vemo pa tudi, da so si v nekih bistvenih potezah enake, ali vsaj podobne vse diktature, kar jih je bilo in kar jih je. Tudi to ugotavlja Spengler. Malokomu pa bo znano, da se je z diktaturami pečal tudi slavni nemški pesnik Friedrich Schiller, ki je kot profesor zgodovine imel l. 1789 v Jeni predavanje o tej stvari. Schiller, ki je živel v času, ko je bila Nemčija razdeljena v nešteto malih držav, v katerih so vladali razni veliki in mali tirani (nekaj od njih je prodajalo Angliji za drag denar lastne »najudanejsje podanike za vojske v kolonijah), je sam na sebi doživel blagodat tega absolutizma in zato ni čudno, da je postal eden najbolj idealnih glasnikov svobode in človeškega dostojanstva v Evropi. Njegovo predavanje je imela za predmet špartanskega postavoja Lykurga. In še danes je zanimivo brati to kritiko šparte, ki je pač vzor absolutistične vladavine za vse čase.

Schiller imenuje Lykurga največjega izenačevalca vseh časov, ki je s svojimi postavami državo zaprl pred vsakim zunanjim vplivom, da ne bi prodrl vanjo noben dih življenja in duha od zunaj. Schiller zavrača državo, ki se proglašala za edini in najvišji namen človeka in razen sebe ne pozna ničesar višjega. V šparti — tako pravi — ni bilo nobene ljubezni, ne zakonske, ne materinske, ne otroške in tudi nobenega prijateljstva, kakor samo tovarštvo v telovadnici in na bojnem polju — vsi so bili samo državljani, ki niso poznali nobenih drugih odlik in kreposti, kakor samo državljanske. To se pravi, da so bila v tej državi neznana vsa osebnostna in družinska čustva, vsi estetični interesi, vsako srčno nagnjenje, ker so vzgajali ljudi samo v politično korist malika države. Otroka so že zgodaj vzeli starišem in ga vzgajali kot člana velike črede, v katerem so potlačili vsa čustva, vse strasti in vsako stremiljenje po samostojnem mišljenju in življenju ter svobodnem udeleževanju njegovih zmoglosti. Tudi gospodarsko je hotela šparta živeti sama zase in samo z lastnimi sredstvi, tako da je bilo prepovedano imeti kakršnekoli bodisi kulturni bodisi gospodarski stik s tujimi narodi. S tem je Lykurg zaprl vse prekope, skozi katere bi mogle prodrati v narod ideje ostalega človeštva; špartanska država naj bi v svojem omejenem egoizmu krožila večno samo okoli sebe. Dolžnost vseh državljanov je bila, da ostanejo to, za kar jih je naredil Lykurg, in da si ne pridobijo ničesar novega ter se ne dvignejo na višjo stopnjo. Neizprosne postave so skrbele za to, da bi tok časa ničesar ne izpremenil na državnem stroju. Da bi se ta ustava nikoli ne izpremenila, zato je bilo treba, da se napredek narodnega duha sploh ustavi. Če so torej v pohvalo Lykurga rekli, da bo šparta živela samo tako dolgo, dokler se bo držala vsake besede njegove postavodaje, je to najhujše, kar so mogli o tej državi reči. Saj je ta postava pomenila neizogibno duhovno smrt naroda, ki se je sam oropal možnosti vsakega napredka in ki je maliku države doprinal v žrtve svojo svobodo in ves razmah svojih človeških sil in čustev.

Kakor vidimo, Schillerjeve besede po preteku 150 let niso izgubile nič na aktualnosti.

Sovjetski napadi vedno hujši

Okrepite iz srednje in južne Sovjetije — Finci se s čudovito hrabrostjo uspešno branijo, da pričakajo pomoč Anglije in Francije

Helsinki, 5. febr. t. Reuter. Najnovejša poročila Reuterjevega odposlanca na Finskem pravi, da postajajo sovjetski napadi čedalje hujši in se razvijajo vedno bolj na široko. Iz notranjosti Sovjetije so prišle velike okrepitve, predvsem iz vojaškega oddelka Moskve, srednje Volge in Kijeva. Sovjetska vojska hoče na vsak način doseči odmevajoči uspeh do 23. februarja, ki je posvečen praznovanju rdeče armade. Sovjeti napadajo v Karelijski ožini, kjer sledi napad na Mannerheimovo črto. Prav tako napadajo silno na odseku Muola pri istoimenem jezeru. Tako Sovjeti do sedaj še nikoli niso napadli. Tudi pri Summa sledi napad na napad. V Kareliji in na vzhodni fronti je takorekoč stalno v zraku po 500 sovjetskih bombnikov. Finci napade odbijajo in so pri jezeru Ladoga odnesli celo manjšo zmago, ko so pri Kitelaa in Knarinoje zasedli nekaj sovjetskih postojank ter zaplenili nekaj vojnega materiala. Sovjetski ujetniki, ki so s Fincem padli v roke, so se nahajali v strahotnem položaju. Bili so napol se- etradani.

Novi napadi na »Mannerheimovo črto«

Helsinki, 5. februarja. AA. Reuter: Srditi boji se nadaljujejo na Karelijski ožini, kjer sovjetske čete spet skušajo prebiti Mannerheimovo utrdbo. Ti sovjetski napori so povzročili nekako presenečenje v vojaških krogih. Tako intenzivne delavnosti od strani sovjetskih čet niso pričakovali do spomladi, ter mislijo, da so Sovjeti hoteli presenetiti finske čete, o katerih so računali, da se pripravljajo na veliko spomladansko ofenzivo. Toda razvoj dogodkov je razočaral Sovjete, ki niso pričakovali tako hudega odpora na Mannerheimovi utrdbi. Od začetka vojne so bile razne glavne črte zgrajene še dopolnilne obrambne črte po zgledu francoskih utrdb pred Maginotovo črto. Sovjetske čete morajo, če hočejo prebiti glavne postojanke Mannerheimove črte, iti 30 do 50 km skozi razne utrdbe, ki sestavljajo Mannerheimovo črto.

Dopisnik lista »Stockholm Tidningen« piše iz Helsinkija: Na Karelijskem bojišču so finske čete že našle način, kako se je možno braniti pred novo sovjetsko taktiko, ki obstoji v uporabljanju velikih blindiranih sani. Včeraj so Finci uničili 9 tankov in prav toliko blindiranih sani. Zdaj je sovjetska ofenziva končana in so imeli Sovjeti 3000 mrtvih. O priliki zadnjega napada je letalo nad utrdbami pri Summi 150 sovj. letalcev. Včeraj zjutraj so Sovjeti začeli z novim napadom. Finci so organizirali novo obrambno črto za svoje protitankovske topove, ki jih je bilo tolikrat več uničenih kot navadno. Finci so z uspehom uporabljali tudi ročne granate. Trikrat so Sovjeti ponovili svoj napad ter se je bitka končala šele zvečer. Sovjetom se ni posrečilo pretrgati finske obrambne črte. Sortavala, mesto, ki šteje 12.000 ljudi, je bilo včeraj ardit bombardirano. V zadnjih 24 urah so Sovjeti metali eksplozivne in vžigalne bombe. To mestce nudi zdaj strahotno sliko. Tri četrtine mesta je porušena. Protestantška cerkev je podrt, bolnišnica na pol razdejana prav tako je uničen tudi sanitetni vlak, ki je bil v bližini postaje. V pravoslavnem škofjskem dvorcu so bile ubite tri ženske itd.

Po vsej Finski je izgubilo včeraj zaradi sovjetskega bombardiranja življenje 40 ljudi, 50 pa jih je bilo teško ranjenih. Finci so sestrelili 11 sovjetskih letal. Uspešno so tudi bombardirali sovjetske čete ter sovražne letalske sile.

Včeraj je 47 sovjetskih letal bombardiralo Vipuri, ki je v plamenih. Porušeni je 160 hiš ter je na 16 krajih izbruhnil požar. Gasilci so pogumno opravljali reševalna dela v mrazu 30 stopinj pod ničlo. Posebno hudo prizadet je bil stari del mesta. Sovjeti so vrgli nad 200 bomb na objekte, ki nimajo nobenega vojaškega značaja. Ubilih je bilo 10 ljudi, ranjenih pa okoli 20. Sovjeti so štirikrat izvedli letalski napad. Njihovi letalci so leteli zelo visoko. Zdi se, da se je sovjetsko poveljstvo odločilo to mesto za vsako ceno razrušiti ter da je ta operacija v zvezi z veliko ofenzivo na področju Summe. Na tisoče prebivalcev je brez strehe. Veliko krasno katedralo v Vipuriju je poškodovala bomba težjega kalibra. Po tem bombardiranju se je veliko

številu vernikov zbralo pred oltarjem katedrale, ki je ocel nepoškodovan. Zadele so bile dalje štiri velike banke. Sovjetski letalci so metali tudi letake, v katerih pozivajo Fince, naj se vdajo.

Reuterjev dopisnik sprašuje sovjetske ujetnike

Helsinki, 5. februarja. AA. Reuter: Posebni Reuterjev poročevalec z bojišča je imel priliko govoriti danes z neko Rusinjo, ki jo je ujela finska patrula. Posrečilo se ji je rešiti o priliki sovjetskega umika pri Suomisalmi, kjer je bila bolničarka v nekih poljski ambulanci. Ko jo je našla finska patrula, je bila skoraj zmrznjena. Dasi ima dveletnega otroka, je bila priprljena stopiti v rdečo armado ter je bila kot bolničarka poslana na bojišče. Dodeljena je bila oddelku, ki se je boril na severnem bojišču. Ko so se sovjetske čete umikale, so njo in dve tovarišici pustili. Tovarišici sta obe zmrznili, njej pa je pomagala finska patrula ter je rešila gotove smrti.

Reuterjev dopisnik je govoril tudi z nekim sovjetskim častnikom, ki je pripadal 44. sovjetski diviziji, ki je bila uničena pri Suomisalmiju. Častnik je dejal, da so sovjetski oddelki na tem delu bojišča bili uničeni največ zaradi tega, ker je zapoved maršala Vorosilova o splošnem umiku prišla prepozno. Ko je ta zapoved prišla, sta mrz in lakota uničila že velik del sovjetskih čet. Veliko število sovjetskih vojakov je zmrznilo v gozdovih, kjer so iskali zavetja. Častnik je dodal, da je skoraj vsa 44. divizija stopila v borbo, na katero ni bila prav nič pripravljena. Sovjetski vojaki so se bali borb v gozdnatih pokrajinah, kjer so bili pripravljani samo za vojskovanje na odprtih bojiščih. Čez 50% moč 44. divizije je bilo rezervistov, ki so bili poklicani pod zastavo meseca septembra minulega leta.

»Zavezniki bodo kmalu prešli k ofenzivi, toda ne na zahodu, ampak — na Finskem«

Paris, 5. febr. t. Havas. V pariških krogih ugibajo, kaj je hotel angleški mornar. minister Churchill povedati, ko je v svojem govoru dejal, »da bodo zavezniki kmalu prešli v ofenzivo«, kajti nemogoče je, da bi bil Churchill kaj takšnega izgovoril, ako bi ne bil poznal gotovih dejstev, ki jih pozna samo generalni štab.

V poučenih francoskih krogih menijo, da Churchill s tem ni mislil na zahodno fronto, ampak na Finsko. Zavezniki, to sta Anglija in Francija bi nastopili na Finskem in sicer mnogo bolj izdatno, kot pa samo s pomočjo pošiljanja orožja. Posvetovanja med Francijo in Anglijo so v tem pogledu že mnogo napredovala in je treba v kakšnih 2 tednih pričakovati odločilnih sklepov v tem pogledu. Okol-

proti prehladu
lahko vzamete 1-2
ASPIRIN
tablete
Ni drugega zdravila po imenu
»Aspirin« temveč edino-le
»Bayer«-jev »Aspirin«.
Op. reg. št. 5. 3792 od 22. XII. 1939.

ščina, da Sovjetija s Finsko ni v vojni — kakor sama vedno zatrjuje — bi Angliji in Franciji vojaško pomoč Finski olajšala, ker bi Sovjetija pošiljanje prostovoljcev ne mogla smatrati kot sovražno dejanje, pa naj pridejo ti prostovoljci še v tako velikem številu. Naj se potem Sovjetija odloči, kakor hoče in napove Angliji in Franciji vojno.

Sovjetska bombardiranja

Helsinki, 5. februarja. AA. Reuter: Dopoldne so sovjetska letala bombardirala mesto Kojani, pomemben železniški vozni postojanka proti severu skozi središče južne Finske. Podatkov o uspehu bombardiranja še ni. Zadnje dni so se sovjetski letalci spravi- li zlasti na bolnišnice in na kmetske cerkve. Mnogo finskih vasi v zaledju je zgorelo, ker so sovjetski letalci metali vžigalne bombe.

Helsinki, 5. februarja. AA. Reuter: Po dosedanjih podatkih je včeraj našlo smrt na Finskem zaradi sovjetskega bombardiranja okoli 70 ljudi. Bombe so razdejale cel del mesta Sortavale severno od Ladosega jezera.

Sovjetsko poročilo

Moskva, 5. februarja. AA. Poročilo generalnega štaba ljevičarske voje oblasti pravi: 4. februarja je bila zabeležena v prvi vrsti ogledniška delavnost na obeh straneh. Na področju severno od Ladosega jezera so bili boji med pehoto. Sovjetske letalske sile so izvedle več ogledniških poletov, pri čemer so bombardirale vojaške objekte.

Na zahodnih frontah trpe največ - nevtralne države

Strašne izgube Norveške v 10 dneh na morju

Oslo, 5. febr. AA. Reuter: Norveške izgube v toku zadnjih 10 dni znašajo 10 ladij in 100 mornarjev. Od začetka vojne je Norveška izgubila okoli 40 ladij s 127.000 tonami in 200 mornarji.

Na morju

Oslo, 5. febr. t. Reuter: Norveška ladja »Sergovica« (1300 ton) je bila na potu iz Portugalske na Norveško torpedirana, verjetno v Biskajskem zalivu. Usoda 22 članov moštva ni znana.

Stockholm, 5. febr. t. Reuter. Švedska ladja »Andalusia« (1300 ton), ki je plula iz Bordeauxa na Švedsko ter je imela 21 članov moštva, je bila potopljena. Kaj se je zgodilo s posadko, ni znano. Upajo, da je rešena.

London, 5. febr. AA. Švedska ladja »Mertine« (4531 ton), na katero so streljali sovražni letalci s strojnimi in metali nanjo bombe na obali Yorkshira, je prispela snoči v pristanišče.

Berlin, 5. febr. AA. Od 21. do 31. januarja so nemška letala uničila sovražnih ladij v celotni tonaži 36.000 ton.

Boji na Kitajskem

Šanghaj, 5. februarja. AA. DNB. Japonske čete na južnem Kitajskem so danes dopoldne začele koncentriran napad na kitajsko armado, ki je obkoljena v pokrajini Kvangši. Celotno število stanje obkoljenih kitajskih čet cenijo na blizu 200.000 mož. Po uradnih podatkih iz japonskega vira vlada med obkoljenimi oddelki silna zmešnjava, ki jo še stopnjujejo neprestani japonski letalski napadi. Omenjeno japonsko poročilo pravi dalje, da japonske operacije sorazmerno počasi napredujejo zaradi neprehodnega gorskega terena.

101 smrtnih žrtev pri bombardiranju vlaka

Pariz, 5. febr. t. Havas. Semkaj so prišla poročila, da so Japonci ob priliki bombardiranja železnice med Yunnanom in Hajfongom na južnem Kitajskem (železnica je francoska last) zadeli vlak in je bilo pri tej priliki ubitih in ranjenih zelo veliko potnikov. Mrtvih je 101, ranjenih pa več stotin. Francoska vlada je pri japonski vladi vlo- žila odločni protest proti temu dejanju.

Tudi vrhovni poveljnik nizozemske oborožene sile je - odstopil

Haag, 5. febr. t. Reuter. Nizozemska vlada objavila, da je vrhovni poveljnik vseh nizozemskih oboroženih sil na suhem, na morju in v zraku, general Reyniers, odstopil. Na njegovo mesto je bil imenovan polkovnik Winkelman, do sedaj po-

veljnik vojaškega okrožja Utrecht-Soesterberg, ki je bil povišan v generala. Kot razlog za to spremembo navajajo nepremostljiva naspolja med vlado in generalom v pogledu čisto vojaških vprašanj narodne obrambe. Ker prihaja sprememba v vrhovnem poveljstvu nizozemske oborožene sile nekaj dni za spremembo v vrhovnem generalnem štabu belgijske armade, je naravno, da je vzbudila velikansko senzacijo in je vprašanje, če za vsemi temi spremembami niso kakšni tuji pritiski, ki se jim je morala vlada udati.

Vohuni v Švici

Lausanne, 5. febr. t. Agence suisse: Zvezna policija je v hotelu »Lausanne« aretirala nekaj oseb, moških in ženskih ter proti njim uvedla preiskavo zaradi vohunstva. Tudi nek mlajša ženska, ki je stanovala v hotelu »Oltene«, je bila zaprta. Prišla je iz Nemčije. Policija ni dala nobenih podrobnosti o tej vohunski zadevi.

Ker so goljufali z nakaznicami...

Königsberg, 5. febr. t. Uradno poročajo, da je sodišče v Königsbergu postavilo pred sodišče osem običnih uradnikov, ki so bili obtoženi, da so goljufali z živilskimi in drugimi nakaznicami. Eden je bil obsojen na smrt in takoj ustreljen, ostali so dobili zaporne kazni od dveh mesecev do 14 let.

Moskva, 5. februarja. AA. DNB. Pod vodstvom Sakalauskasa je včeraj prispele v Moskvo litvansko zastopstvo, ki bo tu s sovjetsko obmojno komisijo imelo razgovore za končno določitev novih sovjetsko-litvanskih državnih meja.

Atene, 5. febr. b. Blizu mesta Capelini so zabodeli celo vrsto potresnih sunkov v kratkih presledkih. Potres je napravil večjo škodo in okrog 6000 prebivalcev stanuje sedaj pod šotori.

Londonski „Dobra volja listi: med Anglijo in Italijo“

London, 5. febr. AA. Havas: »Sunday Times« prinaša vest, da je italijanski veleposlanik v Londonu Bastianini imel v petek daljši razgovor z angleškim zunanjim ministrom lordom Halifaxom. O priliki tega sestanka sta oba državnika govorila o številnih vprašanjih, ki zanimajo angleško in italijansko vlado. Italijanski krogi v Londonu izjavljajo, da sta oba državnika izmenjala misli glede angleško-italijanskih odnosov. Z obeh strani je bilo opaziti v tem smislu dobro voljo.

List smatra, da je bilo med drugim na tem sestanku tudi govora o vprašanju kontrole na Sredozemskem morju.

Tudi diplomatski urednik »News Chronicle« pravi, da je čedalje več znakov dobre volje med vladama Anglije in Italije. Kot znamenje dobre volje poudarjajo tudi imenovanje posebnega atašeya pri italijanskem veleposlaništvu v Londonu, ki bo vzdrževal zvezo z ministrstvom za gospodarsko vojno.

Srdit napad italijanskega lista na Stalinovo politiko

»Sovjetija upa, da bo čez Balkan prišla v Sredozemlje«

Rim, 5. februarja. b. Glasilo maršala Balba »Corriere Padano« objavlja na Sovjetsko Rusijo napad, ki je eden izmed najostrejših napadov, kar jih je dosedaj objavil ta list proti Sovjetski Rusiji. Glasilo maršala Balba pravi, da ni nobenega dvoma več,

da Stalinovo delovanje na Balkanu, zlasti pa napad na Finsko, prehaja vse meje sporazumov, ki jih je sovjetski diktator sklenil s Hitlerjem. Ko je Nemčija stopila v vojno, je bil Hitler prepričan, tako piše »Corriere Padano«, da se bo Nemčiji posrečilo vojno omejiti, kajti na noben način ni verjel, da bosta Francija in Velika Britanija nastopili v korist Poljske. Sovjetska Rusija je tedaj bila daleč od Nemčije. Sovjetska pomoč Nemčiji je navaden dovpt, kajti Nemčija ne bo dobila od Sovjetov niti živeža, niti petroleja, še manj pa tiste surovine, ki jih potrebuje za svojo vojno industrijo. Stalin hoče ozi- veti staro imperialistično in panslavi-

stično politiko bivšega cesarstva, ker upa, da bo čez Balkan prišel do Sredozemskega morja. Pri tem pa seveda pozablja, da bo prav tu naletel na najhujši odpor balkanskih držav, predvsem pa na odpor Turčije in Italije.

Še tesnejše sodelovanje med Nemčijo in Sovjetijo

London, 5. febr. AA. Havas: Diplomatski urednik lista »Daily Telegraph« pravi, da nemška vlada proučuje možnost novega dogovora s Sovjetsko Rusijo, dogovora, ki bi ga v kratkem podpisala in čigar glavni predmet bi bil povečanje sovjetske pomoči Nemčiji. Mislijo, da bi ta novi dogovor, čeprav ne bi pomenil vojaške zveze v pravem pomenu besede, nalagal Sovjetski Rusiji, da prispeva več kakor doslej k nemškemu vojnemu prizadevanju. Ta podpora bi se pokazala v obliki eksploatacije ruskih naravnih zakladov v korist Nemčije,

Gospodarstvo

Kdo financira naše gospodarstvo

V Belgradu je izšla v založbi »Balkanske štamparje« knjiga »Kdo financira jugoslovansko gospodarstvo«, ki sta jo spisala gg. Vladimir V. Rozenberg in Jovan Lj. Kostić.

Pisca obravnava vprašanje kapitala v naši industriji in trgovini, in sicer na osnovi podatkov delniških družb. Uvodno objavlja osnovne pojme o tem, kaj je financiranje, nato sodelovanje države v kapitalu podjetij. Pri nas je posebno znan tip tako zvanih privilegiranih družb, katerih skupna glavica znaša 1.075 milij. din, od tega ima država 431,6, drž. kreditne ustanove 95 milij. din, krediti države tem podjetjem pa znašajo 11,0 milij. din. To so Agrarna banka, Obrtna banka, Prizad, Družba za silose in druge tvornice svile.

V drugem delu knjige se pečata pisca s financiranjem naše industrije po bankah. Pri tem se naslanjajo delno na druge knjige in studije. Zlasti je podrobno obdelan v bankarstvu tuji kapital. Ne katere netočnosti so n. pr. objavljene glede konsorcijskih poslov naših bank, ker je podatke težko dobiti. Netočne so n. pr. navedbe o sestavi glavice Splošne stavne družbe v Mariboru. Za ljubljanske banke navajata pisca te-le številke o koncernih: Ljubljanska kreditna banka 9 družb z glavico 40 milij. din, Kreditni zavod 9 družb z glavico 97,5 milij. din, Zadruga gospodarska banka pa šteje v svoj koncern 5 podjetij z glavico 10,25 milij. din. Seveda pisca ne upoštevata tu družb z omejeno zavezo, ki so važna podjetniška oblika v Sloveniji.

Najboljše del knjige govori o inozemskem kapitalu in je zaradi tega delo smatrati za nado, lievanje študije g. Rozenberga iz leta 1935, pri čemer prinaša sedanja knjiga novejši podatke iz leta 1937. Za zadnja leta so navedeni naslednji podatki o sodelovanju inozemskega kapitala pri osnovanju in povečevanju glavice: 1936 35,5, 1937 43,18, 1938 163,8 in prva polovica 1939 28 milij. din.

Inozemski kapital v obliki podružnic ima 47 podjetij z dotacijo 1.103,86 milij. din, od tega 13 angleških družb z 311,66, 12 francoskih s 559,2 milijona din. Na delniške družbe odpade 1.044,06, na denarne zavode 45,8 in zavarovalnice 14 milij. din. Pisca tudi doslovno naštevata vse te družbe kakor tudi filialice inozemskih družb, katerih je 42 z glavico 522 milij. din. Nato prinaša knjiga podrobne podatke o posameznih panogah naše industrije o tem, koliko je znanal delež tujega kapitala in koliko inozemski krediti.

Pogajanja tekstilne industrije v Italiji

Pretekli teden je odpotovala v Milan delegacija naše tekstilne industrije na direktne razgovore z zastopniki italijanske tekstilne industrije. Proti koncu tedna so se pojavile večje težave v pogajanjih, ker je Italija zahtevala povišanje cen tudi za stare zaključke. Pogajanja so bila začasno prekinjena, medtem pa je odšel zastopnik trgovinskega ministretva dr. Tomić v Rim, da se pogaja s pristojnim italijanskim ministrom. Verjetno je, da se bodo pogajanja ta teden spet začela.

Zahteve celjskih obrtnikov

Na zadnjem običnem zboru skupnega Združenja obrtnikov, ki je bil dne 1. februarja v Celju, je bila sprejeta naslednja resolucija: Zbornični sistem v Sloveniji naj se končno uredi, da bo vrhovna obrtniška ustanova samostojna ter tako popolnoma avtonomno reševala obrtniška vprašanja, ker le kot taka bo sposobna, da izvojuje za obrtništvo one odredbe, ki so za obrtništvo esentne in važne, za nadanjeni obetovi in razvoju. Zahtevamo, da se čimprej izvede novelizacija obrtnega zakona po predlogih obrtništva, kar ne bo samo v dobrobit obrtništva, ampak tudi v dobro državi. Izda naj se odredba o minimalnih cenah obrtniških izdelkov in sicer tako, da tarife minimalnih cenovov lahko izda prisilno združenje, ki jo potrdi zbornica ali banovina. To pa iz razloga, ker so krajevne prilike različne in bi enotna cena za celo državo ne bila izvedljiva. Mesta imajo enozemsko višje cene od cen na deželi. Sušmarstvo se z današnjimi odredbami ne da zatrejeti, zato je nujno, da se čimprej uskladi odredba, da se sušmarju zapleni orodje in da se kaznujejo tudi oni, ki je sušmarju dal v delo. Sušmarjenje v kaznilnicah naj se prepove. Kaznjenci naj se zaposlijo pri gradnji cest, regulacijah voda in sličnih javnih delih. Vsa ta dela so nujna in bi s tem imela korist tudi državna blagajna. Izvrševanje obrtniških del pri javnih in samopopravnih obsestih naj se prepove in ista dela poverijo obrtništvu, ki je za strokovnajaško izvršitev odgovorno. Starostno zavarovanje obrtnikov naj se čimprej izvede. V OUZD naj se izvedejo volitve, ker je obrtništvo danes zastopano po neizvoljenih. Zahteva se avtonomija za Slovenijo. Resolucija naj se pri pristojnih oblasteh čimprej reši, da položaj obrtnika ne oslabi še bolj, ker je že itak na robu propasti.

Tečaji pri izvozu v Francijo

Devizno ravnanjstvo Narodne banke objavlja: Z delegatom francoskih lastnikov naših posojil je prišlo glede izvoza blaga v Francijo po 1. januarju 1940 do sporazuma o porabi tečajev za protivrednost 40%, katere bodo izvozniki plačali po Narodni banki, kakor tudi za les in konopljino, katere protivrednost se v celoti vrtuje po Narodni banki od delegata lastnikov jugoslovanskih zunanjih posojil.

Pogodbeni tečaji za les in konopljino (100%), za ostale predmete 40% vrednosti bodo sedaj naslednji (za 100 frankov): konopljina, les, celulozni les, celulozna kaša 129 din, konjsko meso, žive ovce, ovčje meso, razne kože 130, jajca, perutnina, češnje, marmelada iz češpelj 133,33 din, živa goveda, goveje meso, živi prašiči, svinjsko meso, slanina, šunka, praška šunka in mast 140 din, neomejeni proizvodi 125 din.

Izvozniki, ki žele izkoristiti navedene tečaje, morajo predložiti pismeno prošnjo deviznemu ravnanjstvu Narodne banke (splošni oddelček) s točno označbo imena domače tvrdke, ki bo izvažala, količine in vrste blaga kakor tudi vrednost, ki se ima plačati preko Narodne banke od delegata lastnikov jugoslovanskih zunanjih posojil. Na bi jim naznačeni tečaji mogli biti zagotovljeni. Narodna banka bo za prijavljene zneske potrjevala tečaje, za katere bo v obveznosti samo, v kolikor bodo domači izvozniki v roku 20 dni od datuma pisma Narodne banke, s katerim je sporočila tečaj, predložili dokaz o zaključnem poslu (zaključnico) kakor tudi obvezno kompletno izjavo, na osnovi katere bo

Končno podaja knjiga pregled o skupnem financiranju.

Pri nas imamo 1.522 delniških družb z glavico 7.441 milij. din in je bilo na občnih zborih teh delniških družb zastopano 4.633,64 milij. din kapitala. Od tega je bilo državnega 448,3, denarnih zavodov 452,5, inozemski kapital 2.387,0, delniške družbe v tuzemstvu 116,76, ostali delničarji 1.229 milijona din. Od skupnega inozemskega kapitala ga je bilo največ v rudarski in topilniški industriji, t. j. 25,42%, in v proizvodnji električnega toka 23,25%, nadalje v kemični industriji ter industriji vžgalice 16,69, v prometu 8,75% itd.

Skupni pregled inozemskega kapitala kaže, da je od 2.387,0 milij. din, kar tvori 51,52% vse delniške glavice v državi, odpadlo na posamezne države: francoski 716,25, angleški 467,1, ameriški 294,3, italijanski 196,37, belgijski 169,9, švicarski 143,07, nemški 115,8, bivši češkoslovaški 112,3, Monako 64,2, holandski 43,67, švedski 25,6, madžarski 25,6, luksemburški 11,7, romunski 0,9 in danski 0,2 milij. din. Po računih avtorjev pa znaša skupni delež inozemskega kapitala 3.282,34 milij. din, ik se razdeli takole: francoski 820,95, angleški 570,75, ameriški 490,47, nemški in češki 365,6, italijanski 310,3, belgijski 243,46, švicarski 194,25, Monako 107,0, holandski 72,8, švedski 42,7, madžarski 42,66, luksemburški 19,5, romunski 1,5 in danski 0,3 milijona din. — Skupni inozemski krediti so znašali 2.832,9 milij. din, od tega finančni inozemski krediti 1.288,96 milij. din, prometni inozemski krediti 1.543,9 milij. din.

Primerjava leta 1937 z letom 1934-1935 nam kaže naslednjo sliko: inozemski kapital v glavici 1934-1935 2.616, 1937 3.282,34 milij. din, inozemski kapital v obliki kredita 1934-1935 3.599,74, 1937 2.832,9 milij. din, torej skupno 1934-1935 6.215,74 milijona din, leta 1937 pa 6.112,2 milij. din.

Knjiga nam daje mnogo dragocenih podatkov in vpogledov v naše gospodarske razmere, ki so po naši kontroli, vsaj kar se tiče Slovenije, točni. Vendar pa je skozi veliko tiskovnih napak in nenotna pisava imen podjetij, kad povzroča nemale napake. Zakaj nista avtorja ali za transkripcijo vseh imen fonetično ali pa ostati pri tujih imenih. Slednje bi bilo vsekakor priporočljivo.

Knjiga ima 252 strani velikega oktavnega formata in velja 100 din. Naroča se pri »Balkanski štampi«, Belgrad, Prestolonaslednikov trg 38.

Narodna banka izvršila dokončno angažiranje zneska po označenih tečajih.

Terjatve pri izvozu konj se plačujejo 100% z vnosom svobodnih deviz.

Prošnje se pošiljajo po formularjih, ki se dobe pri Centrali in vseh podružnicah Narodne banke.

Visoke cene jedilnega olja

Od meseca septembra pa do konca decembra so tvornice jedilnih olj povišale cene jedilnega olja za 3,40 din za 1 kg, t. j. za 87,4%. Tvornice prodajajo sedaj olje po 12,50 din za kg. V začetku septembra pa so ga prodajale po 9,10 din za 1 kg. Toda že v prvi polovici septembra so začele zvišavati cene takole po 0,30 do 0,50 din vsakokrat.

Seme sončnice lanskega pridelka so naše tvornice plačale po 170—220 din za 100 kg, dočim je bila garantirana najnižja cena 170 din za 100 kg. Tvornice sicer hočejo same od sebe povišati cene semena sončnice na 220 din. Kmetijska zbornica donavske banovine pravi v zvezi s tem v svojem glasilu, da tvornice ne bi smele zvišati cene za 37,4%, četudi bi seme plačevale po 220 din za 100 kg. Zaradi tega je zbornica poslala odbor za pobijanje draginje in brezvestne špekulacije predstavko, v kateri zahteva, da ministrstvo socialne politike in ljudskega zdravja prepreči to navijanje cen, v katerem dosega jo tvornice olja ogromne dobičke na račun producentov oljnatih rastlin in konzumentov olja.

V naši državi imamo 5 večjih oljaren, od katerih je največja zagrebška, ki je že svoječasno s svojimi inzerati vzbudila precej pozornosti. Divdenda zagrebške tvornice olja je znašala od 1936 do 1938 11,25 din čistih na delnico imenske vrednosti 125 din, torej 9%.

Prijava terjatev in dolgovi v protektoratu

Devizno ravnanjstvo Narodne banke je izdalo objavo, po kateri morajo prijaviti vsi izvozniki svoje terjatve v češko-moravskem protektoratu, nadalje pa tudi uvozniki svoja dolgovanja v protektoratu do 7. februarja.

Terjatve je treba prijaviti brez ozira na čas, v katerem so te terjatve nastale. To velja za naše državljane kakor tudi za tuje tvrdke, ki imajo sedež v naši državi.

Uvozniki morajo prijaviti svoja dolgovanja pa tudi podatke o tem, kako so nastala ta dolgovanja in kakšni so roki oz. plačilni pogoji za ta dolgovanja.

Uvoz surovin v drugem četrtletju 1940. Odbor za uvoz bo začel te dni izdajati dovoljenja za uvoz surovin tudi že za drugo četrtletje 1940. Za prvo četrtletje se odobri 25% lanskega uvoza po teži, za drugo četrtletje se pa odobrava 22,5% lanskega uvoza po teži, torej 10% manj kot je znašal uvoz v drugem četrtletju lani. Ta količina se zadržuje kot rezerva, bo pa verjetno odobrena v teku drugega četrtletja 1941.

Novo razširjenje kontrole izvoza. Iz Belgrada poročajo, da je razširjena lista predmetov, nad katerimi se uvaža izvozna kontrola. Ti predmeti so opij, prirodne smole, prirodne gume, prirodni balzami (iz tar. št. 100), opijski alkaloidi in njih derivati (iz tar. št. 228). Izvozna kontrola je stopila v veljavo dne 1. februarja 1940.

Sestanek jugoslovansko-nemškega odbora za les. Iz Belgrada poročajo, da bo prvi letošnji sestanek jugoslovansko-nemškega odbora za les dne 10. februarja na Bledu. Naši delegaciji bo predsedoval inž. Milan Manojlovič, načelnik ministristva za gozdove in rudnike.

Dinar — zlati frank v poštnem prometu. — Do sedaj se je zlati frank v poštnem prometu z inozemstvom prečrčeval po 15 din. Z odlokom ministra za pošto pa je tečaj zlatega franka pri naš zvišan na 18 din. Ta novi tečaj stopi v veljavo 15. februarja 1940. Zaradi tega se povečuje taksa za pakete, ki so namenjene za inozemstvo za 20%. Ravno tako se povišujejo za 20% takse za prenos paketov z letali.

Povišanje taksa za pakete. Z odlokom poštnega ministra je zvišana taksa za pakete v teži nad 20—25 kg. Taksa je odredjena sedaj takole: za I. zono 40, II. zono 50 in III. zono 60 din. Nova, zvišana taksa velja od 15. februarja 1940 dalje.

Izvoz koruze in fižola v obmejnem prometu. Odbor za izvoz je odredil, da se v smislu odloka ministra financ od 30. decembra lanskega leta od slej koruza in fižol ne moreta izvažati v obmejnem prometu brez potrdila o zavarovanju valute.

Sanacija Zadruga zveze v Splitu. Leta 1931 je gospodarsko-finančni odbor ministrov odobril Zadrugu zvezi v Splitu posojilo 10 milij. din, katerega posojila do sedaj Zadruga zveza v Splitu ni mogla vrniti. Sedaj je (dne 3. februarja) izšla v »Službenih novinah« uredba o sanaciji Zadruga zveze v Splitu. Ta uredba določa, da se amortizacijsko posojilo v vsoti 10 milij. din, odobreno z odlokom omenjenega odbora št. 289 z dne 2. julija 1931 skupno z naraslimi obrestmi vred pretvori v podporo in se kot taka odpiše.

Jugoslovanski rudniki mangana Cer-Nebojša. V Belgradu je protokolirana delniška družba Jugoslovanski rudniki mangana Cer-Nebojša z glavico 1 milij. din. Upravni odbor tvorijo: predsednik Rudolf Pilo, podpredsednik Voja K. Petković; člani uprave: Alfred Bondi, dr. Adolf Weissmann, Cedomir T. Jovanović, Vlado Radan in Ranko M. Brašić. V nadzorstvo so izvoljeni: predsednik dr. Jovan Brabec; člani: Pero Čirič, Miodrag P. Popović, inž. Mihajlo Gjurovič in Vinko Jeličić.

Plačilni promet s Francijo. Devizno ravnanjstvo je izdalo okrožnico št. 16, v kateri sporoča, da se mora vrednost uvoženih knjig, časopisov, listov in kinematografskih filmov iz Francije plačevati počenši s 1. januarjem 1940 v plačilni promet s Francijo pod pogoji, ki so določeni v okrožnici o plačilnem prometu s Francijo, ki veljajo tudi za ostale vrste blaga. Za vplačila na tej osnovi bodo pooblašteni devizni zavodi vodili posebne sezname, na katerih bodo v zgornjem desnem kotu napisali s strom v francoski: »Sous-compte CULUTUREL«. Nadalje opozarja ravnanjstvo najstrožje izvoznike, da morejo ob priliki izvoza frankirati največ do naše suhozemske meje, odn. fob, v kolikor gre izvoz po morju, t. j. na isti način kot je določeno z odlokom ministra financ št. 27.679-VIII z dne 20. junija 1937 (dev. št. 104 od 22. junija 1939) za izvoz v klirinške države.

Izvoz naših vin. Iz Slovenije smo v mesecu januarju t. l. izvozili 150.158 litrov štajerskih vin, in sicer 150.038 litrov v Nemčijo in 120 litrov na Švedsko.

Izprememba tvrdke. Tvrdka General Refractories, d. d. v Belgradu je izpremenila tvrdko v Frachi d. d. Glavnica je zvišana od 0,5 na 1 milij. din. Družba se bavi s prodajo železnoličnega blaga, kozmetičnega blaga in alkoholnih pijač.

S. H. Guttman, d. d. v Belišču. Vpisan je nov član upravnega sveta g. dr. Milan Vrbanič iz Zagreba.

Likvidacije družb z omejeno zavezo. V Sloveniji so obstajale številne družbe z omejeno zavezo, ki bodo sedaj padle pod strožje davčne predpise. Zaradi tega je likvidiralo veliko število družb z omejeno zavezo, ki so se deloma pretvorile v posamične tvrdke, deloma pa v trgovske družbe. »Službeni list« z dne 3. februarja prinaša oglas 10 družb z omejeno zavezo, ki so stopile v likvidacijo.

Privilegirana agrarna banka ima občni zbor svojih delničarjev dne 10. marca ob 10 dopoldne v Belgradu.

Izkazovanje zlata Švedske banke. Švedska vlada je dovolila izpremembo štatutov švedske emisijske banke. Poslej bo švedska narodna banka izpazovala zlato, ki služi za kritje, po dnevnem tečaju, ne pa več po stalni ceni, ki je veljala še pred devalvacijo krone. S tem bo dobila švedska narodna banka večjo svobodo pri izdajanju bankovcev, ker pravijo predpisi o kritju, da sme znati obtok največ še enkrat toliko kot zlati zaklad. Obrtni listi v Budimpešti. Nemški listi poročajo, da je bilo pri nedavni konskripciji obrtnih dovoljenj v Budimpešti ugotovljeno, da je od 75.000 obrtnih listov bilo 63% na židovski listi.

Borze

Dne 5. februarja 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 6.997.205 din, na belgrajski borzi 6 milij. din. Prometa v efektivih je bilo na belgrajski borzi 360.000 din.

Ljubljana — uradni tečaji

London 1 funt	175.90—179.10
Pariz 100 frankov	99.40—101.70
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Amsterdam 100 gold	2349.00—2387.00
Bruselj 100 belg.	749.00—761.00

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt	217.28—220.48
Pariz 100 frankov	122.84—125.14
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1228.18—1238.18
Amsterdam 100 gold	2901.17—2939.17
Bruselj 100 belg.	925.05—937.05

Ljubljana — zasebni kliring

Berlin 1 marka	14.70—14.90
--------------------------	-------------

Zagreb — zasebni kliring

Solon 100 drahem	30.33—31.03
----------------------------	-------------

Belgrad — zasebni kliring

Solon 100 drahem	30.90—31.60
Sofija 100 din	95 blago

Curih. Belgrad 10, Pariz 10.06, London 17.76, Newyork 446, Bruselj 75.50, Milan 22.51, Amsterdam 236.80, Bernin 178.70, Stockholm 106.17, Oslo 101.35, Kopenhagen 86.10, Atene 3.30 ponudba, Carigrad 3.55 ponudba, Bukarešta 3.30 ponudba, Hel-singsfors 7.75 ponudba, Buenos-Aires 102.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 422 —424
v Zagrebu 420 —422.50
v Belgradu 424.50—425

Ljubljana. Državni papirji. 7% investicijsko posojilo 98—99, agrarni 50—52, vojna škoda promptna 422—424, begluške obveznice 75—77, dalm. agrarni 70—71.50, 8% Blerovo posojilo 96—98, 7% Blerovo posojilo 87—89, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—101, 7% stab. posojilo 98—100.

Delnice: Narodna banka 7.300—7.500, Trboveljska 240—250.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 98 denar, agrarni 52 blago, vojna škoda promptna 420—422.50 (420), begluške obveznice 74 denar, dalm. agrarni 68—68.50, 4% severni agrarni 51—52, 6% šumске obveznice 66 blago, 8% Blerovo posojilo 96 denar, 7% Blerovo posojilo 87.50 denar, 7% stab. posojilo 96 denar.

Delnice: Trboveljska 240—245, Gutmann 60 blago, Sladk. tov. Osejek 140 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98.50 denar, vojna škoda promptna 424.50—425 (424), begluške obveznice 76.50—77, dalm. agrarni 71.25—71.50, 4% severni agrarni 50 denar, 6% šum-ske obveznice 67.50—E8.50, 8% Blerovo posojilo 95.50 denar, 7% Blerovo posojilo 88 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar.

Delnice: Narodna banka 7.400 denar, Priv. agrarna banka 191 denar (drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bač. okol. Novi Sad 199—201 arem. 196—93, slov. 197—99, gornja bač. 200—02, bač. ladja Tisa 203—05. — Kuruza: bač. stara 138—40, bač. nova 124—25, bač. nova paritet Indija 123—24. Moka: bač. ban. og ogg 320.50—312.50, 282.50—292.50, 262.50—272.50, 242.50—252.50, 212.50—222.50, 137.50—140, arem. slov. og ogg. 297.50—307.50, 277.50, 287.50, 257.50—267.50, 237.50—247.50, 207.50, 217.50, 137.50—140. Otrrobi: — bač. arem. 127.50—130, ban. 125—127.50. Tendence stalna. Promet srednji.

Živinski sejm

Svinjski sejem v Ptuju dne 31. januarja t. l. Dagon: 88 svinj in 12 prašičev. Prodanih je bilo 28 glav. Cene: pršutarji 7.25 do 7.75, debele svinje 8 do 8.75 in plemenske svinje 6 do 6.50 din za kg žive teže.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene kmetijskim pridelkom v Mariboru (mosto) dne 3. februarja t. l. Goveje meso I. vrste prednji del 10 din, zadnji del 12 din, II. vrste prednji del 8 din, zadnji del 10 din, III. vrste prednji del 6 din, zadnji del 8 din, svinjina 12 din, slanina 13—18 din, svinjska mast 19 din, čisti med 19.50 din, goveje surove kože 18 din, telečje surove kože 17 din, svinjske surove kože 10.50 din za kg. Pšenica 2.38, ječmen 2.25, rž 1.95 oves 1.13, koruza 2.05, fižol 6.50, krompir 1.75, seno 12.00, slama 0.55, jabolka I. vrste 8, II. vrste 6, III. vrste 4, bruske I. vrste 8, II. vrste 6.50, III. vrste 5, pšenična moka 3.50, koruzna moka 2.05, ajdova moka 4.50 din za 1 kg. — Drva 112.50 za kub. meter, jajca 1.30 za komad, mleko 2.25 din litru, surovo maslo 33 din za 1 kg. — Navadno mešano vino v gostilnah 10 din za liter, finejše sortirano vino 13 din za liter.

Iz Julijske Krajine

Oproščen. G. dr. Božo Kjačić, nadžupnik v Solkanu pri Gorici, je bil prejšnji teden klican pred goriškega pretorja (okrajnega sodnika), a je bil pri razpravi oproščen. Tržaški »Piccolo« takole poroča o tej zanimivi zadevi: »G. Kjačić, župnik iz Solkana, je bil oproščen, ker ni zagrešil dejanja, ki mu ga je obtožba očitala, češ da je prestopil obstoječe policijske odredbe; ker je dovolil, da je pri pogrebu verska družba javno nosila zastavo v slovenskim napisom.«

»Popolo di Trieste« se združi s »Piccolo della sera«. S petim februarjem se spojita nekdanji fašistovski jutranji »Popolo di Trieste« in popoldnevnik »Piccolo« — »Piccolo della sera«. Novo ustvarjeni dnevnik, ki bo izhajal opoldne, bo nosil naslov »Popolo di Trieste« s podnaslovom »Piccolo della sera«. »Popolo di Trieste« je bil pred leti proglašen za uradno strankino glasilo v Julijski Krajini. Kljub vsem naporom pa ni uspel. »Piccolo« je ostal gospodar v deželi, ker ga je ščitila njegova udomačenost. Po duhu, po fašistovski vmeini in po gledanju na našo manjšino med obema itak ni bilo nobene otipljive razlike. Zato ni ne preseneča, če se je slednjič šibkejši »Popolo« znašel v varnejšem zakonličnem močnejšega »Piccolac«, kjer je rešil svoj naslov.

Za podvig glasbene umetnosti v Gorici, Ustanovil se je »Odbor za lirčne igrake« v goriškem mestu. Predseduje mu mestni župan, pobudo za ustanovitev je dal pa g. prefekt, ker so lanske poletne predstave lirčnih oper na goriškem gradu prav dobro izpadle in so tudi v umetniškem pogledu zadovoljive. Tudi letos bodo vprizorili opere na gradu. Kot prva bo prišla na vrsto Puccini-jeva »Bohème«. Kdaj bo vprizorjena, še ni določeno, vsekakor pa v prvi polovici meseca julija. Predstave bodo ljudske.

Tolmin je dobil novega župana. Za novega župana (podesta) v Tolminu je imenovan prof. Angel Seuri, ravnatelj tolminskega učiteljskega. Ko je odšel prejšnji župan dr. Marsan, smo mu v slovo pohvalno zapisali, da je uvidelno upravljal mestno gospodarstvo. Nismo pa takrat povedali

Velik pomen rezervnih častnikov

Govor vojnega ministra generala Milana Nedića
ob blagoslovitvi bojvniškega doma v Belgradu

Preteklo nedeljo je bil slovesno blagoslovljen novi del palače bojvniškega doma v Belgradu. Prvi del bojvniškega doma je bil končan že leta 1931. Slovesnosti so se med drugimi udeležili: poslanec Nj. Vel. kralja general Dekaneva, vojni minister armijski general Milan Nedić, pravosodni minister dr. Laza Marković, minister za telesno vzgojo ljudstva Jevrem Tomić, notranji minister Stanoje Mihailović in minister pri predsedništvu vlade dr. Mihailo Kostantinović. Prišlo je veliko število delegacij vseh bojvniških organizacij ter kulturnih, nacionalnih, dobrodelnih in drugih društev, veliko rezervnih in aktivnih častnikov, generalov in delegatov vseh pododborov Združenja rezervnih častnikov in bojvnikov iz vse države. Slovenske rezervne častnike so zastopali dr. Vrhunec in inž. Bevc iz Ljubljane ter dr. Šalamun iz Ptujca. Blagoslovitvene obrede je opravil skopljanski mitropolit Josif. Nato je govoril predsednik upravnega odbora Združenja rezervnih častnikov in bojvnikov Bogdanović. Za njim pa je govoril vojni minister armijski general Nedić, ki je izjavil:

Zahvaljujem se vam, da ste me počastili z vašim na današnje slovesnost. Odzval sem se povabilu kot vojni minister in vas želim opozoriti na to, kar že sami veste, na veliko vlogo, ki jo imate v vojski in pri obrambi naše domovine. Vsem vam je znano, da naša prva obrambna moč sloni na njenih rezervah in rezervnih častnikih. Rezerve so milijonske. Vse narod. Poveljevanje, upravljanje tolikšne vojske kakor je naša, mora biti zaupano poleg manjšemu številu aktivnih častnikov v glavnem našim rezervnim častnikom. Število rezervnih častnikov je veliko, cela armada večjih divizij in naravno, kakršni bodo ti častniki, taka bo tudi vojska. Veliki vojni učitelj Napoleon je rekel, da vojska, ki ima dobre starešine, ne more biti slaba, pa tudi obratno. Stari Rimljani pa so to še bolj poudarili, ko so rekli: Boljša je čreda ovnov, ki jih vodi lev, kakor čreda levov, ki jih vodi oven. Od tega je odvisna zmaga ali poraz. Poglejte, tako velik in usoden je pomen zbora rezervnih častnikov. Da bodo rezervni častniki na višini svoje velike narodne naloge, morajo imeti potrebne osebnostne vrline, posebno moralne, znanstvene in v opravljanju svoje službe. Vodenje narodne vojske morajo biti samo tisti, ki iz vse duše ljubijo svojo domovino in svoj narod. Tisti, ki se zavedajo, kaj ta narod daje za narodno svobodo, ki se zavedajo, da je narod in njegov obstoj in njegova bodočnost vse in nad vse. Samo s tako falango rezervnih častnikov bo vojska nepremagljiva. Vi ste stari bojvnički, jaz vem, kaj vi mislite na te moje besede. Posebno danes, ko besni vojna po Evropi in po svetu, se moramo dvigniti nad vsakdanjosti. Vse male, drobne in nedostojne zadeve je treba postaviti na stran. Vi berete vsak dan poročila z raznih bojišč. Vi vidite, kakšnega pomena je danes tudi znanstvena pripravljenost in tehnika. Mi vsi moramo z napeto pozornostjo slediti časopisju, ne nehoma je treba odpirati oči pred dogodki in dejstvi, nikoli nas ne smejo prehiteti. S trdnostjo se je treba izpopolnjevati, zakaj nesposobna vojska je premagana že v miru. Taka vojska gre na bojišče samo, da pokaže svojo nesposobnost. Jaz sem posebno vesel, gospodje rezervni častniki, da vas morem pohvaliti, ker ste vi iz lastne pobude osnovali tečaj za vojaško izobrazbo in polagate kapetanske in majorske izpite v številu, kakršnega doslej ni bilo. Pri tem sem vam rad pomagal.

Danes je šest središč po divizijskih mestih za izobrazbo rezervnih častnikov. Veliko število slušateljev je pozvanih na vaje. Poleg tega vašo vojaško izobrazbo izpopolnjujejo s predavanji izbrani aktivni častniki. Ta predavanja so zelo obiskana, posebno v Ljubljani in Belgradu. Rezervni častniki morajo svojo dolžnost opravljati z ljubeznijo, zakaj osebni zgled najbolj vpliva na vojakove, ki pri opravljanju službe v mirnem času, še bolj pa v vojni. Priznati moram slovesno dobro voljo rezervnih častnikov. Ko sem septembra meseca preteklega leta obiskal posamezne mobilizirane enice, sem našel rezervne častnike tako disciplinirane, polne

dobre volje in poštrevanja, da sem se varal, ko sem jih spraševal, iz katerega letnika vojne akademije so. Ponosno so odgovarjali: Jaz sem rezervni častnik. V civilu sem sodnik, profesor... To je ob današnji slovesnosti moja pozdravna beseda in jaz apeliram na vas, gospodje rezervni častniki. Vi veste to, kar vem jaz in kar čuti ves narod. Danes ponoči ne vemo, kaj nam bo prinesel jutrišnji dan. Vsem vam je znano, kako je bilo burno 20 letno politično življenje naše domovine. Odkrito pa je treba reči, da vojska ni dobra, če politično in javno življenje naroda ne ustvarja povoljnih pogojev za njo. Da bi ohranili s krvjo pridobljeno Jugoslavijo, za katero so cele generacije, pozabljajo same nase, prenegajo legle v grob, morate, rezervni častniki, nastopiti kakor ena duša, ena misel, en sam mož. Le tako bomo lahko pripravljali hladnokrvno in odločno sprejeti morebitnega sovražnika. Samo tedaj, če bomo pripravljeni, nas bodo spoštovali prijatelji in sovražniki. Samo iz teh razlogov vam svetujem, ne gubite med seboj veliko načelo vojskovanja, edinstva misli in dela. Naj se to načelo udomači v našem bojvniškem domu. Naj bo ta dom žarišče vaše visoke vojaške zavesti in naj se od tod širi po vsej domovini od sinjih Alp lepe Slovenije do hrvaškega in srbskega Jadrana, čez gozdno Bosno, črnohorski kras, rodovitno

Srbijo in Vojvodino do Timoka in Južne Srbije, naše stare slave in veličine.

Nj. kralj. Vis. knez namestnik in kraljevo namestništvo polagata velike nade v zbor rezervnih častnikov. Zadovoljna sta z dosedanjim delom in zato so blagovolili Združenju rezervnih častnikov in bojvnikov podeliti red Belega orla III. reda. Ko vam izročam to visoko odlikovanje, vam čestitam in sem prepričan, da se boste zavedali svoje dolžnosti povsod in ob vsaki priliki za slavo in čast našega kralja, našega naroda in naše domovine. Živel vrhovni poveljnik naše državne oborožene sile Nj. Vel. kralj Peter II! Živel Nj. kralj. Vis. knez namestnik Pavle, živel narodna vojska kraljevine Jugoslavije!

Govor vojnega ministra so navzočni sprejeli z navdušenim odobravanjem. Govoril je še mitropolit Josif, nakar so si gostje ogledali prostore novega krila bojvniškega doma.

Kongres rezervnih častnikov v Ljubljani

Osrednji odbor Združenja rezerv. častnikov in bojvnikov v Belgradu je sklenil, da bo letos kongres vseh rezervnih častnikov dne 15. maja v Ljubljani.

Kdo je kriv sovjetskih porazov na Finskem?

V Helsinkih so prišle vesti, da je vsemogočni vrhovni komisar sovjetske vojske, žid Mehliš, prišel pred dnevi v Leningrad, kjer je začel s poizvedbami, kdo da je kriv sovjetskih porazov vzdolž finske fronte. Mehliš je vrhovni politični komisar sovjetske vojske, politično nadzira maršala Vorosilova in vodi eploh vso politiko rdeče vojske. Stalin mu silno zaupa in je njemu poveril vodstvo vseh političnih komisarjev v rdeči vojski, to je vodstvo tistih, ki dnevno in sprosti denuncirajo sleherne potoze sovjetske vojske Stalinu in kominterni.

Mehliš je pa prišel tokrat v Leningrad, da bi pregledal vrste teh svojih političnih komisarjev pri rdeči armadi. Te politične nadzornike namreč v Moskvi dolžijo za neuspehe, ki jih je rdeča armada doživela na fronti. Mehliš je v Leningradu takoj eklicial konferenco 300 teh komisarjev pri rdeči armadi in mornarici. Na tem velikem sestanku je bilo eklenjeno, da bodo kar najstrožje pregledali delo vseh političnih komisarjev pri rdeči oboroženi sili. Številne politične komisarje so v Leningradu že odstavili in eicer kar brez preiskave in na ukaz moskovskega vojnega poveljstva.

Mehliš je velik Stalinov zaupnik in mu je bila poverjena naloga, da naj iz vrst sovjetske vojske izbere takoj vse tiste ljudi, ki še čutijo nekoliko narodno in rusko rodoljubno. V vojski mora izginiti nacionalistično čustvovanje in vsi vojakovi morajo biti prežeti samo komunističnega revolucionarnega duha. Na to mesto ga je Stalin imenoval v l. 1937. Rodil se je v letu 1889 v Odesi in je po nedokomčani ljudski šoli prevzel vodstvo pisarne v manjši trgovini. Po nesrečni vojni proti Japoncem se je v 18. letu etarosti včlanil v socialistični stranki. Boljševik in komunist je postal šele v letu 1918, poprej se je držal menjševikov, kakor je bil tudi Stalin sam menjševik in ga je Ljenuin zato dolgo preziral. Stalinu se je približal v letu 1922 in takoj postal zvesto orodje v njegovih rokah. V 35. letu starosti se je vpisal na komunistično akademijo in jo končal v letu 1930, ko je končal še poseben tečaj »za rdečo profesuro«. Takoj nato je postal glavni urednik strankinega glasila »Pravda« v Moskvi.

Na pomlad v letu 1937 so v vrstah rdeče vojske odkrili zaroto proti Stalinu. Dolgoletni voditelj rdeče vojske Gamarnik se je ustrlel in Mehliš je bil takoj imenovan za poveljnika »Para«, to je političnega vodstva rdeče vojske.

Ta ustanova ni nič drugega kot oddelek vrhovnega vodstva komunistične stranke. Njena naloga je

vojsko izobraziti v svetovno komunistično in revolucionarno armado. Sovjetska Rusija je totalitarna država in njeni državljani, posebno pa še vojak, ne smejo imeti svojega naziranja in svojih mišl. Sovjetski vojak naj bo predvsem komunist, markšist, brezbožnik in sovražnik tistega reda, ki sloni na spoštovanju človeške osebnosti.

Da pa se to lahko izvaja, je moralo to politično vodstvo vso armado preplesti z ogromno mrežo denunciantov in vohunov. Kdor hoče v sovjetski voj-

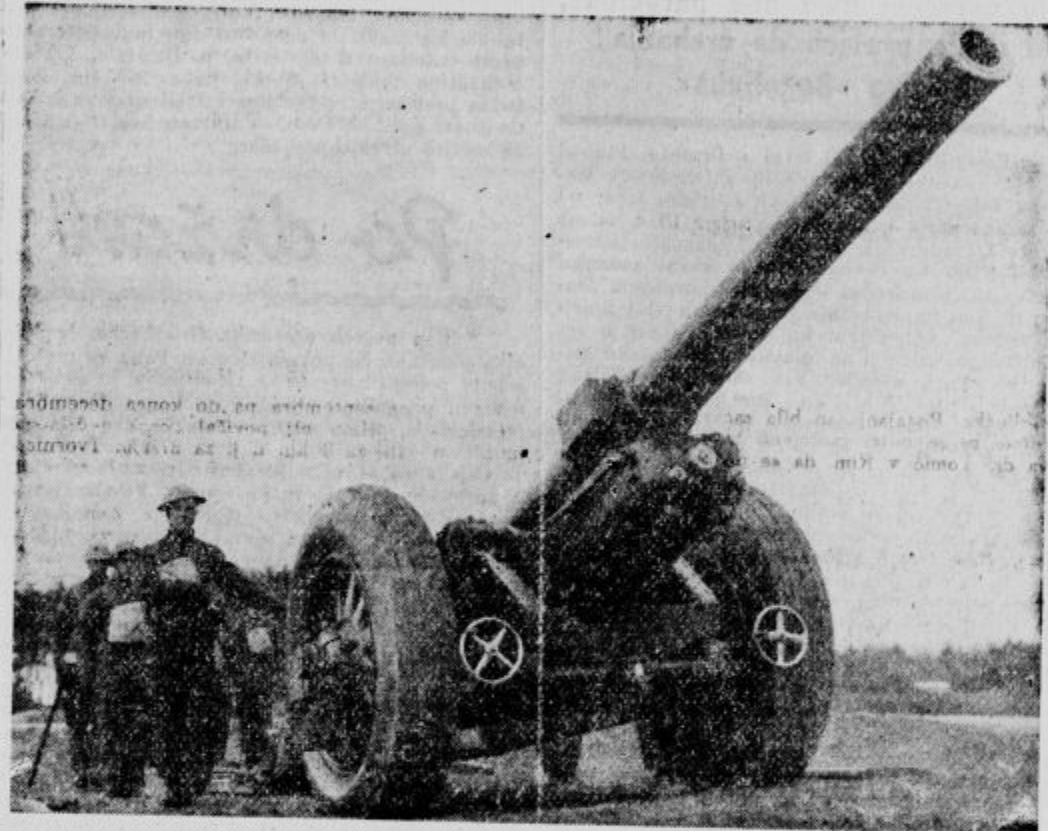

Drva in premog za vojaška zaklonišča spravljajo vojak s težavo na mesto.

ski napredovati ali pa veljati za dobrega vojak, mora biti pasje vdan tem Mehliševim »vohunom« politrukrom. Predvsem pa se mora izkazati kot izvrsten denunciant vseh svojih tovarišev.

Vsi častniki in vsi vojakovi morajo biti stalno pripravljeni na to, da jih bodo ti politruki-denuncianti zaleševali in mučili. Sam Mehliš se je najprej uveljavil tako, da je osumil in dal postreliti maršala Jegorova, generala Dibenka, Belova in Kujbiševa. Toda ta val čiščenja se hoče sedaj spraviati celo nad te denunciantne same, najbrž zato, da se bodo potem v prve vrste postavili denuncianti, ki bodo dovedanje desetkrat preseicali. Mehliš je te dni že dal ustreliti oba svoja namestnika Bulina in Osepina.

Kdor hoče soditi dosedanje neuspehe v sovjetski vojski, mora predvsem računati s temi aleparji in denuncianti v sovjetski vojski, ki so vodili politično vzgojo armade, pri tem pa jo ponižali na stopnjo najbolj suženjske vojske, ki je sploh kedaj obstajala v človeški zgodovini. V rdeči vojski vsi smo vohunijo in denuncirajo, vse se mora hliniti in klečeplaziti. Prave rečne izbire med vojakovi nikdar ni. Samo kdor je dober denunciant in velik hinavec, samo tisti bo povisan. Če vee to vpoštevamo, nas mora biti groza pred človeškimi pokvcekami, ki jih vzgaja tako armadno vodstvo.

Angleški težki top na zahodni fronti

Izšla je 2. številka ilustriranega družinskega mesečnika »OBISK« Celoletna naročnina 72 dinarjev

poklanja v dar leposlovne

Vsak naročnik lahko dobi za nagrado knjigo po izbiri zastoj!
Seznam knjig in pogoji so objavljeni v 2. številki »Obiska«

»OBISK« razpisuje veliko nagradno tekmovanje!

Uprava: »Obisk« Ljubljana

knjige

Boguslav Kuczyński:

Beg iz Varšave

V mestu ni bilo veliko vznemirljivosti. Trgovine so bile normalno odprte. Samo tramvaji so z veliko težavo vozili. V uradu za evakuiranje Varšave je bilo še nekaj oseb. Pripravljali so zaboj s papirji. Stachowiak je tu zvedel, da seznam evakuirancev še ni zaključen. Šel je skozi nekaj praznih sob in le v zadnji je našel nekaj uradnikov. Predstavil se je prvemu.

»Da,« mu je odgovoril, »tudi vi ste zapisani.«

Pokazal je imena. Stachowiak je našel v seznamu nekaj znancev.

»Se dve dami bi rad pripisal,« je rekel in dodal varljivo: »Z boljše rodbine.«

Uradnik mu je dal seznam. Stachowiak je spodaj pripisal imena Melanije in njene hčerke.

»Prosim, pridite v kavarno!« mu je rekel uradnik. »Tam se snidemo ob enih, kajti čisto nič ne vemo še, kdaj bodo vlak sestavili. To bo odvisno od miru ali zračnih napadov.«

Poslovili so se in Stachowiak je stopil iz urada. Marija z onima ženskama je čakala v veži.

»Gremo vsi skupaj,« je rekel. Oni dve ženski sta takoj odšli, da pripravita prtljago.

»Ob enih,« jima je naročal. Ob enih se dobimo v kavarni.

Kavarna je bila tam na oglju ulice.

Ko sta oni ženski odšli, je šepnila Marija: »Bala sem se že, da bova morala ostati tu.«

Do enih sta imela le dve uri. Zdelo se je pa, da se naravnost trudita, da bi se čim dalj

zadrževala. K tramvaju sta šla zelo počasi. Ko pa sta med napadom iz zraka morala stopiti s tramvaja in se skriti v bližnje zaklonišče, sta šla peš. Avtobusa ni bilo, takšijev pa ni bilo videti v okolici. Domov sta prišla šele opoldne. Molče sta odprla že včeraj pripravljene kovčge in sta jih napolnjevala z najpotrebnejšimi stvarmi. V mali ročni kovčeg sta dala ročno apoteko, v pled sta zavila nekaj perila, pod pazduho pa je stisnil Stachowiak Marijin kožuh in svojo aktovko. Še v en kovčeg sta spravila njegove stvari, toda čez hip ga je odložil.

»Še do tramvaja bi tega ne prinesla!« je pripomnil. Potem sta začela hoditi po stanovanju ter pospravljati malenkosti v predale. Minili sta tako že dve uri.

»Gotovo sva že zamudila,« se je zasmejala Marija. Oba sta se smejala, le da je imela Marija solzne oči. Resnično jima je bilo hudo, če bi morala oditi iz svojega stanovanja.

Ob treh je telefonirala Melanija. Dosedaj sta čakali v kavarni na nadaljna navodila.

»Sedaj pa gremo na Gdanski kolodvor.«

»Ne mudi se nama,« je pripomnil Stachowiak. Vzel je še nekaj spominčkov, druge pa zaprl v predale omar.

»Kaj praviš? Ali naj greva?« je vprašala Marija. Stala sta pri pisalni mizi. Stachowiak ji je poljubil roko.

»Vsak čas se bova lahko vrnila domov,« ji je odgovoril in mu je bilo hudo.

Nista se mogla ločiti od stanovanja. Stachowiak je telefoniral še Marijinemu svaku, da bi ga obvestil o vlaku. Oglasila se je služkinja, ki ni znala povedati, kje je ta hip njegov svak.

Stachowiak jo je prosil, naj včasih pride pogledat tudi njegovo stanovanje, ki ga bo zdaj zapustil. Ključne bo dobila pri hišnici. Ko je položil telefon na mizo, je še enkrat pozvonilo. Naj bo. Zadnji telefonski pogovor, nato pa je

hotel iti čim prej. Klicala je uradnica iz njegove pisarne, ki mu je javila, da bo ostala v Varšavi, kajti njena mati je stara in je ne more pustiti same.

»Pri nas je strašno. Stanujemo v najslabšem delu mesta,« je jokala v telefonu.

Stachowiak je pogledal Marijo in vprašal: »Ali naj jo povabi v to stanovanje?«

Rekel pa je v telefonu: »Midva zapuščava ta hip Varšavo in bo stanovanje prazno. Odhajava, čeprav ne veva ne kam, ne zakaj. Vendar je tukaj precejšen mir. Eksplozij ni bilo v bližini in tudi ne velikih letalskih napadov. Če hočete priti sem in če vama ustreza, dobita lahko ključke pri hišnici. Naročil ji bom.«

Uradnica se je vidno razveselila.

»Tolikokrat sem se že odločila, da zapustim to stanovanje, da bi zdaj že ne hotela ostati tu,« je rekla Marija in sta stopila skozi vrata na stopnišče.

Prišla sta v vežo in poiskala hišnico. Njej sta dala ključke. Povedala sta, kdo nemara pride v njuno stanovanje in naj ju pusti. Stopila sta na ulico in hitro bežala. Sram ju je bilo zaradi tistih, ki so ostali v mestu in ga nimajo namena zapustiti. Marija se je kmalu utrudila. Ni pa hotela oddati prtljage. Šele po mnogih prošnjah se je udala in zamenjala kovčeg s Stachowiakovim aktovko. Stachowiak je nosil kovčeg na poti, preden sta prišla do tramvaja. V gneči sta le težko dobila prostor med vrati.

»Razumem, da odhajam,« je pomislil Stachowiak, »ne vem pa, zakaj se njo vlečem s sabo. Kam bova romala in kako dolgo?«

Marija je stala zraven njega.

»Pojdiva v Lublin,« je rekel Stachowiak.

»Tam imava oba svoje sorodnike. Stanujejo na deželi. Pri njih bova lahko čakala lepših dni.«

S tem jo je potolažil. Lublin, mesto, ki ni bilo sicer daleč, je postal njima najrealnejši cilj.

»Pri svojih bom Marijo lahko brez skrbi pustil. Tam bo varna,« je mislil sam pri sebi. Postajal je že nestrpen, ker je tramvaj vozil prepočasi. Niso pa se prevozili pol poti, ko so morali izprazniti tramvaj. Letala so krožila nad njimi. Sirene so tulile. Stekli so čez ulico in se skrili z drugimi vred v vežo starega samostana. Zidovje je bilo starodavno in oboki trdni. Stachowiak je ostal med vrati. Marijo pa je prosil, naj stopi v zaklonišče v klet.

Napad je trajal precej časa. Že je bilo štiri popoldne, ko sta bila spet v tramvaju. Mirno sta se pripeljala na železniško postajo. Nista več verjela, da še dobita vlak. Prevzela pa ju je že vročica popotovanja. Postaja je mrgolela ljudi, ki se jim je strašno mudilo. Dvigali so težke kovčge in izginjali med vrati. »Slabo bo, če nama ostane samo to, kar imava s sabo,« je pomislil Stachowiak, ko je stopal z ženo skozi čakalnico na peron.

»Kje je tu vlak ministrstva propagande?« je vprašal prvega bližnjega kondukterja, ki mu je pokazal na prvi vlak. Bil je to osebni vlak, kateremu so bili priključeni tudi tovarni vagoni. Šla sta vdolž vsega vlaka in iskala znancev. »Če je ta vlak naš, ali ne, na vsak način pojdeva z njim,« se je odločil. Potem šele je v tretjem ali četrtem vozu zapazil Melanijo in njeno hčerko.

»Sem! Sem!« sta klicali. Stachowiak je pogledal Marijo vstopiti in je postavil prtljago v vagon.

»Toda za vaju ne bo več prostora,« je sramežljivo pripomnila Melanija. »Do konca sva ga skušala hraniti, pa se ni dalo.«

V oddelku je sedelo nekaj žen in otrok. »Poičaj tukaj toliko časa, da pregledam še druge vagon,« je rekel Stachowiak ženi in stopil k drugemu oddelku. Tu pa mu niso hoteli niti odpreti.

»Zasedeno. Službeno!« so mu odgovorili.

Droblne novice

Koledar

Torek, 6. februarja: Pust. Doroteja, devica mučenica; Tit, škof.
Sreda, 7. februarja: Pepelnica. Romuald; Julijana.

Osebnosti

— Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Beguš Vilko, Smarje-Sap, Polič Svetozar z Grosuplje, Varga Ivan, gđ. Skazza Pavla, Lamut Bogdan in Geržinič Leo, vsi iz Ljubljane. Čestitamo!

— Za elektroinženirja sta bila na elektrotehničnem oddelku tehniške fakultete ljubljanske univerze diplomirana gg. Radivoj Poženel z Jesenic in Vekoslava Korošec iz Zagorja. Čestitamo!

— Poroka. V Predosljah pri Kranju sta se v nedeljo 4. t. m. poročila g. Stanko Sitar, posestnik v Stožicah pri Ljubljani, župnika Ježica, in gđ. Francka Dolhar, posestnikova hči v Predosljah. Oba, žena kakor nevesta, iz verne in ugledne krščanske družine doma, sta bila vrla in vneti člana naših katoliških organizacij v svoji domači župniji. Naj ju torej na pragu novega življenja sprejme obilni božji blagoslov in naj vedno ostane z njima v istem krščanskem duhu in delu kakor do sedaj.

— Poročili so se v Ljubljani: g. inž. Boris Sanić in gđ. Nada Fajdiga ter g. Alfred Biber in gđ. Liana Sanić. — Iskreno čestitamo!

— Poroka. V nedeljo 4. februarja, sta se poročila v Dol. Logatcu g. Martin Maček, uradnik pri lesni in mlinski industriji Maček in dolgoletni predsednik godbenega društva, in gđ. Fani Trkman, uradnica. Oba sta od rane mladosti pridna cerkvena pevca. — Obilo srečel!

Zastopnikom »Bogoljuba«

Poslajte nemudoma sezname naročnikov in pa denar zanje, sicer ne bodo uvrščeni med one naročnike, ki imajo pravico do žrebanja!

Uprava »Bogoljuba«

— Kmetijski zadrugi tečaj v Ormožu. Ptujski okrajni kmetijski odbor priredi v Ormožu v mesecu februarju tri tedenske kmetijske zadrugi tečaje ob 13.—15. februarja t. j. Tečaj se začne 13. t. m. ob 8 zjutraj. Predavanja bodo z opoldanskim odmorom od 8 do 16. Predavali bodo znani zadrugi strokovnjaki o zadrugi ideologiji, zadrugi pravu, o ustroju in delovanju posameznih vrst kmetijskih zadrug, zadrugi knjigovodstvu ter o zadrugi zvezi z ozirom na glavne gospodarske panoge ptujkega okraja. Vsa snov bo obdelana predvsem s praktične strani, ker je namen tečaja, nuditi najpotrebnejše zadrugi nauke in izvežbati mlajše kmetovalce za zadrugi propagando in sodelovanje pri kmetijskih zadrugah. Priporočila se, da se udeležijo čim več mladeničev in mlajših gospodarjev, ki imajo resno voljo do kmetijskega napredka. Tečaj je brezplačen.

— Južno vreme v Sloveniji. V nedeljo zjutraj je nastopilo v Sloveniji splošno južno vreme, tako da se je jutranja temperatura povsod dvignila nad ničlo. Razni kraji na Gorenjskem, Notranjskem in Dolenjskem so poročali, da je jutranja temperatura znašala od +1 do +3 stopinj Celzija. V Ljubljani je bilo zjutraj +2, popoldne pa celo +5. Le nekateri kraji so večeraj zaznamovali stanje pod ničlo, tako Kranjska gora —1, Celje —1, Maribor —1, Ljutomer —1, Dravograd celo —4. — Južno vreme je povzročilo, da se je začel sneg naglo tati, zaenkrat pa še ni večje nevarnosti za kakšno povodnjo. Železniški promet se razvija normalno, le nekateri vlaki so imeli krajše zamude, tako OSE 40, belgrajčan pa dopoldne 80 minut.

— Pri zaprtju, motnji v prebavi, vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz-Josefa« grenčice.

— Naša pomoč žrtvam potresne katastrofe v Turčiji. Po poročilu posebnega odposlanca mednarodnega komiteta in Lige družstva Rdečega križa je po katastrofalnem potresu v Turčiji v noči od 26. do 27. decembra 1939, kakor tudi pri poznejših potresnih sunkih, snežnih zametih in poplavih izgubilo življenje okoli 35.000 oseb in je bilo ranjenih okoli 10.000. Ogromna materialna škoda je bila napravljena v 11 okrožjih, na tisoče rodbin je ostalo brez strehe. Glavni odbor Rdečega križa je brzojavno izrazil svoje sočustvo in je v nakazal že 29. decembra 1939 50.000 din turškemu Rdečemu polmeseču kot pomoč siromašnim oškodovancem. Naša vlada je sklenila pomagati turški vladi z zneskom 3.000.000 din za nabavo gradbenega materiala

Zadnja pot msgr. J. Gašpariča

Trbovlje, 5. februarja. Kako je bil pokojni g. župnik msgr. Jakob Gašparič med trboveljskim prebivalstvom priljubljen, se je pokazalo danes, v ponedeljek, ko smo ga spremljali na njegovi zadnji poti na pokopališče. Že rano zjutraj so se začele zbirati množice ljudstva pred župniščem, od koder smo ga ob 7. prenesli v župno cerkev, kjer so bile nato za rajnega svele maše. Vsak avto, ki je privozil s kolodvora, je pripeljal s seboj tudi številne njegove sobrate duhovnike in druge prijatelje iz raznih krajev naše domovine. Lavantinsko škofijo je zastopal stolni kanonik g. dr. Ivan Zagar, ki je prinesel od prevzvitnega škofa, ki je rajnega prijateljsko čislal, njegovo sožalje župniji, vzel od rajnega na prižnici slovo, ga opisal kot vzornega duhovnika in očital njegove zasluge za tukajšnji rudarski kraj in njegovo prebivalstvo. Gosp. bana je zastopal okrajni načelnik dr. Tekavčič. TPD je bila zastopana po višjem nadzorniku inž. Burgerju, nadzorniku inž. Pertotu in obratovodnji inž. Vidru. Občina se je udeležila pogreba z vsem uradništvom in podžupanom g. Plavškom, nadalje gasilci vseh tukajšnjih gasilskih čet, vsi državni in samoupravni uradi, Rafaelovo družbo je zastopal g. p. Kazimir Zakrajšek iz Ljubljane, tukajšnja zdravnik dr. Cizelj in dr. Jenšterle z usmiljenkami, vse katoliške prosvetne organizacije itd. Na župni urad je prispelo polno pismenih in brzojavnih sožalij, med njimi tudi brzojavka g. dr. Korošca, bana dr. Natlačenca, generalnega ravnanstva TPD itd. Da se je pogreba udeležila ogromna množica ljudstva

v naši državi. Banovinski odbor društva Rdečega križa v Sarajevu je do sedaj zbral približno 20.000 dinarjev prostovolnih prispevkov, katere bo v kratkem nakazal turškemu Rdečemu polmeseču. Prosim vse one, kateri bi želeli pomagati turškemu narodu v tej veliki nesreči, da svoje darove v gotovini nakazejo banovinskemu ali pa Glavnemu odboru društva Rdečega križa. — Iz pisarne Glavnega odbora društva Rdečega križa, 31. januarja 1940. A. št. 1866-40. — Opomba uredništva: Naše uredništvo je radevolje pripravljeno sprejemati darila v gotovini za oškodovance po potresu in poplavih v Turčiji.

— Za Prešernovo rojstno hišo v Vrbi je daroval g. Ferdo Primec iz Celja 50 dinarjev. — Iskrena hvala!

— Štinkovec z obrokom se je zatekel. Prijatelj našega lista nam sporoča, da se je k posestniku Antonu Kovačiču iz Hriba, p. Stopiče, zatekel pred nekaj dnevi štinkovec, ki je imel na nožici obroček z napisom: LJUBLJANA 19184. Obroček je na razpolago v našem uredništvu.

— Nesreče na deželi. Pri smučanju si je zlomil roko sin čevljarkega mojstra Kristijan Kokalj iz Krži. — Posestniku Ivanu Peterci iz Dravljice so se splašili konji, pri čemer je padel z voza in dobil hude notranje poškodbe. — Iz Črnomlja so pripeljali z vlakom posestnika Antona Rudmana, ki si je zlomil nogo. — Delavca Janeza Koželja pri Remcu na Duplici je zgrabil stroj za levo roko in mu jo zmečkal. — Vsi navedeni ponesrečenci so v oskrbi ljubljanske bolnišnice.

— Avtoprometna zadruga v Ljubljani javlja, da obratuje s svojimi avtobusi po vsem redu na progi Ljubljana-Celje samo od Ljubljane do Krasne in obratno, ter na progi Ljubljana-Moravce. Na ostalem delu proge je promet popolnoma nemogoč, ker cesta preko Trojan ni dovolj očistena.

— Gg. rezervni oficirji! Vse, kar potrebujete za Vašo uniformo, dobite najceneje pri tvrdki A. Kassig, Ljubljana, Miklošičeva c. 17 — blizu glavnega kolodvora.

— Za zaščito otrok za primer vojne so darovali: Alfred Amann, Tržič, 10 din; Hranilno in posojilno društvo v Celju 200 din; Tovarna lesnih izdelkov Falter v Jurklostru 100 din; J. Globotseh-nigg, Ljubljana, 100 din; Tvorica obvezilnega materiala Kojančič in drug 100 din; Industrija platnenih izdelkov, d. d., Jarše, p. Domžale, 500 din; Mehanična tkalnica Metka, Celje, 200 din; Bombažna predilnica in tkalnica Ed. Glanzmann & And. Gassner, Tržič, 200 din. — Iskrena hvala! — Unija za zaščito otrok, Ljubljana.

Po državi

* Lep pogreb narednika Griesbacha. Iz Šibenika poročajo: Na pokopališču ev. Petra so preteklo soboto pokopali narednika Griesbacha, ki se je ponesrečil pri potopu rušilca »Ljubljane«. Pogreba se je udeležila velika množica ljudstva, dve četi mornarjev in veliko število častnikov in podčastnikov. Iz Osjeka so se pripeljali tudi Griesbachovi starši. V sprevodu so nosili veliko venec. Posebno so bili opaženi venci poveljstva mornarice, častnikov in podčastnikov s ponesrečenega »Ljubljane«, pa tudi veliko pokojnikovih tovaršev je poklonilo vence. Za venci je stolpala mornariška godba, ki je igrala žalostinke, nato pa četa mornarjev v bojni opremi. Za krsto sta šla oče in mati, za njima častniki s kontr- admiralom Arminom Pavličem na čelu. Preden so spustili krsto v grob, je imel kontraadmiral Pavlič gniljv govor, s katerim se je poslovil od rajnega. Poudaril je vse njegove zasluge, kakor tudi zasluge posadke rušilca »Ljubljane«. Poslavljajoč se od rajnega, je kontraadmiral poudaril, da se je Griesbach ponesrečil v opravljanju svoje težke in odgovorne dolžnosti, zato mu vsa mornariška izkazuje zadnjo čast. Med eviranjem žalostinke in med molitvami so spustili krsto z zemeljskimi ostanki rajnega narednika Griesbacha v grob.

* Volkovi pri Osjeku. Kadar zamrzne Sava, prihajajo volkovi iz bosanske v slavonsko Posavino, kjer so prava pokora in nečreča za prebivalstvo, ki mora vse storiti, da zavaruje svojo živino pred krvoločnimi zvermi. Včasih se volkovi pojavljajo posamezno, včasih pa v manjših tropih. Volkovi se navadno zadržujejo v slavonski Posavini po gozdocnih nedelež od Save, letos pa so se pojavili tudi v okoliščini Osjeka. V vasi Briješću, občina Retfala, so kmetje te dni videli volka, ki se je klatil okrog vasi. Na svedočje okrog 11 zvečer pa je neki kmet zaslišal pesje lajanje na svojem dvorišču. Takoj je slutil, da mora biti volk, ki je že prejel po raznih dvoriščih poklal več psov. Do živine ni mogel, ker je bila zaprta v hlevih. Kmet in njegova dva sinova so oboroženi s sekirami in železnimi vilami šli na dvorišče, takrat pa je volk skočil čez ograjo in pobežnil. Volkove so videli tudi drugi kmetje.

iz vseh slojev, bi bilo odveč omeniti. Duhovnikov je bilo 35, raznih venec 22, darovanih od korporacij in prijateljev rajnega g. župnika. Mladina vseh trboveljskih šol pod vodstvom svojih učiteljev je tvorila špalir od cerkve do pokopališča. Vse šolske mladine je bilo nad 2000. Na grobu so se od pokojnika poslovili gg. dekan dr. Krulc, župnik pokojnikovega rojstnega kraja g. Škof, za trboveljske šole ravnatelj meštanske šole g. Osterc, za lovce g. Tržan, za bivše kaplane rajnega župnika nekdanji hrastniški vikar, sedanji župnik v St. Petru pri Mariboru g. Zalar, v imenu prosvetnega društva g. Renko in duh. svetnik Ratej za domače duhovnike in župljane. Za rajnim je množica glasno jokala, saj je izgubila človeka dobrotnika in vseh stiskah in težavah in gotovo ga bomo vsi farani ohranili v trajnem in lepem spominu.

Msgr. Gašpariču v hvaležen spomin!

Ob svezem grobu dobrega g. župnika ne jokajo samo množice revežev, katerim je bil pokojni župnik pravi krušni oče, ne samo delavci, za katere je tolikokrat moledoval pri gosposki, prav tako čutimo težak udarec mi, trboveljski dijak. Gospod župnik se je znal prilagoditi vsaki družbi. Med gospodarji je bil gospodar, med siromaki dobrotnik, med mladimi študentovskim svetom pa je zaživel življenje davnih dni. Nisi stopil v njegovo sobo ob takem času, da bi ne imel nekaj minut za prijeten razgovor. Vsako dijaško pošteno delo je spremljal z velikim razumevanjem. Ko smo ustanovili v Trbovljah dijaško društvo, je med enim izmed prvih sestankov stal neopažen pred vrati in poslušal naše preklepevalce navdušenje. »Danes si pa dobro pridigal!« mi je dejal po sestanku z nasmejanim obrazom.

Krasen film po motivih popularne Rossinijeve operete

Razkošna inscenacija, divna muika, bogastvo humorja, elita španskih igralcev!

Danes premiera! Ob 16., 19. in 21. uri

KINO UNION, tel. 22-21

SEVILJSKI BRIVEC

Spanija v najlepših posnetkih v reprezentativnem filmu te prekrasne zemlje!

ERROL FLYNN

v največjem tehnikolor filmu
KINO MATICA, telefon 21-24

In nastalo je novo carstvo

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Dve uri prisrčne zabave in veselega smeha Vam nudita nadvse zabavna komika Stan Laurel in Oliver Hardy v zabavni komediji

KINO SLOGA tel. 27-30

BISTRE GLAVE

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri

* Velik požar v Sarajevu. V soboto popoldne je nastal velik požar v tovarni galanterijskega blaga v Sarajevu, lasti Eliasa Perera. Kako je požar nastal še ni ugotovljeno, sumijo pa, da zaradi kratkega stika ali pa od zakurjene peči. Škoda je velika. Lastnika tovarne ni bilo doma, ker je poslovno odpotoval na Jasenice na Gorenjskem.

* Boj med kmečko zaščito in tatovi drv. V gozdu pri Petrinji je kmet Stevan Oblakovič s svojim tovarišem Lazarjem Vrečanom kradel drva. Prišla pa je patrulja kmečke zaščite, ki je zahtevala od Oblakoviča, naj izroči svojo sekuro, ker pa tega ni hotel, je prišlo do prepira. Oblakovič je ekolič s sekuro na pomoč svojemu tovarišu Lazarju, ki bi tudi moral izročiti sekuro. Stevo je hotel s sekuro udariti zaščitnika, priskočili pa so drugi in hudo ranili Oblakoviča, ki se sedaj zdravi v bolnišnici.

ARTIN

Dobra prebava pol zdravja! Lahko normalno izpraznjenje pri zaprtju lenivosti črev vam bodo omogočile Artin dražeje dr. Wanderja

2 kom. Din 1,50, 12 kom. Din 8.—, 60 kom. Din 27.—
Reg. S. br. 22115/33.

* 850 madžarskih izletnikov v Jugoslaviji. V Subotico je koncem preteklega tedna pripeljal poseben vlak iz Budimpešte 850 madžarskih izletnikov. Nekaj izletnikov je ostalo v Subotici, drugi so pa potovali v Novi Sad, Veliko Kikind in Beograd, kjer se bodo mudili par dni. Izlet je organiziral novosaški »Putnik«.

* Svoji prijatelji začel pohištvo. Natakard Bogdan Korka v Subotici je že več let imel ljubzeno razmerje z natakarko Etelko Čipak. Pred kratkim sta se pa skregala. Da bi se nad Etelko maščeval, je Korda v njeni odsotnosti vdrl v njeno stanovanje, razbil vse sobno opremo, napravil iz razbitin gromado in jo začel. Sosedje so takoj prihiteli in preprečili, da se ni ožen razširil. Etelka ima škodo okrog 10.000 din. Natakardja Kordo je policija aretirala.

* Ljubosumni starec obsojen. Pred okrožnim sodiščem v Petrinji se je te dni zagovarjal zaradi umora iz ljubosumnosti mehanik iz Petrinje Stjepan Jakopčič, ki je bil nekoč ugleden mojster, pa je čisto propadel. Na stare dni, v 60. letu, je vzel k sebi pri-ležnico, 25 letno Bosiljko Stojčič. Ker je imel Jakopčič že odrasle sinove, so ti zahtevali od Bosiljke, naj gre od hiše, kar je pred božičem tudi storila. Stari Stjepan pa je bil v Bosiljko silno zaljubljen in jo je prosil, naj se vrne. Bosiljka se je vdala, prišla pa je ob nesrečnem času. Nekdo je starcu sporočil, da je šla Bosiljka v trafiko Ivana Bednjača. Stjepan se je takoj napotil tja. Zdi se, da je bil ljubosumen na trafikanta, ker je takoj navalil nanj. Ker je bilo navzočih še nekaj ljudi, ki so prišli po tobak, so Jakopčiča izrinili iz trafike. Naenkrat pa je starec izlekel nož in ga zarinil Bednjaču naravnost v srce. Bednjač je v pričo svoje žene in otrok izdihnil. Pred sodiščem se je Jakopčič zagovarjal, da je bil napaden. Sodišče je Jakopčiča obsodilo na osem let robove.

Anekdota

Ko je Mark Twain še neznan in lačen nekoč taval po Washingtonu, se mu je pred razkošnim hotelom približal pes in se mu začel dobrikati. Bogat gost, ki je šel v hotel, je zagledal psa in ga je želel kupiti. Mark Twain mu ga je prepuštil za tri dolarje. Ko je gost s psom odšel v hotel, je pristopil k Marku Twainu ves upehan drugi gospod in ga vprašal, če ni videl takega in takega psa.

»Če mi daste šest dolarjev, vam ga najdem.« Gospod je bil zadovoljen. Mark Twain je šel v hotel, povrnil prvemu gospodu tri dolarje, vzel nazaj psa in ga izročil lastniku. Pozneje je Mark Twain rad pripovedoval, kako je zaslužil prve tri dolarje.

Pokojni g. župnik pa ni imel samo besed, ampak se za revne dijakke tudi žrtve ni ustrašil. Razumel je mladi rod in se mu začel dobrikati. Nekoč sva prišla s tovarišem v njegovo pisarno. Pred nama mu je neka žena plačala 40 dinarjev. »E, fantiča, delita si!« in porinil je denar pred naju. Branila sva se, saj sva vedela, da je gospod sam denarja hudo potreben. »Vzemita,« pravi, »res da ga nimam okroglega v čepu, toda jaz sem star, vidva pa mlada. Sam vem, kako je nerodno, če je študent med počitnicami brez denarja.« Če se dalj časa nisem oglašil, me je prav na svoj način zmerjal: »Saj še ne veš ne, kakšne pravice imajo dijak!« Farovž je bil še vedno študentovski dom! Zato mi je bila prva pot med počitnicami h gospodu župniku. Ko je zbolel, sem se nekoliko bal siliti vanj, ko pa sem se le odjunačil prositi kuharico, da mi dovoli h gospodu, je bil gospod ves srečen obiska. Od takrat naprej smo bili študentje zopet njegovi redni gostje. On ni bil bolnik, kakršni so drugi. Ni tarnal. »Božja volja je najboljša volja!« je dejal. Ko je bil tako bolan, da se še iz postelje ni mogel ganiti, je nekoč pred menoj citiral začetek Iliade. Res samo dve znamenji sta ti govorili, da je gospod bolan: shujšani obraz in — kadil ni več toliko ko prej. Svoje pipe ni odložil, to je res, cigare pa kar ni zmogel. Škoda! Kako lepo je včasih dišalo v njegovi pisarni!

Danes žive še samo spomini na to. Samo spomini? Ne! Dobra dela govore o njem in ta govore glasneje, kakor je znal sam govoriti. Njegova dobra dela govore in nas vse opominjajo: Molite za pokojnega duhovnega očeta!

Felicijan Justin
v imenu trboveljskega dijaštva.

Ljubljana, 6. februarja

Gledališče

Drama: Torek, 6. febr. ob 16: »Utopljenec«. Znižane cene od 20 din navzdol. — Sreda, 7. febr.: »Profesor Klepec«. Red Sreda. — Četrtek, 8. febr.: »Praznik cvetočih češenj«. Premierski abonma. — Petek, 9. febr. ob 15: »Striček Vanja«. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 dinarjev navzdol.

Opera: Torek, 6. febr.: »Lumpacius Vagabundus«. Izven. Sreda, 7. febr.: »Rusalka«. Red Četrtek. — Četrtek, 8. febr.: zaprto. — Petek, 9. febr.: zaprto

Rokodelski oder

Drevi točno ob 8 bo igral Rokodelski oder izredno priljubljeno veseloigro »Utopljenec«. Sodeloval bo pevski zbor in salonski orkester. Režija je v spretnih rokah g. Podvina. Cene so nizke, od 10 din navzdol. Vstopnice se dobivajo v predprodaji od 7 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Vljudno vabljeni!

Radio Ljubljana

Torek, 6. febr.: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11 Trije lažnjivci. Burka v treh dejanjih, spisal M. Zor. Izvaja igral. družina »Siaro in mladoc« — 12 Napevi iz zvočnih filmov (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldan. koncert Radij. orkestra — 14 Poročila — 18 Poskočni napevi, veseli odmevi (plošče) — 18.40 Greh pod vidikom vere (Fr. Tersegav) — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Družabno življenje v Zagrebu v XV. stol. (Srdja Djokič, Zgb) — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20 Nove maske si ogledite, če so všeč vam, se nasmejete! Z nedolžno satiro zabeljeni prizori in glasbeni vložki, veseli in nori. — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za ples in kratak čas: Radij. orkester in klavir. harmonika (J. Povše).

Drugi programi

Torek, 5. februarja: Belgrad: 19.40 Narodne pesmi, 20.10 Ilavajski kvartet, 20.40 Filharmonični konc. — Zagreb: 19. Opera — Bratislava: 19.30 Koračnice, 20. Čehovljeva igra »Svedski vžigalnik« — Sofija: 20.30 Komorni konc. — Angleske postaje: 19.45 Simf. konc. — Ankara: 18.30 Turška gl., 20.35 Arije — Bernmünster: 20.10 Ork. konc. — Budimpešta: 20.45 Opereta, 22.30 Valčki — Bukarešta: 20. Mozart-Beethoven-Brahms — Trst-Milan: 17.15 Vok. konc., 21. Pisan konc. — Rim-Bar: 21.15 Pisan konc. — Florence: 21. Opera »Manon Lescaut«

Prireditve in zabave

Stolna prosveta uprizori v nedeljo franciskanski dvorani ob 5 popoldne dramo »Podrti križ«. Predprodaja vstopnic je ves teden v trafiki Soukal. Pred sklopio 12, in v nedeljo od 10—12 ter ob 2 popoldne pred predstavo v franciskanski pasaji. Cene običajne.

Prosvetno društvo Trnovo uprizori drevi ob 20 dalje v društvenem domu Karunova ul. 14 pri pogrnjenih mizah veseloigro v treh dejanjih »Detektiv Megla«. Vstopnina enotna 5 din.

XIV. redni koncert Ljubljanske filharmonije v petek 9. t. m. v Unionu nadaljuje z izvajanjem bogate slovanske glasbene literature. Imena: Čajkovski, katerega stoletnico rojstva slavi letos ves kulturni svet, Smetana, katerega glasba govori živ jezik o neizmisljivem narodnem duhu, Baranovič z živopisnimi folklornimi motivi iz hrvaškega Zagorja in Bravničar s folklorno Belokranjsko rapsozijo, predstavljajo vso razgibano skalo slovanskega stvariteljskega duha. Koncert pripravi celoten orkester Filharmonije, nad 70 godbenikov, tako da bo pod vodstvom gosta dirigenta g. K. Baranoviča nudil popoln umetniški užitek. Vstopnice pri blagajni Kina Union.

Sentjakobska dvorana. Napovedana veseloigra »Kratka sreča na pustni torek odpade«.

Franciskanska prosveta ponovi drevi ob 8 v franciskanski dvorani veseloigro z godbo, petjem in plesom »Matiček se ženi«. Kdor se hoče pošteno in od srca zabavati, naj ga gotovo pride pogledati. Vstopnice so v predprodaji v trgovini Štiglič in dve uri pred predstavo.

Predavanja

Sadjarska in vrtnarska podružnica Ljubljana. priredi redno predavanje v sredo, dne 7. t. m. ob 19 v kemijski dvorani I. drž. realne gimnazije (realke) v Vegovi ulici. Predaval bo g. nadzornik Josip Strekelj o »Pomladanskih delih pri sadnem drevju«. Vstop prost. Clani in gostje vabljeni.

Sestanki

Angleško društvo v Ljubljani sporoča svojim članom, da bo redni občni zbor v sredo 14. t. m. ob 20 v društvenih prostorih, Tavčarjeva ulica 12, z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Cerkveni vestnik

Kongregacija Marije Pomagalice za gospe pri sv. Jožefu ima začetek duhovnih vaj danes, v torek 6. februarja, popoldne ob 5. V sredo, četrtek in petek bo prvi govor ob zjutraj, nato sv. maša, drugi pa popoldne ob 5. Končajo se duhovne vaje v soboto 10. februarja zjutraj. Udeležba za vse članice obvezna. Gostinje dobrodošle!

Poizvedovanja

V nedeljo zvečer je izgubil v Kinu Moste železniški sezonski delavec listnico z svojimi zelo važnimi dokumenti in pa skromnim mesečnim zaslužkom. Pošten najditelj se naproša da proti nagradi stvari povrne najbližji policijski stražnici.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

LJUBLJANA

Vodarina na periferiji

Iz kroga posestnikov novih majhnih hiš smo pred nedavnim čitali apel na občinski svet, da bi bilo pri preračunski razpravi nujno potrebno, da bi bili oproščeni plačevanja vodarine tisti posestniki na periferiji mesta, ki zaradi uboštva ne morejo napeljati vodovoda v svoje hiše in zato tudi ne uporabljajo vode iz mestnega vodovoda.

Ker smatrajo posestniki plačevanje vodarine v takih primerih za krivično, je zanje zelo važno stališče mestne uprave. Dobili smo pojasnilo, ki pravi, da tudi vodarina ne pozna izjem, naj n. pr. mestno razsvetljavo prav tako plačujejo tisti, ki nikdar ne pridejo iz svojega stanovanja, n. pr. zaradi bolezni, ter celo slepci. Tudi za ceste plačujejo vsi davkoplačevalci, čeprav nimajo vozov in avtomobilov. Prav tako vsi davkoplačevalci prispevajo za vzdrževanje bolnišnice in jetišnice, čeprav so zdravi in pošteno ter na varnem pred zločinom. Tudi za socialne zavode radi plačujejo davke, čeprav nismo potrebni podpora. Enako je tudi s šolami, ki jih vzdržujejo tudi samci in starši brez otrok, ter s premnogimi drugimi stvarmi, ki služijo splošni blaginji.

Gotovo je vodovod med takimi pridobitvami, ki služijo javni blaginji in so zato vodovodi vsaj neposredno koristni tudi takim, ki nikdar ne pijejo vode, se le redko umivajo, skratka, ki se ne poslužujejo vode iz vodovoda. Vodovod je našemu mestu potreben tudi zaradi splošnega zdravja, da ne nastanejo kužne bolezni in ne prično morili prebivalstva. Zato mestna uprava dela z vso silo

goste in niso bili izdani nobeni letaki ali kaka druga opozorila na javnost, je bila dvorana kljub temu nabito polna. Zbrali so se predvsem naši rojaki s Primorske, poleg njih pa tudi lepo število ljubljanskih družin in več odličnih predstavnikov ljubljanske družbe s svojimi soprogami. Spored večera je bil kaj pester in živahen s kupleti, kratkimi odskrimimi prizori in petjem, da so se gostje za pogrnjenimi mizami od srca zabavali. Po sporedu, ki pa je izpolnil večji del večera, se je razvila prosta zabava, ob kateri so se gostje zadržali v dvorani tja do polnoči. Ves čas je razpoloženje pozitiviral orkester. Dasi je bila vsa zabava zelo nepriljubljena in domača, je vendar ves čas ostala na dostojni višini. V najlepšem razpoloženju so se gostje po polnoči razšli in si ob slovesu obljubljali, da se bodo ob podobnih prilikah še sešli.

Bohemijski večer pri Miklihu, pustna zabava gledaliških igralcev z zabavnim sporedom bo drevo ob 20. Obleda poljubna. Izborna vina. Lasten buffet. Solidna postrežba. Vstopnice pri dnevnih blagajni v operi. Ker je pričakovati tudi letos navala, vljedno prosimo, da bi si oskrbeli mesta v predprodnji. Mize so za štiri in šest oseb, nekaj tudi za tri.

Brozga na ljubljanskih ulicah. Nagla sprememba vremena, ki je nastopila zadnje dni, ima na vesti, da so ljubljanske ulice, zlasti one na periferiji, pokrite na debelo z brozgo. Brez neprodušne gumijaste obutve nikar ne hodijo te dni na ulice, če si nečeš nakopati najmanj nahaoda! Tudi cestni hodniki so na mnogih krajih pokriti z brozgo, česar so krivi hišni lastniki, ki niso pravo-

je treba popraviti. — Na strehi hiše g. Jelačina na Emonski cesti je bil včeraj opoldne zaposlen krovski pomočnik Strah Martin, ki je v službi pri krovskem mojstru Janežiču Ivanu in doma v Zaloški št. 51. Strah je bil privezan, ko je hodil po strehi. Ko pa je hotel oditi skozi luknjo na podstrešje, se je odvezal in napravil še nekaj korakov proti strešni odprtini. Pri tem mu je spodrsnilo, da je izgubil ravnotežje in padel kakih 15 metrov globoko. (Hiša je dvonadstropna.) Na tleh je obležal nezavesten. Jelačini so takoj telefonirali po reševalce, ki so našli Straha v zadnjih zidih hiše. Naložili so ga na voz in zdirjali v bolnišnico, kjer pa je dežurni zdravnik ugotovil, da je ponesrečenec med vožnjo podlegel poškodbam. Reševalci so nato Strahovo truplo odpeljali v Mestni dom, kamor je pozneje prišla policijska komisija. Policijski zdravnik je ugotovil, da ima Strah zlomljen tilnik in hude notranje poškodbe. Truplo so prepeljali v mrtvašnico.

Ponesrečenec v bolnišnici. Brzjavni mojster 28 letni Klemenčič Ivan je včeraj popoldne padel z brzjavne draže in priletel na betonsko ploščo, kjer je obležal nezavesten. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima zlomljeno nogo in nevarne notranje poškodbe. — 30 letno časopisno prodajalko Raduš Ano iz Križevniške ulice št. 13 je nekdo s takšno silo udaril po glavi, da je morala priti iskat pomoči v bolnišnico.

Junaki noža na delu. V splošnem je treba reči, da je letošnji predpustni čas, v kolikor so ga ljudje preživeli po veselicah in zabavah, potekel v primeri z drugimi leti še dokaj mirno. V Ljubljani in okolici ni bilo v tem času izgrezov in pretefov, čeprav je bilo prireditelj in zabav vsake vrste več kakor dovolj. Da pa letošnja predpustna kronika ljubljanske okolice, glede večjih pretefov ne bo ostala nepopolna list, so poskrbeli fantje, ki so v noči od nedelje na ponedeljek v znani gostilni Molar na Izlanski cesti uprizorili hud pretep, v katerem so imeli junaki noža prilžnost, da so se temeljito izkazali. Pri Molarju so imeli domaćo zabavo, ki je splošno potekala povsem mirno. Potem pa je prišla v gostilno neka fantovska družba, ki je bila že nekoliko bolj prešerne volje. Okrog polnoči so začele leteti preko miz pikre opazke, katerim so sledile izvalne grožnje. Kmalu so fantje skočili pokoncu in v njihovih rokah so se zablistali noži. Nastal je besen pretep, v katerem je na obeh straneh sodelovalo po več udeležencev. Na tleh so obležali trije ranjenci s hudimi poškodbami. Ljudje so poklicali ljubljanske reševalce, ki so vse tri ranjence odpeljali v ljubljansko Leonišče. Najbolj hude poškodbe ima 47 letni posestnik škafar Ciril iz Črne vasi, ki jo je skupil zaradi tega, ker je miril pretepajoče se fante. Ima prezezan vrat, rano v trebuhu in poškodbe po glavi. Drugi ranjenec je 36 letni posestnik Vidmar Alojzij z Izlanske ceste, ki ima odprto prsno votlino in rane po glavi. Tudi njegovo stanje je zelo resno. Tretji, posestnikov sin 28 letni Jankovič Stane, ima poškodbe lažjega značaja. Vso zadevo ima v rokah ljubljanska policija, ki bo izsledila junake noža in poskrbela, da bodo prejeli zasluženo kazen.

Iz policijske kronike. Posestnica Jožeta Pezdričeva, nekje z Dolenskega doma, je prišla te dni po opravih v Ljubljano. V vlakcu se je seznanila z ženski, ki je postala do posestnice prav zaupna. V Ljubljani na kolodvoru je Pezdričeva prosila sopotnico, naj ji pridrži za hip zavoj, sama pa je nekam smuknila. Ko se je vrnila, prijazne sopotnice ni bilo več in seveda tudi ne zavoj, v katerem je imela Pezdričeva razne obleke v vrednosti okrog 150 din. — V zadnjih dneh sta od svojih mojstrov v Ljubljani pobegnili dva vajenca, eden od njih pa je poleg tega še zagrešil tatvino. Je to 19 letni Avgust Štrajhar, doma iz okolice Stične, ki je svojemu mojstru, peku Duhanu v Klunovi ulici, odnesel koš kruha in odpeljal kolo, da ima mojster okrog 1100 din škode.

PUSTNI TOREK

ZABAVNI VEČER

Z GODBO

V LJUDNO VABLJENI

na to, da dobi vsaka ljubljanska hiša svoj vodovod. Še več, mestna občina si tudi prizadeva in želi, da bi vsa okolica in tudi vsa dežela imela dobro vodo, saj je Ljubljana glavno mesto Slovenije in je od zdravja vsega naroda odvisen tudi napredek našega mesta. Poleg tega pa z dežele dobivamo pridelke in živila, ki lahko zanesajo nalezljive bolezni v mesto, če so živila okužena.

Mestni fizikat se na vse načine trudi za izključno rabo vode iz vodovoda, da bi ne bilo treba nobenega vodnjaka več, saj so vodnjaki pogosto prav blizu greznice in gnojnic. Zato mestni fizikat stalno nadzoruje in tudi stalno ugotavlja, da večina teh vodnjakov ne ustreza svojemu namenu, ker voda ni dobra ali pa je sploh škodljiva za uživanje in za pomivanje posode. Tako lahko najprej dobi tifus ali grižo družina lastnika takega vodnjaka, jo raznese po mestu z raznimi živili in tako okuži še druge. Posebno važno pa je za gostilne, da rabijo samo vodo iz vodovoda. To skrb za dobro vodo pa predpisujejo tudi državni zakoni in § 125 gradbenega zakona, ki določa, da so lastniki zazidanih stavb dolžni napeljati vodo iz mestnega vodovoda, čim je ta napeljan pred njih posestiva, nadalj pa v 6 mesecih, ker pozneje napelje vodovod občina sama na stroške lastnikov.

Iz tega sledi, da mestni občini ne more in ne sme biti vseeno, če so hiše v Ljubljani priključene vodovodnemu omrežju ali ne. Občina je nasplošno celo dolžna skrbeti, da dobe vsi prebivalci zdravo vodo iz mestnega vodovoda. V ta namen zakon pripušča, da pobira občina vodovodno naklado tudi od tistih hišnih posestnikov, ki njih hiše leže ob cevovodu mestnega vodovoda, čeprav niso zvezane z mestnim vodovodom.

Za napeljavo vodovoda znašajo stroški 700 do 900 din, kolikor je pač oddaljena hiša od cestne vodovodne cevi. Naprava vse hišne vodovodne instalacije v to vsoto seveda ni računana, saj vodovod instalirajo za to koncesionirane tvrdke. V dosti primerih, kakor n. pr. na Galjevi in na Barju, je bilo revnejšim posestnikom, ki nimajo denarja za lasten priključek vodovoda, pomagano na ta način, da je mestna občina napravila javen vodnjak z vodovodno pipo. Sicer je pa revnejšim posestnikom plačevanje računov za vodovodno napeljavo vedno olajšano z dovoljenjem odplačevanja v mesečnih obrokih. Vodovodno omrežje se zlasti v predmestjih in v inkorporiranih delih mesta naglo povečuje in je občina minulo leto za ta namen porabila skoraj milijon dinarjev.

PRAVI SAN PEDRO MATE ČAJ

vzpodbuja delavnost ledvic in črevesja. Dobi se samo v originalnih zavojih po din 5.— in din 18.—.

Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

1 Cerken govor v stolnici bo danes ob 4 popoldne imel g. Viktor Čadež, župnik v Mekinjah.

1 Namesto venca za pok. gospo Ivano Rebek, vdovo po višem davčnem inšpektorju, je darovala gđ. Mici Rotar, knjigovodkinja v Ljubljani, 100 dinarjev za Baragovo semenišče. Bog povrni!

1 Legitimacije za nameščence in poslovne knjižice za delavce. Mestni domovinski oddelek na Mestne trgu št. 2, II. nadstropje, soba št. 50, bo izdal polpolnjen legitimacije in poslovne knjižice v času od 7. do 9. februarja t. l. od 10. do 13. vsem onim nameščencem, ki so do 15. januarja t. l. ter onim delavcem, ki so do 1. januarja t. l. predložili zadostno popolnjene tiskovine s potrebnimi listinami in fotografijami. Da ne bo pri izdaji legitimacij in poslovnih knjižic prevelikega navala, naj se ti nameščenci in delavci zgledajo v mestnem domovinskem uradu po naslednjem vrstnem redu: v sredo, 7. t. m., nameščenci in delavci, ki se njih rodbinsko ime začne s črkami A do vseheta B od 10. do 11., C do D od 11. do 12. in E do G od 12. do 13.; v četrtek, 8. t. m. H do J od 10. do 11., K do L od 11. do 12. in M do O od 12. do 13.; v petek 9. t. m., P do S od 10. do 11., Š do U od 11. do 12. in V do Z od 12. do 13.

1 Razstava olj in plastik inž. arh. Mitja Šviglija bo odprta v Jakopičevem paviljonu v Tivoliju v nedeljo 11. t. m. Razstava bo obsegala v treh glavnih kabinetih paviljona krajine, figurale kompozicije, portreje, plastike in skice, razstavljalec dela iz zadnjih dveh let. Med krajčinami so večinoma na večjih platnih zastopani motivi iz Gorjenske, figurale kompozicije pa prikazujejo različne športne in idejne skupine. Vsa razstava bo nudila množico razlikosti v siježu in razstavljenem materialu, čeprav bodo razstavljena dela samo enega avtorja. Razstava bo odprta od 11. do 25. t. m.

1 Sedežna družina je v nedeljo zvečer priredila v dvorani Delavske zbornice intimen družabni večer, ki je potekel v najlepšem razpoloženju. Dasi je bil večer samo za člane in po njih vpeljane

PEPELNIČNA SREDA 7. febr. 1940

SLANIKOVA POJEDINA

BOGATA IZBIRA JEDI

RESTAVRACIJA „UNION“, LJUBLJANA

časno odmetali snega. Dobro bi bilo, ako bi se oblast za takšne hišne posestnike nekoliko bliže pozanimala in jih primerno poučila.

1 Seviljski brivec kot film v kinu Union! Danes, na pustni torek, se boste najbolje zabavali in prijetno razvedrili pri »Seviljskem brivcu« v kinu Unionu. »Seviljski brivec«, znamenita Rossinijeva komična opera, je še danes eno najprivlačnejših opernih del na največjih svetovnih odrih. Poleg izvrstnih igralcev je filmska kamera zajela celo vrsto najlepših fotografiranih posnetkov čarobne Španije s svojim originalnim koloritom. Poleg glasbe, plesnih prizorov, lepega petja, bo vsakdo užival veder humor, tako da smo prepričani, da bo »Seviljski brivec« tudi v filmu vzgal občinstvo, ki si želi veselja, zabave in razvedrila.

Petriček, slaščičarna in kavarna

Danes od jutra do večera

vroči pustni krofi

Telefon 42-80

Poslujemo na dom!

1 Smrtna nesreča krovca. Krovstvo spada med najbolj nevarne poklice, s katerimi si ljudje služijo kruh. Krovci je večji del svoje službe v smrtni nevarnosti, zlasti pa še, ako sam ne poskrbi zadosti za svojo varnost. Te dni imajo ljubljanski krovci dosti dela po strehah ljubljanskih hiš. Treba je čistiti s steh debelo plast snega in navadno se potem pokaže na strehi kakšna poškodba, ki jo

Tujski promet v Mariboru nazadoval

Predlansko leto 70.949 nočnin, lani pa samo še 55.359 nočnin

Maribor, 5. febr. Posledice evropske vojne se čutijo posebno na meji na vseh koncih in krajih. Posebno neprijetne so te posledice v tujem prometu, o čemer bi znali veliko povedati lastniki mariborskih hotelov in prenočišč ter gostinskih lokalov. Tujski promet je namreč v takem zastoju, da so posledice za gostinsko obrt v Mariboru naravnost katastrofalne. Mariborski hoteli, ki so z velikimi investicijami modernizirali svoje obrate ter opremili sode s sodobno udobnostjo, imajo čimdalje manj gostov. Ker so morala skoraj vsa podjetja za modernizacijo najeti posojila, katera pa bodo težko odplačala, ker je donos obratov tako padel. Nazadovanje tujeskega prometa se najbolj jasno vidi v padcu števila prenočnin. Predlansko leto jih je bilo še 70.949, lani pa še samo 55.359. Pripomniti pa je treba, da se je tudi predlansko let občutil padec tujeskega prometa ter je bilo število prenočnin v prejšnjih letih dosti višje. Predlansko leto je obiskalo Maribor in v mestu prenočilo 27.917 tuj-

cev, lani pa 22.169. Še večja razlika pa se vidi v strukturi obiskovalcev Maribora. Predlansko leto je prišlo v Maribor 11.773 Jugoslovancev ter 16.144 inozemcev, lani pa se je to močno zpremenilo. Število Jugoslovancev se je dvignilo sicer na 14.434, število inozemcev pa je padlo na 7735. Predlansko leto je prišlo med inozemci v Maribor še 1074 Čehov, lani pa je bilo njihovo število prav neznatno. Sprva so jih zadržali doma napeti dogodki na njihovih mejah, ko pa je Nemčija zasedla njihovo državo, jim je bilo potovanje k nam sploh nemogoče in sedaj je v naših hotelih človek, ki prihaja iz Češke ter po rodu Čeh redkejši kakor kak Amerikane ali Avstralce. Dvignilo pa se je število Nemcev, ki jih je lani prenočevalo v Mariboru 5920. Seveda so med njimi v glavnem bivši Avstrijci. Zanimivo pa je, da imajo mariborski hoteli manj prenočevalcev kakor gostilne in manjša prenočišča. V Mariboru imamo pet večjih hotelskih obratov, ki so imeli lani 26.921 prenočnin, večja polovica pa odpade na ostala prenočišča.

stvenem domu, Koroševa ul. 3. Razpolaga sedaj tudi z lastnim novim rentgenskim aparatom. Ordinacije ure vsak delavnik od 8 do 12 in od 4 do 6. V svrhu preiskave je dispanzer na razpolago vsakomur, zdravi pa le revnejše sloje.

1 Naslednja glasbena premiera v mariborskem gledališču bo v prihodnjih dneh in sicer se uprizori klasična Straussova opereta »Cigan baron«.

1 10.000 din za revne otroke na Pobrežju je darovala mariborska tekstilna tovarna Thoma, ki ima na Pobrežju svojo barvarno. Pobreška občina je za ta denar kupila največjim šolarjem močno zimsko obutev.

1 Usoden požar pri Ruški koči v Pohorju. V nedeljo je zgorela na Pohorju dependanca Ruške kočje vila »Planinka« pri Sv. Anehu. Stavba je bila lesena ter je bila kmalu v plamenih, tako da ni bilo mogoče ničesar rešiti. K sreči niso bila sosednja poslopja Ruške kočje, ki so vsa krita s škodljami, v nevarnosti zaradi debele snežne odeje, ki pokriva strehe. Vila »Planinka« je imela 11 popolnoma opremljenih sob. Požar predstavlja za ruško podružnico SPD, ki je lastnica Ruške kočje, hud udarec, saj se cení škoda na 300.000 din. Zgradba je bila zavarovana. Vzrok požara se ne da ugotoviti, verjetno pa je nastal zaradi kakšne napake v dimniku, ker se je v sobah vso noč kurilo.

1 Zagonezni atentati v Studencih. Že nekaj časa so se dogajali v Studencih pri Mariboru zagonezni atentati na bivšo poštarico Josipino Jossek, ki so se končali v nedeljo zvečer s krvavim dogodkom, kateri je razburil celo predmestje. Omenjena gospodična stanuje na Kralja Petra cesti 58. Pred dvema mesecema je dobila nepoznanega oboževalca, ki je postal zadnje čase posebno vsiljiv, znal pa je to opravljati tako spretno, da ga ni nikoli videla in tudi nihče drugi ga ni mogel zaslediti. Svoje občudovanje pa ji je izražal s pismi,

KINO KODELJEVO

Telefon 41-64

Danes ob pol 3 in pol 6 dva odlična vefilma:

Kmečke norosti

Briljantna komedija, odlična glasba, kmečki motivi.

Robin Hood

Barvani vefilmi z E. Flynnom in O. de Havilland.

Veselo pustovanje ob 2 komedijah nočoj ob pol 9:

Kmečke norosti in

Medeni meseci

Poleg tega še koncert jazz-godbe »Rhythm-Boys«.

ki jih je ponoči metal v stanovanje, z napismi na vratih in na steni hiše, v kateri stanuje itd. Zdanje čase je postajal vse bolj vsiljen in je začel groziti tako, da se je Josekova morala obrniti na orožnike. V nedeljo zvečer, ko je že legla spat, je nenadoma potrkalo na okno. Ko je šla pogledat, kaj je, je nekdo zril skozi odprto okno najprej neko smrdljivo tekočino, ko pa se je sklonila skozi okno, da bi videla tega vsiljivca, je naenkrat počil strel iz samokresa. Kroglja jo je zadela v pas, pa tako srečno, da ji je obtilala samo pod kožo. Reševalci so jo peljali v bolnišnico, kjer so jo zdravniki operirali. Napadalec iščejo sedaj orožniki.

1 Vlom v smodnišnico. V skladišče smodnika in streliva, ki ga ima mariborska tvrdka Pinter & Lenard pri Sv. Miklavžu, je nekdo vlomil, odnesel pa je le serijo uteži in nekaj škatljic vžigalnih kapič. V zvezi z vlomom je bila neka oseba aretirana.

1 Za star' greh obsojen. Geza Sukič, hlapec iz Prekmurja, je pred štirimi leti zagrešil v Apačah roparsko dejanje. Potem je pobegnil ter se mu je posrečilo, da se je ves čas spretno izmikal, dokler ga orožniki niso izsledili kot hlapca pri Sv. Benediktu. Sedaj je prišel za svoj stari greh pred sodnike, ki so mu pri sodili 2 leti robije in 3 leta izgube častnih pravic.

Celjske novice

1 Zborovanje duhovnikov. Ponovno prosimo vse gg. duhovnike celjske podveze, da se udeležijo razgovorov na tečaju, ki bo v četrtek, 8. t. m., v mali dvorani Ljudske posojilnice. Začetek ob 10 dopoldne. Predavali bodo predavatelji iz Maribora in Ljubljane.

1 Danes dopoldne so uradne ure Zbornice za TOI za Celje in celjsko okolico v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ul.

Fino čajno pecivo in bonboni

Bonboniera Ruff, Prešernova ulica 1.

1 Prostoovoljna gasilska četa Babno-Celje je imela v nedeljo svojo redno letno skupščino. Vodil jo je predsednik g. Jakše Franc. V preteklem letu je četa dobila nov prapor, kateremu je kumoval minister g. Snoj. Poveljnik g. Pišek Franc je poročal, da je četa sodelovala pri dveh požarih. Blagajniško poročilo je podal g. Gaberšek Ivan. Četa ima še 3.000 din dolga. Veselica ob priliki blagoslovitve novega prapora je dala 30.000 din dohodkov in 21.000 izdatkov, tako da je čisti donos znašal devet tisoč dinarjev. V bodoče bo četa posvetila več pažnje kulturno-prosvetnemu delu in prirejala odrske prireditve, katerih režija je manjša in dá več dobička. Čisto premoženje čete znaša 80.000 dinarjev. Gasilsko župo Celje je zastopal na skupščini g. Bervar Adolf. Pri volitvah je bil izvoljen po večini stari odbor z majhno spremembo: predsednik Jakše Franc, poveljnik Strenčan Franc, tajnik Debeljak Ciril. Bivšega poveljnika g. Piška so izvolili za častnega poveljnika. Četa šteje 34 rednih in 40 podpornih članov.

1 Pred ukinitvijo Zveze Maistrov borcev v Celju. V nedeljo so zborovali v hotelu »Beli vol« člani odseka ZMB v Celju. Že lani se je na zborovanjih poudarjala potreba združitve LKB in ZMB v enotno organizacijo, ker imata itak obe enake cilje. Nedeljsko zborovanje Maistrov borcev v Celju, katerega je vodil g. Roš Franjo, pa je to vprašanje postavilo pred odločitev — likvidacijo odseka. Predsednik g. Roš Franjo je v svojem poročilu o odskovem delu poročal, da odsek ni imel uspehov, ker ima premalo samostojnosti, ZMB v Mariboru pa ni dala prav nobene pobude za delo. Odsek ZMB v Celju je odvet, ker so skoraj vsi člani odseka tudi člani LKB v Celju. Zato je nujno, da se ti organizaciji z istimi cilji združita v enotno organizacijo z imenom »Zveza borcev za severno mejo«. Tajnik g. Javšovec je kritiziral ZMB, da v 12 mesecih ni imela časa, da bi uredila pristopne izjave za članstvo. Blagajniško poročilo je podal g. Primc G. Korentič je predlagal likvidacijo odseka. Končno je članstvo pooblastilo odbor, da v dveh mesecih ukrene soglasno z ZMB, da se likvidacija izvede, sicer se bo sklical izredni občni zbor. Pri volitvah stari odbor ni hotel obdržati funkcij, novo predlagani člani gg. Vagner, Mulej in Korentič, funkcionarji pri LKB, pa tudi niso sprejeli funkcij, tako da do volitev sploh ni prišlo. Zborovanje je sicer poteklo v najlepšem redu.

1 Opeklinja je podlegla v celjski bolnišnici 19 letna služkinja iz Zalca Marko Angela. Pred tednom se ji je pri štedilniku vnela obleka, da je dobila hude opekline.

1 Nesreče. V Vitanju je padla in si zlomila desno roko nad zapetjem 14 letna Kos Amalija. — V Slancih pri Teharjih je padel pri smučanju 15 letni Zupanc Anton in si zlomil desno nogo pod kolonom. — V Podgorju pri Braslovčah je zgrabila slamoreznic 12 letnega Magerja Antona in ga poskodovala v ramenu in po desni nogi nad kolonom. — Na Babnem pri Celju je v neki gostilni s kolom napadel posestnik Hribenik Anton 28 letnega šoferja Fridriha Franca in mu pri tem prizadel hude poškodbe po glavi. — V Čretu pri Celju je padel in si zlomil levo roko v zapetju 17 letni mehaniški vajenec Počekaj Dušan.

Sv. Peter pri Mariboru

1 Predavanje, ki ga je priredila mariborska postaja za rastlinske bolezni na tukajšnji ljudski šoli, je bilo zelo številno obiskano. Predaval je o važnosti zimске škropljenja pri sadnem drevju okrajni kmetijski referent g. inž. Sturm, ki je razložil še razna aktualna vprašanja za sadjarje in vinogradnike. Fitopatolog g. inž. Janežič iz Ljubljane je zatem zelo jasno in nazorno predložil nevarnost, ki nam preti od San Jose kaparja. G. inž. Rozman pa je tolmačil razne podporne akcije, ki jih je pričel uvajati Prizad in prihajajo v poštev tudi za naše sadjarje.

1 Dekliški krožek je uprizoril na svečnico in zadnjo nedeljo v običajnih prostorih poučno igr »Roka božja«. Igra je bila času prav primerna in je dosegla pri obeh uprizoritvah prav lep finančni in moralni uspeh. Vse izralke so se do dobra vživele v svoje vloge.

KULTURNI OBZORNIK

Ludvik Puš: Kmečki stan

Znani pisatelj o duhovnih in gospodarskih problemih slovenskega kmeta, bivši strokovni učitelj na kmetijski šoli in sedanji kmetijski referent pri kmetijskem oddelku banovine, urednik kmečkega glasila »Orač« ter aktivni delavec v gospodarski in kulturni organizaciji slovenskega kmeta Ludvik Puš se že dalj časa posveča tudi filozofskemu razlaganju agrarizma. Iz tega filozofskega dela na naši univerzi ob profesorju Vebru je napisal sedaj pričujočo knjigo o *Kmečkem stanu*, v kateri je skušal svoja dognanja spraviti v celoti ter podati urejen in filozofsko fundiran pogled na kmetstvo, s čimer naj bi postavil temeljna načela kmečkega stanovskega gibanja. Avtor se zaveda, da je jedro slovenskega naroda, je bil in bo še precej časa slovenski kmet, odkoder je izšel šele pred kratkim tudi slovenski meščan in delavec ter se tako iz korenin dvignil v višji socialni razred. Vsi smo tako razstili iz kmeta, toda, pravi pisatelj v uvodu, mi ga vse premočno poznamo. Zato ga tudi radi preziramo ter ga še bolj porivamo na najnižjo stopnjo v narodnem občestvu. V resnici pa je ravno kmetijski stan tisti, ki hrani največ slovenskih duhovnih vrednot, pa tudi materialnih. Da ga prikaže v resničnem, pravem kmečkem etosu, da prikaže vse duhovne prereze slovenskega kmeta, je Ludvik Puš napisal pričujočo knjigo o slovenskem stanu ter se tako pridružil ne toliko tistim našim raziskovalcem kmečke stvarnosti, ki empirično in pozitivistično sestavljajo statistike materialnega dobrot, kakor bolj tistim, ki iščejo v kmetstvu duhovnih in filozofskih temeljev ter iz njih ven žele podčrtati pogoje in pota, ki naj bi vodila tudi v harmoničen razvoj slovenske vasi in slovenskega kmeta v vseh komponentah, tako gmotnih kot tudi duhovnih.

V prvih poglavjih postavlja Puš svojo razpravo na filozofsko razlikovanje takih pojmov, kakor so individualne in socialne težnje v človeku sploh, kar vodi v take skupine socialnega delovanja, kakor so družina, narod, družbenost, država ter sloj ali stan in cerkveno občestvo. Posebno važnost pa je Puš položil v filozofski problem razlikovanja sloja od stanu ter tema dvema pojmovoma posvetil dve poglavji. O sloju pravi, da so skupine ljudi, ki proizvajajo pod vodstvom duhovnih sil posledne materialne socialne vrednote. Posamezni sloji se ločijo po proizvodnji enakih socialnih vrednot, ki tvorijo tako enoten sloj. Posebno označuje zemljedelski sloj ter mu skuša dodeliti pravo mesto med drugimi sloji. Dokazuje, da gre zemljedelski sloj pri proizvodnji temeljni značaj pred vsemi ostalimi produkcijami z vidika predmetov slojne produkcije, kakor ga poda prof. Veber v svoji Filozofiji. Zemljedelska slojna produkcija ima edina z vseh strani značaj temeljne slojne produkcije, na kateri so zgrajene vse ostale slojne produkcije. Tako postavi načelo, da je enako temeljna tudi z družinsko-narodnega vidika, kar pa obširneje razvije v drugem delu svoje knjige. Ta del razprave bo za splošne bralce zelo težak, pomeni pa novo oznako sloja v naši filozofiji.

Benito Mussolini: Doktrina fašizma

V založbi Vallecchi v Firenci je bila tiskana v slovenskem jeziku Mussolinijeva brošura *Doktrina fašizma*, str. 50, v kateri so podana osnovna načela fašizma. V lepem slovenskem filozofskem jeziku prevedena brošura italijanskega ministrskega predsednika in idejnega očeta fašizma B. Mussolinija kaže kar po točkah vse značilne komponente fašistične doktrine, najprej kot duhovne zasnovne in potem kot reakcije proti materializmu in pozitivizmu XIX. Stoletja. Tu je poudarjeno načelo, da fašistični človek mora biti ves pozitiven, aktiven, voljan ustvarjati in zopet se zopetstavljati vsem oviram. Življenje je borba in vsak posameznik, kakor tudi narod, si mora zamisliti življenje vredno življenja, in ga tudi dovesti. Zato poudarja vrednost vzgoje in tudi vrednost kulturnih vrednot. Po pojmovanju fašizma je življenje resno, vzvišeno, religiozno, povsem svobodno v svetu, ki ga vzdržujejo moralne in odgovorne sile duha. Dalje so postavljene trditve: fašizem je religiozna zasnova, je zgodovinski nazor, zaradi česar igra veliko vlogo vrednost tradicije. V politiki pa hoče biti fašizem realističen nauk. Je protindividualističen, kar se tiče »Države, ki predstavlja vesoljno vest in voljo človeka v njegovi zgodovinski eksistenci. Je za tisto edino svobodo Države in osebnosti v njej. V tem smislu je totalitarizem ter ne pozna ne posameznikov, ne skupin (strank) izven »Države. Je proti socializmu ter je za korporativno ureditev stanov, ki harmonizirajo v enotnosti Države. Posamezniki pripadajo sindikatom, predvsem pa Državi. Narod ne ustvarja države, temveč Država ustvarja narode (str. 14-15). Fašizem ni samo zakonodajalec, temveč tudi vzgojitelj duhovnega življenja, za kar »terja disciplino in avtoriteto, s katero vse brez ugovora obvlada.« — Te misli razvija Mussolini v prvem poglavju.

Drugi del pa podaja politični in socialni nauk fašistične doktrine. Govori o smrti socialistične doktrine, ki je po vojni poznala samo še sovraštvo. Dalje pravi, da fašizem ne veruje v večni mir, zato odklanja »pacifizem, ki skriva v sebi odpoved od borbe in je strahopetec. Je nasprotnik historičnega materializma in veruje v svetlost in junaštvo, zavrača enačbo: dobrobit — sreča, ki jo obožavajo marksisti. Proti liberalizmu je v opoziciji kakor tudi proti demokraciji, vendar pa noče pahniti ljudi v dobo pred l. 1789, kajti poti ni nazaj. Glavno je Država, ki mora rešiti dramatična nasprotja kapitalizma. Fašizem ni ravnotežen do vere, zlasti do katoliške vere, toda Država nima teologije, temveč moralo. Ta Država je — volja do oblasti. Po Mussolinijevem mnenju je fašizem danes univerzalen ter pomeni en hip človeškega duha. — K tema dvema poglavjema je dodanih tudi nekaj strani opomb in datumov ter dokazov besed iz raznih člankov, sestavkov ter govorov, ki prejšnje misli samo krepe in potrjujejo. Iz te knjige lahko vsak dobi pojem o fašistični doktrini, do katere lahko zavzame potem lažje svoje stališče.

Veseloigra »Dva para se ženita«. Ljudska veseliga iz sodobnega življenja v treh dejanjih. To igrico je priredil po českem izvirniku J. Oblak. Predstavlja živahno veseligo in kaže, kako neopazna je gonja za »srečo«, ki obstoji v denarju, kaže, koliko zla, sporov in družinskih povzroči to pehanje zanj. Sicer je ljudsko življenje v nekaterih prizorih precej karikirano, ali v celoti vzbuja igra dolet razvedrila in tudi lepe misli. — Pajnik, kmet v Podgorju, ima dobro vzgojeno hčerko Metko. Ker je Pajnik premožen zemljak, se potegujeta zanj predvsem dva enubeča: bogati kmet Balon in mestni prebrisaneec trgovec Svetlin. Prvega hoče za moža hčeri sam oče

Tretje poglavje govori o stanu na splošno, ki ga pa loči od sloja in tudi utemeljuje razliko med obema na ta način, da poudari najprej razlike med slojem in narodom kot dve nasprotujoči si skupini ljudi: sloj — interesna, proizvajajoča snovne socialne vrednote, narod — občestvena, ki goji in vzdržuje neposredne, kulturne življenjske socialne vrednote. Skupina, ki pa veže obe plasti, je pa — stan, ki ima v človeškem občestvu posebno gospodarsko (produkcijsko) in duhovno (kulturno) delovno nalogo. Tudi med stanom in razredom je neka razlika, kakor je tudi med slojem in razredom: prvi pomeni socialno vodoravnost, drugi navpičnost. Razredni boj vede do razpada vsake organske, naravno in pravno pogojene človeške družbe in tudi stanu. Stan sam se pa že tako približuje pojmu narod, da s svojo kulturno stanovsko diferenciacijo tvori naravnost sestaven del narodne kulture.

Ko je tako vključil stan v narod, je po bližje razložil pojem kmečkega stanu kot skupnosti ljudi, ki z obdelovanjem zemlje proizvajajo gospodarske socialne vrednote, zaradi tesne zveze z zemljo ter zaradi odtod izvirajočih svojih lastnosti pa ustvarja svojo posebno kulturno področje. Tu govori o kmečki miselnosti, kmečki umetnosti, ki meščansko kulturo po svoje preoblikuje, o modrosti, o navadah in običajih, o kmečki veri, kar vse daje kmečkemu stanu prednost pred drugimi stanovi.

Na tem filozofskem razpravljanju, v katerega filozofski način se kritično ne spuščamo, je dozorel do temeljnih načel, ki naj vodijo do organiziranega prizadevanja slovenskega kmečkega stanu, da gospodarsko in tudi kulturno raste v svoji organski rasti ter vzajemno z drugimi stanovi služi napredku in moči naroda in države. V tem poglavju, v katerega so vodili prejšnji filozofski razbori pojmov, tolmači pravo razmerje kmečkega gibanja do družine in do naroda, to je do udeleževanja v narodnem okviru, v katerem naj se pozitivno uveljavlja narodna zavest, združništvo, ki je pravi izraz stanu, dočim je razredu interesni boj namen in cilj. Z besedami o razmerju kmečkega gibanja do Cerkve (farno občestvo naj mu bo osnova) in države, pri kateri omenja, da si brez stanovsko organiziranega gibanja (korporativizma) ne moremo misliti uspešnega prehoda iz starega časa v novega, zaključuje to lepo knjigo o kmečkem stanu.

Knjiga je pisana z znanstveno ambicijo ter ji je zato posvetil nekaj besed v uvodu prof. dr. Veber, sam pisec slovenskega agrarizma. S to brošuro se je L. Puš uspešno postavil v vrste učencev dr. Vebera ter spretno in duhovito postavil kmečko gibanje na filozofske temelje. Ta knjiga naj postane izhodišče novega dela za prvo kmečko stvarnost, ki ne bo samo gmotna, kakor si jo nekateri predstavljajo, temveč tudi duhovna, ki bo razvijala vse te vrednote, ki jih kmetstvo ima kot stan in ne kot razred. Le tako bo tudi stanovsko kmečko gibanje harmonično zidajoča komponenta v organski rasti vsega naroda.

Pajnik, drugega pa želi njena mati. Prvi gra samo za denarjem, drugi pa si hoče z ženitvijo pomoči iz svoje težke situacije. Metka sama pa se je po svojem ercu odločila za skromnega kmečkega sina Janka. Sporedno s temi ženini pa misli na ženitev tudi domači hlapec Bobek, ki bi se rad oženil z domačo dekle Marjano. Razvija se pa dejanje ob snubitvi obeh »idealnih« snubačev in ob prizorih, ko se Metka navidezno odloči, da vzame tega oziroma onega snubca, če se daeta hipotizirati in pri tem izpoveata, kar ju bo izprašal domači stric. Oba izpoveata vse o svojih namelih. Oče in mati, ki sta se radi ženinov sprila, uvidita sedaj, da sta oba snubca neznačajna. Spodijo ju iz hiše in pošteni Janko, ki se je vrnil prav tedaj od vojakov, je sedaj sam v hiši dobrodošel ženin. Enako se odloči usoda za drugi par ugodno.

Igra je občinstvu zelo ugajala, kajti obeega poleg resnih misli tudi mnogo komičnih oseb in situacij. Celotno gospodarstvo in gospodinjstvo, ki se v svoji kratkovidnosti potegujeta za svojega ženina svoje hčere, zaneese dejanje v smešni položaj, tako da se nameravata prav radi tega ločiti. Ne sodi pa v ljudsko življenje prizor, ko hipotizirajo oba ženina. Dober, vzgojen dober moment pa je, ko čujemo iz Jankovih besed mladega vojaka, ki ljubi domovino in ji hoče služiti zvesto do smrti. Njena svoboda mu je najdražja stvar.

Igralska družina se je pri igri zelo potrudila. Prav posrečeni vlogi sta igrala Pajnik in žena, le da je bila žena v besedi malo nagla. (G. Tominc in Jernejčeva). Z razumevanjem sta podali Metko oziroma dekle Marjano ter Zanoškarjeva. Komičnosti obeh »ženinov« sta odbila vse poteze Mahovec in Čehuta. Malo pretiran je bil hlapec Bobek, dasi podan gladko. Režiral je predstavo G. Čehuta.

»Matiček se ženil v františkanski dvorani.« Z veseljem moramo pozdraviti dejstvo, da je Františkanska prosveta proslavila z Linhartovo komedijo *»Veseli dan ali Matiček se ženil«* važen kulturni jubilej — minilo je 150 let, kar je prvič izšla v tisku (1790). Zato vsaj po reprizi zasluži omembe.

Z »Matičkom« smo po daljšem času videli na františkanskem odru res kvalitetno in domače delo! Pri popolnoma razprodani dvorani je doživela predstava tudi lep moralen uspeh! Videlo se je, da je bilo občinstvo v tesnem kontaktu z dogajanjem na odru, tako da bi lahko rekli, da je kar živelo in dihlo s predstavljanimi osebami. Tu se jasno vidi, kakšnih del si želi občinstvo! Poudariti moramo, da so se igralci s finim občutkom znali vživeti v svet graščakov in kmetov pred 150 leti. Videlo se je, s kakšno iskrenostjo, rekli bi, navdušenostjo so vsi stremeli, da podajo svoji like čim popolneje in verneje. — Tako moramo omeniti »bistro glavoc« — Matička, ki se znajde v vseh zadregah in s pomočjo svoje zveste, a nič manj zvite Nežike gladko spelje predznega barona na led. Matiček kot Nežika sta v G. Brumnu in gđ. Pirnatovi dobila ustrezajočo interpretacijo. Lahkovernega, a nerodnega barona Naletela je s polnim razumevanjem podal G. Maksimir, prav tako pa se je dojemabno vživela v vlogo Rozalije, njegove nečne in bistroumne soproge, gđ. S. Srečnikova. Mnogo vselega usmiljenja je bil deležen ubogi, večno zavajen študent Tonček, ki ga je predstavil g. Avanzo. Izrazite tipe grajske sodnije so podali g. Črničev in advokatu Zmešnjavi, g. Pokljukar z umirjenim Zužkom — grajskim kancelijem in g. Jeraša z jecljavim pisarjem Budalom. Za tempo komedije in primerno scenerijo je poskrbel režiser g. R. Golobčič, ki se je potrudil za čim vernejši prikaz Linhartove komedije, za kar je dobil prekrasen šopek rož. — Omeniti moramo,

Rastoča Italija

V Italiji že od l. 1871 redno vsakih deset let štejejo prebivalce države. Te številke povejo, da je v Italiji zmeraj več prebivalcev. Umrljivost je vedno manjša, rojstev je več in več, in zaradi novih pokrajin: Eritreje in Libije, Tienčina in Trsta, Etiopije in Albanije se je prebivalstvo sedveda še bolj povečalo.

Dne 31. decembra 1871 je živel v Italiji 26 milijonov 801.154 ljudi in prišlo 94 oseb na 1 kvadratni kilometer. Čez 50 let nato, leta 1921, je bilo v Italiji že 38.449.000 ljudi, torej 10 milijonov več kot leta 1871. Ko je bilo štetje prebivalstva 21. aprila, so našli 41.651.617 duš. Mussolini je odredil, da naj bo odslej štetje ljudstva vsakih pet let. V oktobru 1939 je živel v 94 italijanskih pokrajinah in v 4 provincah Libije, 44.462.000 ljudi. K temu številu je treba dodati še 12.000.000 prebivalcev italijanske Vzhodne Afrike, več kot 140.000 duš z Egejskih otokov in 8000 iz koncesij v Tienčinu, medtem ko jih je v Albaniji po štetju iz leta 1938 približno 1.057.000 prebivalcev. Zdaj deluje posebna komisija italijanskega instituta za statistiko, ki bo tudi albanske prebivalce pravilno preštela in prištela.

Naslednje splošno štetje bo leta 1941. Če pomislimo, da je že zdaj več kot 58 milijonov prebivalcev v Italiji, jih bo l. 1941 brez dvoma že 60 milijonov. Po vsem tem vidimo, da je število prebivalstva v 70 letih naraslo v Italiji bolj kot v vsaki drugi sedanji državi.

Ledolomilec »Sedov« doma

Iz Moskve poročajo:

Ruski ledolomilec »Sedov«, ki se je, kakor smo poročali 13. januarja 1940, po 27-mesečnem »ujetnistvu« v polarnem ledu rešil, je v pone-deljek srečno prispel v Murmansk. Ledolomilec »Jožef Stalin«, ki je »Sedov« pomagal rešiti,

Tri imenitne drsalke na simskih tekmah v Gar-misch-Partenkirchenu. Spredaj obe sestrji Botoroc (Madžarki), zraven Romeca Popp (Romunka).

je privlekel »Sedov« v pristanišče. V Murmanskju je na tisoče delavcev čakalo svojcev, ki so bili 2 leti med ledom. Vsi zbrani so z velikimi vzkliki pozdravljali prišlece, in vsi listi so polni pozdravnih člankov.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Četudi niso bile zadnje nedelje vremenske prilike zadovoljive in četudi smeg ni bil ugoden za smučanje, je bilo vse polno smučarskih prireditelj širok naše domovine. Največji prireditvi sta bili v Bohinju, kjer so tekmovali v alpski kombinaciji člani in članice ZFO in DK ter ona v Planici, kjer je tekmovala mladina za naslov zimsko-sportnih državnih prvakov.

Tekme ZFO in ZDK v Bohinju

Letošnje smučarske tekme v alpski kombinaciji, tretje po vrstnem redu, so pokazale zopet velik napredek od lanskega leta in to v vsakem pogledu: v kvantitativnem in zlasti v kvalitativnem. In to tako pri fantih kakor pri dekletih. Na te tekme, ki so kljub neugodnemu vremenu nad vsako pričakovanje dobro uspele, se še povrnmemo. Za danes samo rezultati.

Dekliški rezultati:

Smuk I. razreda: 1. Praček 38.21, Štolcer Pavlina (Kranjska gora) 45.4.

Smuk II. razreda: 1. Ažman (Jesenice) 33 sek.; 2. Pregelj Marija 44 sek.; 3. Pirnat Helena 45.1. Tek na 3 km, II. razred: 2. Znidar Františka (Bohinj) 12.55; 2. Pregelj Iva (Kočevje) 14.50; 3. Pregelj Marija (Ljubljana) 15.50; izven konkurence Janežič (Kamnik) 14.33.

Mladenke: 1. Mencinger (Bohinj) 18; 2. Arh (Bohinj) 21.45.

Tekme članov:

Smuk (3500 m, višinska razlika 450). I. razred: 1. Bertonec Jože (Jesenice) 4:40 tri petine; 2. Herlet (Solčava) 5:17 dve petini; 3. Znidar Emil (Jesenice) 5:22.

II. razred: 1. Kavčič Filip (Kropa) 6:30; 2. Zabkar Jože (Kor. Bela) 6:33 štiri petine; 3. Florjančič Alojzij (Kranjska gora) 6:41 dve petini.

Slalom. Proga je bila dolga 350 m, višinska razlika 120 m. Bila sta dva teka.

I. razred: 1. Bertonec Jože 1:45; 2. Znidar Emil 2:00; 3. Ravnikar Rado (Jesenice) 2:04.

I. razred: 1. Zabkar Jože (Kor. Bela) 2:22; 2. Florjančič Alojzij (Kranjska gora) 2:26; 3. Bizjak Jože (Hrušica) 3:37.

Rezultati celotne alpske kombinacije:

I. razred: 1. Bertonec Jože 73.06 točk; 2. Znidar Emil 92.24; 3. Herle Franc (Solčava) 93.14.

II. razred (proga ista kot v prvem razredu): 1. Zabkar Jože 107.78 točk; 2. Florjančič Lojze 109.42; 3. Kavčič Filip 109.60.

Državno prvenstvo mladine v Bohinju

Ob številni udeležbi mladine se je vršilo v Planici tekmovalje za državno prvenstvo, pri katerem so bili doseženi naslednji rezultati:

Klasična kombinacija in skoki za juniorje:

Naraščaj:

1. Polda Janez (D.-M.) 292.5 točk, 2. Razinger Lojze (Bratstvo) 277.5 točk, 3. Makovec Janez (Il.) 260.1 točk.

Mladina (od leta 1925 dalje):

1. Krznarič Pavel (D.-M.) 286 točk, 2. Lichtenegger Jože (D.-M.) 285.9 t., 3. Urbas Kondi (D.-M.) 285.6 točk.

Takoj za tem so sledili solo-skoki naraščaja in mladine. Rezultati v samostojnih skokih so bili:

Naraščaj:

1. Mulej Tine (Ilirija) 137.3 točk, 2. Ružigaj Boris (Poljana) 135 točk, 3. Razinger Lojze (Bratstvo) 131.5 t., 4. Polda Janez (D.-M.) 120.6 t., 5. Brun Berti (Bratstvo) 129.6 t.

Mladina:

1. Krznarič Pavel (D.-M.) 138.5 t., 2. Petrič Janko (Ilirija) 131 t., 3. Košir Aleksander (Kranjska gora) 129.5 t., 4. Dornič Boris (D.-M.) 126.7 t., 5. Lichtenegger Jože (D.-M.) 124.6 t.

Juniorji:

1. Hrovat Janez (Ilirija) 286.5 točk; 2. Klinar Tone (Ilirija) 241.5; 3. Kajžar Franc (Ilirija) 194.

Solo skoki:

1. Mežič Janko (Ilirija) 144.2 točk; 2. Bukovnik Leo (Bratstvo) 143.7; 3. Gregorij Leopold (Ilirija) 137.5 točk.

da so bila mestoma razne šibkosti, sendar to spričo celotnega uspeha potone. Mi s vendar pogledamo na lep uspeh vseh sodelujočih in samo kličemo: naprej po tej poti!

F. J.

Izšla je pri Banovinski založbi šolskih knjig in učil v Ljubljani in stane pri obsegu 112 strani kartonirana samo 20 din.

Skakalne tekme v Kamniku

Na skakalnih tekmah v Kamniku, ki so bile prav dobro organizirane, so dosegli tekmovalci naslednje rezultate:

Seniorji:

1. Andrej Vidic (Sm. kl. Ljubljana) 199 točk, 2. Milan Janežič (SK Kamnik) 192 točk, 3. Jože Nedog (Ljubljana) 182 točk.

Juniorji:

1. Branko Božič (Ljubljana) 206 točk, 2. Ernest Šunkar (Kamnik) 177 točk, 3. Zalokar Zoran (Ljubljana) 166 točk.

Tudi na Betnavi pri Mariboru so skakali

Ob lepem številu mladih in poznanih skakalcev je bilo v nedeljo na Betnavi pri Mariboru tekmovalje v skokih. Omenjeno bode, da so tekmovalci skakali izven konkurence precej dalj, kakor pri samem tekmovalju. Najdaljši skok izven tekmovalja je dosegel Inomostan Pepelnik s skokom 35 m. V konkurenci pa so bili doseženi naslednji rezultati:

1. Božo Gajšek (SPD Maribor) 140.2 točki (dva skoka po 28 m); 2. Franci Šop (SPD Maribor) 139.7; 3. Vinko Kavalir (SK Ilirija, Ljublj.) 139.1 točke.

Zimskošportni teden v Ga-Pa

V nedeljo so bile zaključene tekme zimsko-sportnega tedna v Ga-Pa. V alpski kombinaciji pri dekletih je zmagala znana mednarodna in olimpijska zmagovalka Cranz, pri moških pa je bil prvi Jennewein, oba iz Nemčije. Pri skokih je bil prvi Weiler in tudi naslednja štiri mesta so zasedli Nemci. Sploh je bila pri vseh tekmovaljih velika premoč Nemcev, ki so zasedli v vseh smučarskih disciplinah prednja mesta.

V finalnih hokejskih tekmah je premagala Madžarska Nemčijo z rezultatom 3:2, v finalu pa so odpravili Čehi Madžare z rezultatom 6:0. Čehi so postali prvaki tega hokejskega turnirja.

Slalom na Šmohorju

V nedeljo je priredil Športni klub Laško tradicionalni slalom na Šmohorju pri Laškem. Proga je bila dolga 740 m in je imela 170 m višinske razlike. Bila je silajno izpeljana in je vsebovala vse sodobne figure. Vratil je bila zastavljenih 39. Na startu se je javilo 12 tekmovalcev. V večini so bili člani SPD Celja. Tehnični rezultati so sledeči: 1. Saksida Ivan (SK Bratstvo) 2:43.8; 2. Dvofak Fric (SPD Celje) 2:46; 3. Gradišnik Dušan (SPD Celje) 2:47.3.

Smučske tekme na Rakeku

SK »Javornik« na Rakeku je priredil na svečnico medklubski smučski tek na 12 km za seniorje in juniorje. Rezultati: 1. Hlovat Janez (Sm. kl. Ljubljana) 58.57; 2. Završek Ludvik (FO Rakek) 1:1.17; 3. Mlakar Janez (Javornik) 1:6.27 itd.

Klubiški prvak je med seniorji Zuccatto Vinko, med juniorji pa Mlakar Janez.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

K Planina — lahkoatletska sekcija. Zimski treningi lahkoatletske sekcije bodo odslej samo v telovadnici na Stadionu, in sicer vsak tork ob pol 4 popoldne ter vsak potoke ob pol 7 zvečer. Prvi trening je torej v torek 6. februarja v stadionski telovadnici, ki bo odslej zopet redno zakurjena. Pozivamo vse atlete, da se treningov pod strokovnim vodstvom redno udeležujejo.

Atletska podzveza v Ljubljani. (Službeno.) Tem potom obveščamo vse atletske klube dravske banovine, da bo redni občni zbor podzveze v nedeljo, dne 11. februarja, ob 9. popoldne v salonu hotela Miklič, I. nadstropje. — Dnevni red ostane nespremenjen.

ASK. Danes ob 19. sestanek vseh tekmovalcev, ki nameravajo tekmovali za zlati pokal g. dr. Korošca. Kakor smo že pisali, bodo tekme 11. febr. na Črnem vrhu nad Jesenicami. Vsi, ki ste se že prijavili kakor tudi oni, ki se še niste, pridite gotovo na sestanek ker imamo važne pogovore. Po tem sestanku, to je ob 19.30, je redna seja ASK-a. Ker bo to verjetno zadnja seja pred počitnicami, prosimo, da se vsi udeležite! Poleg tega opozarjamo, da bo 11. febr. ekskurzija na Črni vrh za vse ASK-ovce in prijatelje kluba. Odhod iz Ljubljane zjutraj ob 7 in še isti večer povratek domov. Vsi, ki se boste ekskurzije udeležili, se podpišite na plakati v Akademskem domu ali na univerzi. Vožnja četrtinska (12.— din).

V Sydneyju je bil pred nedavnim zaključen turnir za prvenstvo Avstralije v tenisu. Zmagovalec je postal Adrian Quist, ki je v finalni borbi premagal svojega rojaka in nekdanjega prvaka Crawforda, in to s prepričljivim rezultatom 6:3, 6:1, 6:2.

Od Carigrada do Kabula

Obličje zemlje, ki bi lahko postalo velikansko bojišče sedanje vojne

Te dni mednarodni listi posebno mnogo pišejo o tem, kako bi se naj bojišča sedanje svetovne vojne razširila. Vojna je sedaj v teku komaj na zapadu Evrope ob Renu in v Posarju in na severu, ker se sovjetski vojniki že nad dva meseca trudijo, da bi zaslužili najbolj civiliziran in kulturni evropski narod — Fince. Seveda se na severu boljše ne bi ustavili ob finskišvedski ali finko-norveški meji, ampak bi Sovjeti skušali vdreti tudi naprej do Atlantika in priti do Narvika. To bi bil velik imperialistični plen Sovjetov na severu — Sovjetska Rusija bi prišla tako do odprtega morja. Anglija bi se nato morala na morju poleg z Nemčijo pomeriti tudi s Sovjetsko Rusijo. Taka zamisel je sicer še precej nejasna in blodna, kajti boljše imajo še manj brodovja kot pa Nemčija. Toda s padmornicami se lahko že marsikaj doseže in teh ima baje sovjetska vojna mornarica nad 100.

Toda v javnem mnenju se je v zadnjih dneh mnogo pisalo tudi o tem, kako se nemške čete skušajo skozi Vzhodno Galicijo pomakniti proti Črnemu morju. Tam se njihova glavnina najbrž ne bi ustavila. Skupno s sovjetsko vojsko bi se naj nato izvedel napad proti angleškemu vplivu v Mali Aziji, rdeča vojska bi naj opravila svojo nalogo na ta način, da bi vdrla naprej proti Indiji. Kdor je hotel streti vse tekmovalec Evrope, je moral kreniti osvajat bogastva Indije. Ti načrti so se ponavljali v vseh stoletjih zgodovine od Aleksandra Velikega do Napoleona. Vsi ti načrti so se razbili zaporedoma, najdlja časa vladajo v Indiji Angleži, ki si je pa niso pridobili z orožjem in roki, ampak z denarjem. Ali bo v novem času mogoče na drug način zvladati nad Indijo?

Prodiranje proti Indiji pa je predvsem problem prometnih zvez skozi države, ki vodijo proti Indiji, to je skozi Turčijo, Irak, Iran in Afganistan. Ali so te države sploh prehodne za moderne armade, to se vprašuje zadnje čase cela vrsta častnikov in publicistov. Prva velika država je Turčija.

Turčija

V stari Turčiji so bile prometne zveze zelo slabe. Že v evropski Turčiji ni bilo mnogo cest in železnice, še manj cest in drugih prometnih zvez pa je imela stara Turčija v svojih azijskih in afriških posestvih. Nova moderna Turčija se je tako rekoč umaknila iz Evrope in vsa njena moč je sedaj v Mali Aziji, kjer je sedaj tudi nova turška prestolnica Ankara. V stari Turčiji je bil Carigrad najvažnejši prometni voz in izhodišče za križarenje po turškem cesarstvu. Na njegovo mesto pa je v novi Turčiji stopila Ankara in je torej od tam treba gledati na razvoj prometnih zvez po Turčiji.

Nova Turčija pa se ni vrgla na gradnjo cest; vse delo turške vlade v javnih delih je bilo silno plodno, toda za dvig prometa je moderna Turčija skrbela predvsem na ta način, da je gradila železnice. Stara Turčija je imela 4000 km železnice, nova turška republika je dolžina železniških prog najmanj podvojila. Cest pa tudi v novi Turčiji niso gradili, vse nove ceste pa, ki so bile zgrajene, so bile zgrajene pravokotno na železnice in so zamisljene tako, da naj dovažajo program tovar, nikakor pa naj ne gredo vzporedno z novimi progami. Velika železniška mreža pa se je razvijala predvsem od zapada proti vzhodu, to je v smeri, ki bi prišla v poštev za pot proti Indiji. Ceste pa se v tej smeri niso razvijale in jih skoraj ni.

Najvažnejši novi železniški prog, ki sta bili zgrajeni v zadnjih letih nosita ponosni imeni »premogovna železnica« in »bakrena železnica«. Prva proga veže Ankara s Črnim morjem, druga pa Ankara z Diaberkirjem, ki je že blizu iraške in iraške meje. Silno važna proga Siwas-Erzurum pa je bila predana prometu 20. oktobra lanskega leta. S temi progami je bila nova Turčija lepo preprežena od zapada proti vzhodu. Iz Erzuruma vodi stara železniška ozkotirna proga v Leninkan na sovjetskem ozemlju. Iz Erzuruma bodo začeli graditi železniško zvezo z Iranom (Perzijo) proti Tebrisu in naprej v Teheran.

Najvažnejša in edino porabna cesta v novi Turčiji vodi iz Trapezunta ob Črnem morju v Erzurum in nato naprej v Tebris v Perzijo. Turška vlada pa gradi vse nove železniške proge v lastni režiji in zato nima vlada dovolj sredstev za gradnjo cest. Avtomobilska cesta iz Carigrada v Ankara je bila sicer dolgo časa v načrtu, sedaj pa o njej nikdo več ne govori. Prav tako pa je gradnja cest v Turčiji silno draga in stane vsak kilometer ceste v Turčiji vsaj 1000 turških funtov. Ta vsota je tako visoka, da zgradi vsak vijalet (pokrajinsko okrožje podobno našim banovinam) na leto komaj kakih 10 km cest, kar je pri ogromnih razmerjih skoraj brezpomembno. Če pa bi hoteli govoriti vsaj o nekakem normalnem cestnem omrežju v Turčiji, tedaj bi moral vsak vilajet v Turčiji imeti vsaj 300 km cestnega omrežja. To je pa tako številka, da je skoraj nemogoče misliti na to, da bi se kaka vojska z modernimi motoriziranimi kolonami lahko v redu pomikala skozi turški del Male Azije. Prodiranje je torej možno samo po železniških progah in tako prodiranje je seveda dovoljno samo turškemu prebivalstvu in tistim, ki so temu prebivalstvu naklonjeni in koristni. Vsak sovražnik pa železnice že ne bi mogel več uporabljati in bi naletel na turško vojsko, ki je popoln gospodar turškega gorovja in njegovih neprelopljenih planot.

Irak

Irak je tista dežela, ki obsega nekaj več ozemlja, ki se navadno imenuje Mezopotamija. Tam pa

so prometne zveze še skoraj bolj žalostne kot pa v Turčiji. Vsega je železnice komaj za 1200 km in še te železnice nimajo enake širine tirov. Samo nekdanja bagdadska železnica ima normalne tiro. V kratkem bo dograjena železniška proga Mosul-Diaberkir in šele tedaj bo ta velika bagdadska proga res v celoti zvezana z železniškim tirom. Iz Carigrada do Bagdada bo čez Ankaro vodila proga normalnega tira.

Irak pa ima izredno obsežno cestno omrežje, ki je izgrajeno najmoderneje. Te ceste so zgradili predvsem Angleži in so vse asfaltirane, posebno tiste, ki vodijo proti mejam. Dežela pa je prebožata na rekah in tako vodijo vse te moderne ceste čez izredno številno mostov. Toda nad 6000 km cest je še v slabem stanju in to posebno v notranjosti dežele. Najmanj 15 let bi še trajalo, če bi hoteli izpopolniti to omrežje.

Irak je gospodarsko izredno bogato in važno ozemlje. Nobena azijska država nima iz Evrope toliko letalskih zvez kakor ravno Irak. Tigris in Evfrat sta plovna v dolžini 1150 in 900 km. Vsa nova prometna dela pa so v rokah PWD, to je angleške družbe za dvig javnih del v tej državi.

Ves promet teži proti perzijskemu zalivu, to je v smeri od juga proti severu. Vzhod-zapad ne pomeni v prometnem oziru mnogo.

Tisti, ki je gradil tako moderne ceste z najmodernejšimi mostovi, si je pač znal zagotoviti vse vamosne odredbe, ki naj ščitijo te zveze samo zanj. Nešteti mostovi so najbrž vsi že zavarovani tako, da bodo služili samo njemu in nikomur drugemu. Kdo bi pa uspel vdreti v perzijski zaliv, bi tam gotovo naletel na vojno brodovje tiste vele-sile, ki ščiti Indijo zase, to je na najmočnejše vojno brodovje sveta — na angleške križarke in podmornice.

Iran

Iran ima eno glavno železniško progo in ta zopet vodi od severa proti jugu, to je od obale Kaspijskega morja v Perzijski zaliv. Ta proga je ponos mlade države, kajti ta proga je bila zgrajena skozi tako težke in neprehodne dele perzijskega pogorja, da je ta proga sploh najdražja proga, ki je bila dosedaj zgrajena na svetu. Vsa ta proga

Še zmeraj zimske strahote

Letala morajo pomagati

Iz Kopenhagna poročajo:

Na Danskem še zmeraj hud mraz ovira pomorsko plovo. Burja in mraz sta še gospodarja vseh odnotnih krajev, in ves promet z Velikim Beltom je ukinjen.

Zahodni del Velikega Belta je ves z ledom pokrit. Provozirno letalsko zvezo med Seelandom in Fünenom so zdaj podvojili. Pred severovzhodnimi lukami se grmadijo skladi ledu. Prevoz skozi Oeresund je mogoče samo z ledolomilci. Vlaki že tri dni ne vozijo. Zivila le s težavo prevažajo s sanmi, in vse šole so zaprte.

Še huje je v Angliji

Brzojavna poročila prinašajo iz Den Hage vesti, da so prometne zveze v Angliji in na Škotskem zaradi snega in ledu zmeraj bolj težavne. V zahodni Škotski so kar vasi zasute s snegom, tako da so odrezane od prometa. Glasgow ni več v železniški zvezi z Londonom. Na stotine potnikov mora v vlakih prenočiti in čakati. Tudi zveza s severno Irsko je onemogočena. Londonski dopisnik »Het Volk« po-

Praznik slovenske znanosti

Dne 4. februarja je bila v mineraloškem inštitutu univerze javna obramba disertacije, katero je predložil g. inž. M. Munda za dosego naslova doktorja montanističnih ved. Naslov disertacije je »Stratigrafija in tektonika v rajhenburški terciarni kadunji«. V dvorani smo opazili poleg visokošolcev tudi veliko število inženirjev in geologov.

Mladi doktorant, rodom iz Maribora, kjer je končal srednjo šolo, je absolviral visokošolske študije na rudarskem oddelku tehniške fakultete univerze v Ljubljani, kjer je bil leta 1935 diplomiran za rudarskega inženirja. Po enoletni rudarski praksi se je l. 1937 vrnil na univerzo v Ljubljani in je kot asistent g. prof. inž. V. Nikitina začel svoje znanstveno delovanje na polju uporabne geologije.

Disertacija, ki jo je branil doktorant, obravnava važne geološke probleme naših premo-govnih revirjev ter ima poleg znanstvenega pomena za geologijo domačih krajev še znatno važnost za rudarsko prakso. Obrabna se je vršila tako, da je doktorand najprej obrazložil vsebino in glavne zaključke svojega dela. Debate sta se udeležila g. profesorja inž. V. Nikitina in dr. I. Rakovec. Tretji referent, g. profesor belgrajske univerze dr. V. Laskarev, ki se ni mogel osebno udeležiti diskusije, je pisмено sporočil svoje mnenje. Potek zagovora

je bila zgrajena brez denarne pomoči iz tujine in lahko si mislimo, s kakšnim ljubosumjem morajo gledati vsi Perzijci na to svojo progo. Proga je dolga 1400 km. Ostale manjše proge so bile zgrajene med svetovno vojno in so jih nekaj zgradili tudi Rusi, ko so imeli zaseden del Perzije. Toda te proge, dolge komaj nekaj nad 100 km imajo ruski široki tir.

Dežela je pa vsa preprežena z dobrimi, tudi za motorni promet sposobnimi cestami. Dolžina teh dobrih cest v Perziji znaša 18.000 km, vendar pa so vse zgrajene iz enega središča — iz glavnega mesta Teherana in vodijo na vse obmejne točke države. Zelo ugodne so ceste proti Kaspijskemu morju in proti Perzijskemu zalivu in celo v Afganistan. Prav slabe in težko prehodne ceste pa so zgrajene v smeri proti Indiji. Te ceste so za moderni promet komaj upoštevane, še hitreje pa jih lahko zapre vsakdo, kdor bi hotel braniti vdor v Indijo s te strani.

Perzija si je zgradila v zadnjih letih vse to omrežje prog in cest v nekem zanosu norodnostnega razmaha. Težko je verjetno, da bi lahko kdo premikal svoje sile ob tej veličastni najdražji prog, sveta ali pa po cestah, ki so zopet prehodne le v smeri proti Perzijskemu zalivu.

Afganistan

Afganistan po sploh nima železnice. Prav tako ni tam cest, ki bi bile sposobne za moderni promet z motornimi vozili. Po deželi vodijo stare ceste za karavane, ki se morajo boriti z izrednimi težavami in nadčloveškimi naporji. Vendar pa je v teku gradnja izredne gorske železnice Herat-Kabul, ki bo zgrajena najbrž šele čez nekaj let.

Dostopen pa je Afganistan samo iz Indije, in sicer iz Lahore čez Ravalpindi, Pešavar in prelaz Khaiber. Toda ta cesta je že sedaj v rokah Angležev, toda tudi ta cesta ne prihaja v poštev za moderno vojsko.

Našteli smo nekaj podatkov o prometni pre-predenosti maloazijskega sveta, ki prihaja v poštev za tiste načrte, ki danes toliko govorijo o Indiji. Verjetno je, da s tem resno računajo vsi tisti, ki bi morali kreniti na take pohode. Vojaški krogi torej za borbe v tem delu sveta ne morejo biti preveč navdušeni. Zasanjajo se radi samo politiki in če bodo ti odločevali v vojni bolj kot generali, se tudi res lahko zgodi, da bo kdo hotel oditi v zgodovino z lavorikami Aleksandra Velikega, ponesel pa bo s seboj najbrž tudi sloves njegovega neuspeha in konca.

Tale flamingo je umetnik, ki zna »balancirati«, da ne izgubi ravnotežje, kakor malokateri telovadec.

Jesenice

Mi volimo zeleno listo ZZZ

K volitvam obratnih zaupnikov pri KID

Po daljšem presledku bodo dne 9. februarja 1940 pri KID na Jesenicah in na Javor-niku spet volitve delavskih obratnih zaupnikov. Delavske skupine vseh barv so sklenile, da poidejo v letošnjo volivno borbo samostojno. ZZZ pojde v to borbo z zmagovitim zanosom. Od zadnjih volitev je naša organizacija storila za svoje članstvo in tudi vobče za vse delavstvo toliko uspešnega strokovnega dela, da ne bi potrebovala za volitve nobenih drugih gesel, kakor da pokaže na to delo in na te uspehe.

Naša organizacija se vedno bavi res le s strokovnim delom v korist svojega članstva. Ona se ni bavila s politiko, ni ustanavljala nobene politične stranke in ni hujskala delavstva proti podjetju in tudi ni obljubljala nemo-gočih stvari. Politiko prepuščamo naši politični organizaciji. Vemo, da se naše članstvo tam udeležuje. Mi pa imamo od tega tudi temu primerno korist. Toda naše pisarne nismo nikoli izrabljali za tajno snovanje škodljivih političnih organizacij, kakor to delajo druge »strokovne« organizacije, ki pa potem po ti-stem znanem načelu — primite tatu — skušajo svoje grehe drugim naprstiti.

Mi tudi ne hujskamo delavstva proti pod-jetju, kakor to delajo drugi. Pač pa smo in bomo tako tudi v bodoče vedno storili, nasto-pili z vso odločnostjo proti podjetju, če se bo delavstvu delala krivica. Nastopiti smo znali vedno tako, da je moralo podjetje, našo inter-venčijo resno vzeti. Mi se v povezanosti s slo-venskim narodom zavedamo, da smo najres-nejša slovenska organizacija, mimo katere ne more iti niti tako ogromno industrijsko pod-jetje, kakor je KID. Ker bo ta svoj značaj ZZZ ohranila tudi v bodoče, vidi naše pošteno in izobraženo delavstvo v ZZZ svojo najboljšo zaščitnico in najsigurnejšo vodnico. Tega spo-znanja pravemu delavstvu nihče ne bo prepre-čil. Zato pa gremo na volitve z zavestjo, da bomo v tej borbi zmagovali, da bo zavedno krščansko delavstvo oddajalo pri volitvah ze-lene glasovnice za svojo najboljšo strokovno organizacijo Zvezo združenih delavcev!

Skupine ZZZ pri KID.

Izmenjavanje straže na zahodni fronti.

Litija

Farni sestanek. Fantovski odsek v Litiji priredil v četrtek, dne 8. februarja ob pol 8 zvečer v dvo-rani Ljudskega doma farni sestanek za moške in fante iz vse litijske župnije. Na sestanku bodo zanimiva predavanja. Prav vsi moške in fante ste vljudo vab-ljeni!

V petek, dne 2. februarja se je v litijski župni cerkvi poročil vodja prosvetnega godbenega odseka gospod Pretner Karlo, železniški uradnik, z gospo-dično Bruno Zigon, hčerko že pokojnega železničar-ja iz Litije. — Bilo srečno!

— Pri neredni stolici, napetosti črev vsled zapeke prav odlično odvaja naravno »Franz-Josefova« grenka voda zaostank prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15 485 25 V. 35

Kranj

Poročila sta se v farni cerkvi v St. Vidu nad Ljubljano g. Zabret Ivan iz Bobovka pri Kranju in Beta Umnik iz Suhe pri Predosljah. Poročal je že-ninov stric g. dekan Zabret Valentin iz St. Vida nad Ljubljano. Mlademu katoliškemu paru želimo obilo božjega blagoslova!

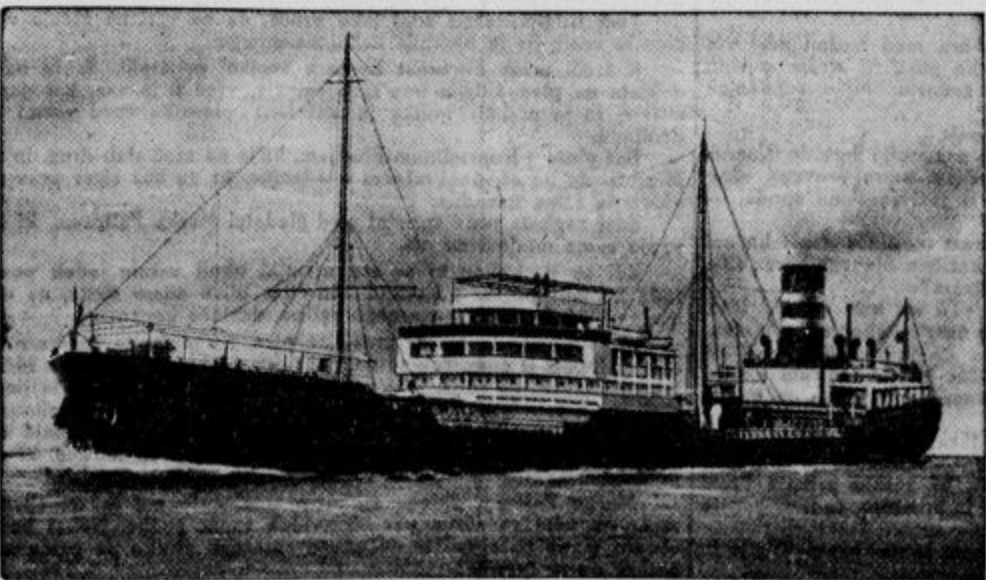
FO in DK v Kranju priredita v nedeljo, dne 11. t. m. ob 4 popoldni. v dvorani Ljudekega doma svojo telovadno akademijo z bogatim sporedom. Vi-deli bomo sad zimskega dela naših fantov in deklet. Ze danes opozarjamo, da si preskrbite pravočasno vetopnice v trgovini »Hinko«.

Cerkije pri Kranju

Cerkvene orgle so pretekli teden razdri, da na-pravijo prostor za nove, ki jih že gradi mojster Jen-ko v Sent Vidu. Gotovo bodo meseca maja. Stare orgle so služile svojemu namenu 118 let. Naredil jih je Rumpel za ceno 1600 goldinarjev leta 1822.

Na tejnu predava v četrtek g. ravnatelj Ga-brovec iz Ljubljane. Predavanje bo zanimivo, zato pridite polnoštevilno.

Poročenih je bilo letošnji predpust 9 parov.

Kakor poročajo iz Amsterdama o priliki drugega nemškega letalskega napada 30. jan. 1940, je bil med drugim napaden tudi petrolejski parnik »British Triumph« (8466 ton).

ZFO

Teki in skoki ZFO v Mojstrani

Klasična kombinacija bo v Dovjem-Mojstrani. Vodstvo Zveze je uvidelo, da so tam zelo lepi in pripravljeni tereni za izvedbo takih tekme. Te tekme bodo v dne 10. in 11. februarja t. l. Veseli nas, da se je odločila Zveza prirediti svoje tekme v našem kraju. Saj je prav od tu iztekla zibelka smučarskega športa, ki je sedaj na tako visoki stopnji. Tukajšnji lovci in domačini so bili še pred svetovno vojno dobri smučarji ter so že takrat prirejali tekme, katerih se je udeleževal tudi lastnik hotela Triglav in nadzornik dvornih lovišč g. Rabič Janez. On ve marsikaj povedati, kako so že takrat tekmovali. Po svetovni vojni je začela to delo nadaljevati mlajša generacija, predvsem brata Janša in gđ. Minca Rabičeva. Saj je pa bila tudi v Mojstrani zgrajena prva skakalnica po načrtih g. inž. Janša. Smučarski klub ima tudi svojo kočjo na Možaklju, kjer je možno smučanje še pozno spomladi. Dolgo vrsto let so naši smučarji dosegali vsa prvenstva bodisi v teku ali skokih in so še danes izvrstni tekači in skakalci, n. pr. Klančnik Karel in Alojz, Jakopič in drugi. Omenjeni klub je odstopil skakalnico za to prireditve in upamo, da bo tudi na dan tekem pomagal vodstvu, da se bodo tekme izvedle najlepše. Na svidenje v dne 10. in 11. februarja v Dovjem-Mojstrani. Prebivalstvo vas bo sprejelo z največjim veseljem ter vam še danes kličemo dobrodošlico v kraljestvu očaka Triglava in nesmrtnega župnika Aljaža. Na krepak »Smuk«.

Smučarske tekme v Ribnici

Na svečnico so se fantje ribniškega okrožja ZFO pomerili na smučeh. Tekmovali so člani na 10 km in mladiči na 5 km. Obe tekmovalni progi sta bili odlično izpeljani. Škoda je le, da je ne-nadna odjuga močno poslabšala sneg in s tem tudi rezultate.

Zjutraj ob 7.30 je bilo žrebanje startnih števil. Po skupni službi božji je krenil spred tekmovalcev po ribniških cestah k startu. Dr. Lavrič, ki je vodil vse priprave vestno in odlično, je pričel tekmovalce s pozdravom g. župana Oniča in zastopnika vojske g. podpolkovnika Šproca, ki sta se udeležila tekem. Ob 9.45 so startali mladiči, po nekaj minutah presledka še člani. Startalo je 14 mladičev in 24 članov, ki so razen treh članov in enega mladiča vsi prispeli na cilj. Uspehi so bili naslednji: mladiči: 1. Lavrič Janez (FO Ribnica) 20.55, 2. Preželj (FO Sodražica) 21.20, 3. Kužnik (FO Kočevje) 21.45. — Člani: 1. Marolt (FO Sv. Gregor) 43.51, 2. Vesel (FO Loški potok) 44.34, 3. Trdan (FO Ribnica) 45.30.

Prvi trije zmagovalci iz vsake skupine so dobili diplome, prvih pet pa lepa praktična darila.

Zimski trening lahkoatletov

Zimski trening lahkoatletov bo sedaj samo v telovadnici na Stadionu, in sicer vsak torek ob pol 4. popoldne ter vsak petek ob pol 7. zvečer. Prvi trening bo danes, 6. februarja. Trening bo pod strokovnim vodstvom. Pozivamo vse lahkoatlete, da se treningov zanesljivo udeležujejo.

Zasedba ležišč v planinskih postojankah SPD: »Zlatorog« ob Boh. jezeru, ki je dostopen po spluzni cesti in ki ima na razpolago 40 postelj v 20 kurjenih sobah. Dom na Komni nudi še 50 nezasedenih postelj v toplo kurjenih sobah. Erjavčeva kočja na Vršču je oskrbovana ob sobotah in nedeljah ter ima na razpolago še 15 postelj v kurjenih prostorih. Dom na Krvavcu, z avtobusom Žužek do Cerkelja popust za planince, ima nezasedenih še 8 postelj v sobah in skupno ležišč za 15 oseb. Velika Planina spravi še v svoje naročje v koči SPD na dveh skupnih ležiščih še 20 planincev. Dom v Kamniški Bistrici razpolaga še s 15 nezasedenimi posteljami v kurjenih sobah. Poslužite se udobnih in prijetnih planinskih postojank SPD pri svojih smučarskih izletih v planine.

Občni zbor LPP

Sključilo se na pravila in pravilnike JPZ-a, posebno na §§ 8-16 pravila podzveze JPZ-e sklicuje upravni odbor LPP-e. Letni redni občni zbor LPP-e na dan 10. februarja 1940 ob 18 v Ljubljani, klub-ska soba kavarne »Union«.

Po § 9. pravil podzveze JPZ-e tvorijo redno občni zbor samo redni člani Zveze po dveh pooblaščenih delegatih, od katerih ima samo eden pravico do glasovanja po poglavju § 15. točka a-c pravil JPZ-e. Pooblastila morajo biti »pisana« a črnilom ali na stroju, na klubskem papirju opremljena s klubsko štampiljko in pooblaščenim podpisom klubske uprave. Delegat z pravico do glasovanja mora biti jasno označen v pooblastilu.

Za slučaj, da v določenem času (18 ur) ne bo prisotno zadostno število članstva se bo občni zbor vršil eno uro kasneje brez oziroma prisotnosti z nezmajano pravico reševanja vseh vprašanih dnevnega reda. Dnevni red običajen.

Pozivamo članstvo, da v smislu § 15.a-c pravil JPZ-e izpolni pogoje za pravico glasovanja.

Predlog novih pravil pripravljajo poseben odbor

Jakob K. Heer

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja

Gostje se pogovarjajo, kako je ustrelil orla, in kar čuje še dalje, zbudi njeno pozornost v toliki meri, da popolnoma pozabi na svoje gospodinjske dolžnosti.

»Kamo gaskar je,« trdi kuštrav pót, »v noči, ko se je rodil, so se izprehajale na guardavalskih razvalinah luči, kakor bi zgoraj svatovali.«

»Vem, kar vem,« se širokousti tovornik Tuons, ki je vzel brezovo petljico iz ust in se s komolci široko oprl na mizo, »zgodaj dovolj bo prišla na dan zgodba, ki bo pokazala, kaj je Paltram.«

In se skrivnostno reži.

Cilgija od strahu prebledi.

In Tuons pripoveduje dalje: »Poznal sem njegovo mater, ko je bila še dekle. Deset let sem služil pri bogatem Rovediju v Maduleinu in samega me je imelo, da bi se pogajal za košato Gredo. Nekoč pa je žela na zaklet dan na Piz Mezzanu divje seno, tam, kamor ne bi smelo stopiti nobeno dekle, in je srečala lovca. Pozabila je, ker je bil tako lep, na zaritilo — in potem, potem je kar na lepem vzela sodarja, ki je prejel tako dolgo zaman letal za njo in ga ni hotela ušlišati, na vrat na nos je bila poroka. Marko je bil prvi otrok iz tega zakona.«

In s petnajstimi leti, je dodal drugi, »je znal Marko ravnati s puško ko odrasel človek. Neke nedelje dopoldne, ko je bila vsa vas pri službi božji, počel strel. Župan plane iz cerkve, da bi videl, kaj se je zgodilo. Marko Paltram čepi na enem drevesu, Rosij, drugi izmed sinov, na nasprotnem, in zakliče: Nič ni, župan, brat mi je samo očetov čedro sestrelil izpred ust.«

Družba v sobi se zgane od začudenja.

»Potrpite, najboljšo čudno še pride,« pravi Tuons. »Župan, bogati Rovedi, pri katerem sem služil, je vzel zaradi tega brezbožnega počelja Marku Paltram puško in jo shranil pri sebi doma. Prav takrat je pa zadela njegovo družino velika nesreča. Županov otrok se je bil pri žehiti strahovito opekel in je kričal od bolečin, da se je slišalo tri hiše daleč. Z izgovorom, da ga pošilja mati z lilijskim oljem za ranjenko, je prišel v hišo Marko, ki si je pa le hotel izberati nazaj svojo puško. Segel je deklici, ki ji ni bilo moči več pomagati, v roko. In glej — mahoma so jo minile vse bolečine! Dokler ni umrla, je mo-

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda i din; šenitovanjaki oglaš 3 din. Debelo tiskane naslovne besede so računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. - Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. - Pri oglaših reklamnega značaja se računajo enokolišna, 3 mm visoka polina vrstica po 3 din. - Za plamene odgovore glede malih oglasov treba priložiti suamko.

Službe iščejo

Dekle

bi se rado naučilo kuhati. — Steptovšek Nežka, Sv. Rok, p. Šmarje pri Jelšah. (a)

Mizarski pomočnik

mlad, priden, išče službo v Ljubljani ali okolici. — Sprejme tudi drugo delo. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Mizar« 1598. (a)

Zasluzek

Harmonikarja

izvrstnega igralca iščem za današnji pusti večer. Polzeve se v trafiki, Kolodvorska ulica 8. (g)

Službo dobe

Modistko

povsem samostojno delavko - takoj sprejemem. Le pridno z dobrim okusom naj se oglašuje pri Franji Kogovšek, Franciskanska pasaža. (b)

Železarske pomočnike

sprejme strojno-tehnična veletrgovina. Ponudbe z navedbo plače in dšedanje zaposlitve poslati na podružnico »Politike«, Novi Sad pod znakom »Vojvodjanski velegrad«.

Razpis

Slovenski športni klub Maraton v Mariboru priredi dne 11. februarja 1940 »Staglov spominski smuk« od Ruške koče do Ruš, za pokal »Slovenskega doma«, katerega urednik je bil pokojni Stangl Zdravko. Pravico starta imajo vsi verificirani člani klubov, včlanjenih v Jugoslovanski zimskošportni zvez, Prvak prejme prehodni pokal in diplomu, drugi in tretji prejmeta diplomu, vsak tekmovalce prejme spominski znak.

Prijave je poslati najkasneje do 10. februarja do 12. ure s prijavnino 5 din za tekmovalca, na naslov SSK Maraton, Maribor, Koroška cesta 26.

Snežne razmere

Poročilo Tujakoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ 5. februarja 1940.

Kranjska gora 810 m: —1, megleno, 56 cm snega, južen.

Dovje-Mojstrana 650 m: —1, jasno, 66 cm snega, osernjen, skakalnica uporabna.

Bohinj-Sv. Janez 530 m: 0, megleno, 96 cm snega, južen.

Dom na Komni 1520 m: —5, jasno, 150 cm snega, osernjen.

Dom na Krvavcu 1700 m: —1, delno oblačno, 95 cm snega, osernjen.

Velika planina 1558 m: —1, delno oblačno, 90 cm snega, osernjen.

Polžice 620 m: —1, oblačno, 8 cm snega, osernjen.

Razpis

Občina Šoštanj, okraj slovenjgraški, razpisuje pragmatično mesto glavnega občinskega tajnika. Šolska izobrazba: popolna srednja ali njej enaka strokovna šola z zaključnim izpitom.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po uredbi o občinskih uslužbenih, je vložiti v 30 dneh po objavi v Službenem listu.

Občina Šoštanj, dne 9. januarja 1940.

7

ral Marko ostati pri njej, zakaj venomer je prosila: Marko, drži me, to dena tako dobro. In deklica, ki se ga je bila sicer vedno bala, je zatrijevala, ko bo zopet odzdravela in nekoliko dorasla, da se bo omožila z Markom. In zdaj vprašam: Ali ni to nekaj čudežnega, ali nima take moči samo kamo gaskar?

»In ta zgodba je resnična,« pravi zopet nekdo drugi, »čisto dobro mi je še v spominu, saj je župan moj bratranec.«

V sobo se je medtem nabralo več novih gostov, ki jim je morala Cilgija postreči: vse se je veselo gostilo, kramljalo in se smejalo.

Toda navzlic mnogoteremu delu Cilgije ni več zapustila misel na to, kar je bila pri mizi črne Pije slišala o Marku Paltramu.

Pač si dopoveduje: zgodbe o Marku Paltramu so kljub zatrjevanjem pripovedovalcev vendarle izmišljene. Toda izza Fetana pozna tudi ona temno silo njegove bitnosti in čar njegovih skrivnostnih oči. Ko je tako na svoj način dejal: »Naj bo, gospodična, zaradi vas stori,« jo je spreletelo, kakor bi bil vršel nekdo čez njo nevidno mrežo, ki se je mora otresti.

Kdo je torej Marko Paltram? Iz pogovora med možmi zdaj vé: sin revne paberkovke divje trave in — ako pusti na stran neumno pravljico o kamo gaskarjih — preprostega sodarja. Mlad rokodelce je, brez delavnice in dela.

»Jaz sem pa Cilgija Premont, hči župana!« Sunkoma dvigne ponosno glavo. Pa ji zazvonijo besede Konradina Flugija znova v ušesa: Prerad Engadina mora prevzeti nase nekdo, ki udari sunil gre svojo pot. In ti rastejo samo spodaj — v kožah!

Nenadoma čuti: Ta mož je Marko Paltram — nihče drugi ko on! Zdi se ji, kakor bi vpilo iz najskritejšega kotička njenega srca. »Ne, ne,« se brani, »kaj mi mar neki Marko Paltram?«

Ta hip sliši črno Pijo, kako zavrešči: »Ta ne sme v našo hišo, razpraskam ga, ako pride.« In mali škrtat se nasrši kakor divja mačka. Zdjaj upne jezne oči v Cilgijo.

»Ako nam župnik to prizade, ako pride Marko Paltram v našo kočjo, potem, gospodična, vas nekoč vgriznem, da me boste za večno pomnilni.«

Cilgija se mora glasno zasmejati, rjavi škrtat z očmi divje zveri je tako lep v svoji razbesneli jezli.

V tem se oglasi z zborovališča godba, ki veselo prihaja skozi okna in vabi na ples, in gostje se izgubijo iz prostora, tudi sršenasta Pija s svojim bratom.

»Želim vam iz srca dosti sreče v širokem svetu! pravi Cilgija in mu seže v roko.

Vtroški kotiček

SLON SAMBO

(271) Nebo je bilo bolj in bolj oblačno, a Filip ni tega nič opazil. Trdno je spal, dokler ni prišel Sambo in ga vsega poškropil. »To bo osvežilo tega ubožčka,« je pomislil Sambo, »on je pomagal meni, jaz pa njemu pomagam.« In medtem ko se je Filip zdrnil, so začele padati že prve deževne kaplje.

(272) Sambo se je nalašč skril za drevo, a Filip ga je vendarle koj zapazil. »Sambo, oj, Sambo!« je zaklical. Na vse načine se je trudil, da bi mu dopovedal, da je treba tudi sultana ozdraviti. In ker je bil Sambo baš dobre volje, je slednjič Filipa tudi razumel.

Kupujemo

vse vrste kože od domačih kuncev. Društvo Rejce malih živali, Maribor, Kopališka ulica 17. (k)

Prodamo

Fizol za kuho, dobite poceni pri Sever et Komp., Gosposvetska cesta 5. (l)

Razprodaj

lipove deske in kratke deske za zabojne po polovični ceni. — Andlovic, Tyrševa cesta 47. (i)

VEZALKE

za vse vrste čevljev se zopet dobe najceneje.

TRIUMF

Miklošičeva 12.

Prima suhe slive

bosanske, 50 kg 230 din, 10 kg 58 din, cele orehe tanke lupine, 50 kg 320 din, franko prevoz, razpošilja G. Drechsler — Tuzla. (i)

2951

DRVA

PREMOG

IVSCHUMI

DOLENJSKA

CEITA

Pouk

Sedmošolce

dober instruktor in vzgojitelj, instruiral za stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod 1597. (u)

Denar

Družabnika

strokovnjaka za možko konfekcijo z nekoliko kapitala, sprejem. Ponudbe poslati upravi »Slov.« pod »Takoj« št. 1496. (a)

Hranilne knjižice

3% obveznice in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR

Aleksandrova cesta 40

Stanovanja

Trisobno stanovanje

komfortno oddam. Riharjeva ulica 1, Mirje (pri mostu). (g)

Dvosobno stanovanje

oddam 1. marca. Ljubljana, Nove Jarše št. 55. Polzeve se: Oto Lukas - Sv. Petra cesta 7. (g)

SOBE ODDAJO:

Opremljeno sobo

s strogo ločenim vvhodom oddam takoj ali s 15. februarjem solidnemu, mirnemu gospodu. Bolgarska ulica 17/I, levo. (g)

Kamne žolčne, ledvične, v mehurju zastajajo in zdravi njihove bolezni **DUBRAVKA ČAJ** Mnogo jih je že ozdravelo, poskusite tudi Vi. Zavitek Din 20-. Izdajuje: Kem. farm. laboratorij lekarnarja Mr. Ivana Andrijič Mostar R. S. br. 14471 25/V. 1938

ZAHVALA Podpisani Joško Povh, industrijalec v Novem mestu sem utrpel dne 20. januarja 1940 večjo požarno škodo. Zavarovan sem pri domači zavarovalnici **JUGOSLAVIJA** Škoda je bila takoj najkulantneje ocenjena in likvidirana v moje popolno zadovoljstvo in smatram za svojo dolžnost, da se za izkazano kulanco javno zahvalim in domači zavarovalni zavod najtopleje priporočam. Novo mesto, dne 30. januarja 1940. Joško Povh, l. r. predilnica, Novo mesto.

Anica Kristanc Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.

+ Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.

+ Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.

+ Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.

+ Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.

+ Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.

+ Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.

+ Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.

+ Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.

+ Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.

+ Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.

+ Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.

+ Na oltar materinstva je darovala svoje življenje naša srčno ljubljena žena in skrbna mamica **Anica Kristanc** dne 5. t. m., ob 3 zjutraj. Pogreb bo v torek, 6. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin! Ljubljana, Voklo pri Kranju, dne 5. februarja 1940. Andrej, soprog; Silva, Andrejko in Stanko, otroci.